

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

UDGIVEN I AARET 1878.

B. No. 3.

BERETNING

OM

RIGETS STRAFARBEIDSANSTALTER

FOR AARET 1876.

DEN KONGELIGE NORSKE REGJERINGS UNDERDANIGSTE
INDSTILLING AF 3 MAI 1878.

(LA TABLE DES MATIÈRES SE TROUVE PAGE 48).

B. No. 3.

B E R E T N I N G

OM

RIGETS STRAFARBEIDSANSTALTER

FOR AARET 1876.

DEN KONGELIGE NORSKE REGJERINGS UNDERDANIGSTE
INDSTILLING Af 3 MAI 1878.

CHRISTIANIA.

TRYKT I RINGVOLDS BOGTRYKKERI.

1878.

Den Kongelige Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 3die Mai 1878.

Chefen for Justits- og Politi-Departementet har underdanigst foredraget Følgende:

Som bemærket i Departementets underdanigste Beretning om Rigets Strafarbeidsanstalter for Aaret 1875: Norges officielle Statistik B. No. 3 for 1877: vare Materialierne for Udarbeidelsen af en almindelig Aarsberetning om Strafanstalterne ikke tilfredsstillende. De Indberetninger, som af Strafanstalternes Bestyrere pleiede at indsendes til Departementet angaaende Strafanstalternes Virksomhed i det forløbne Aar, vare nemlig i mere eller mindre Grad ufuldstændige og lede af forskjellige Mangler, da fornødne fælles Regler for Meddelelse af de attraaede Oplysninger savnedes.

For at raade Bod herpaa og tilveiebringe Plan, Eensartethed og Fuldstændighed i disse Indberetninger lod derfor Departementet gennem Cirkulærskrivelse af 21de Juli 1877 samtlige Strafanstalters Bestyrelser meddele detaillerede Forskrifter om, hvorledes Indberetningerne skulle være indrettede, hvilke Oplysninger de skulle indeholde, i hvilken Orden og med hvilken Fuldstændighed disse skulle meddeles m. V., saavel som inden hvilken Tid Indberetningerne skulde være afgivne.

I de derefter modtagne Indberetninger for Aaret 1876 har imidlertid disse Forskrifter — væsentlig paa Grund af manglende Optegnelser ved Strafanstalterne — ikke behørigt kunnet efterkommes, saa der ogsaa for bemeldte Aar lades meget tilbage at ønske med Hensyn til Fuldstændigheden af de Oplysninger, der kunne meddeles.

For 1877 og senere kommende Aar tør man derimod haabe at blive sat istand til at levere nøiagtigere og fuldstændigere Aarsberetninger.

Under Henhold hertil tillader Departementet sig underdanigst at afgive følgende Beretning om Rigets Strafarbeidsanstalter for Aaret 1876.

Som i Beretningen for 1875 skeet har man troet ogsaa i nærværende Beretning at burde meddele Oplysningerne under følgende Afdelinger:

- A. Almindelige Bemærkninger.
- B. Strafanstaltfunktionærerne.
- C. Fangeantallet tilligemed statistiske Oplysninger vedkommende samme.
- D. Disciplinen.
- E. Sjælepleien og Undervisningen.
- F. Sundhedstilstanden.
- G. Arbeidsvirksomheden.
- H. Forpleiningen.
- I. Bygningerne.
- K. Indtægter og Udgifter.
- L. Fængselsselskaber.

A. Almindelige Bemærkninger.

Antallet af Rigets Strafarbeidsanstalter er i Beretningsaaret formindsket ved Nedlæggelsen af Christianssands Tugthus, saa der ved Udgangen af 1876 kun havdes 7 Strafarbeidsanstalter.

Ved Kongelig Resolution af 20de April 1876 blev nemlig naadigst bestemt, at Christianssands Tugthus skulde nedlægges og de dersteds hensiddende Fanger overflyttedes til Christiania Tugthus.

Nedlæggelsen, der foregik efter en af Departementet approberet Plan, tog sin Begyndelse den 28de Mai samme Aar med Fangernes successive Overflyttelse til Christiania Tugthus, hvorhen ialt overførtes 58 Fanger — 33 Mænd og 25 Kvinder —. Den tilendebragtes den 12te August næstefter, hvilken Dag Anstaltens Funktionærer fratraadte og Tugthusbygningerne med tilhørende Tomt, der ifølge Storthingsbeslutning af 30te Mai 1876 og Kongelig Resolution af 17de Juni s. A. skulde overdrages Christianssands Stiftsseminarium, bleve overleverede til Stiftsdirektionen paa dettes Vegne.

Ved den samme Kongelige Resolution er derhos bestemt:

- „1. at Christiania Tugthus's Distrikt udvides til for Eftertiden ogsaa at omfatte Christianssands Stift, og
2. at Bestemmelserne i Post I af den Kongelige Resolution af 12te November 1850 udvides derhen, at for Eftertiden blive i Bodsfængslet at indsætte ogsaa alle ved Underretterne inden Christianssands Stift tiltalte mandlige Forbrydere, der ere dømt til Strafarbejde i 5te eller 4de Grad og som, naar Straffens Fuldbrydelse skal paabegyndes, ere i Alderen mellem 18 og 30 Aar“.

Baade Christiania Tugthus og Bodsfængslet omfatter derefter Christiania, Hamar og Christianssands Stifter.

Af de til Fæstningsanstalterne bevilgede Midler udrededes ifølge tidligere Praxis forskellige Udgifter vedkommende de i Fæstningerne hensatte Kronarbejdere, væsentlig til Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarie- og Beklædningsgjenstande til disse. Dette Forhold er i Beretningsaaret bleven forandret saaledes, at bemeldte Udgifter ikke længer falde de nævnte Strafanstalter tillast, men blive at udrede af de til tilfældige Udgifter i Justits- og Politivæsenets Anliggender bevilgede Beløb.

Medens tidligere Agershus Strafanstalt og Christiania Tugthus havde hver sit Udsalg og Bodsfængslet leiede Butiklokale, blev det ved Kongelig Resolution af 24de Juli 1876 blandt Andet bestemt:

1. at der for Agershus Fæstnings Strafanstalt, Bodsfængslet og Christiania Tugthus oprettes et Fælles-Udsalg, der bliver at henlægge til sidstnævnte Strafanstalt,
2. at der ved fornævnte Udsalg ansættes en Bestyrer og det fornødne Butikpersonale,
3. at Udsalgsbestyreren, der antages af Justits-Departementet, indtil Videre tillægges i aarlig Løn 750 Spd. og 1 % af Værdien for de gennem Udsalget afhændede Alnevarer mod at bære det Tab, der følger af Udmaaling i Smaat, og uden Ret til muligt Overskud, samt at Udsalgsbestyreren tilpligtes at stille Kaution for et Beløb af 1500 Spd., og
4. at Bestyrerne for de nævnte Strafarbejdsanstalter i Forening skulle danne Udsalgets nærmeste overordnede Bestyrelse.

Dette Fælles-Udsalg traadte i Virksomhed den 18de October 1876.

Af de samlede Udgifter ved Udsalget bærer Agershus Strafanstalt $\frac{1}{4}$ Del og Christiania Tugthus samt Bodsfængslet hver $\frac{3}{8}$ Del.

Endelig kan under denne Afdeling bemærkes, at efter Departementets Paalæg har Expeditionschefen for Strafanstalt- og Fængselsvæsenets Anliggender i Sommeren og Høsten 1876 — fra 26de Juni til 3die November — foretaget en Reise til Sverige, Danmark og Tydskland for at gjøre sig nærmere bekendt med Strafanstaltvæsenet i de nævnte Lande.

B. Strafanstaltfunktionærerne.

Overensstemmende med vedkommende Budgetproposition blev af Stortinget i 1876 til yderligere Forbedring af de underordnede Strafanstaltfunktionærers Lønsvilkaar end allerede skeet i 1875 bevilget disse midlertidige Lønstillæg af forskellige Beløb for Budgetterminen fra 1ste Juli 1876 til 30te Juni 1877.

For de overordnede Funktionærers Vedkommende bevilgedes:

1. som fast Tillæg til den for Præsten ved Agershus Fæstnings Strafanstalt fastsatte Gage 340 Kroner, hvorefter den faste Gage for dette Embede udgjør 2,600 Kroner.
2. som personligt Tillæg til Direktøren ved Bodsfængslet, Petersen, 600 Kroner, at regne fra 1ste Juli 1876, og
3. som midlertidige Lønstillæg for Budgetterminen fra 1ste Juli 1876 til 30te Juni 1877 til Overinspektørerne ved Christiania og Thronhjems Tugthuse samt Direktøren ved Bodsfængslet hver 600 Kroner, til Overinspektøren ved Bergens Tugthus 400 Kroner, til Præsterne ved Agershus Fæstnings Strafanstalt og Christiania Tugthus hver 600 Kroner, til Præsten ved Bodsfængslet 520 Kroner, til Præsten ved Strafanstalterne i Bergen 520 Kroner og til Præsten ved Strafanstalterne i Thronhjem 480 Kroner.

Med Hensyn til Funktionærerne ved Christianssands Tugthus foregik paa Grund af Anstaltens forestaaende Nedlæggelse ingen Forandring i disses tidligere Lønningsvilkaar.

For Lægen ved Bergens Tugthus blev Aflønningen forhøjet fra 320 til 400 Kroner.

Aflønningen for Regnskabsfører- og Forvalterposten ved Thronhjems Tugthus fastsattes til 2,400 Kroner.

Under 1ste April 1876 udnævntes Præst ved Agershus Fæstnings Strafanstalt Tannæs til Sognepræst til Vaalers Sognekald.

I Præsteembedet ved Strafanstalten meddeltes derefter under 14de October samme Aar Kateket i Porsgrund Theodor Christian Bernhoft naadigst Konstitution fra 12te December s. A., til hvilken Tid det var bleven Sognepræst Tannæs tilladt at forblive i Embedet.

Hos Værksmesteren ved den nævnte Strafanstalt blev fra 1ste Juli 1876 atter ansat en Assistent, efterat Aflønningen for Posten var bevilget forhøjet til 1600 Kroner. Læreren ved Bergenshus Fæstnings Strafanstalt og Bergens Tugthus frattraadte sin Bestilling ved Udgangen af Beretningsaaret, da han var bleven ansat som Skoleinspektør i Mandal.

Medens Kaptainvagtimesteren ved Thronhjems Fæstnings Strafanstalt tidligere var tilstaaet ét Tillæg af 240 Kroner til Skriverhjælp, bortfaldt dette Tillæg fra 1ste Juli 1876, da der ansattes en Kontorbetjent hos Kaptainvagt-

mesteren med den for Posten af Storthinget i 1876 bevilgede Løn af 360 Kroner aarlig.

Til Forstærkelse af Opsynet blev fra 1ste Juli 1876 antagen en ny Extravogter ved Bodsfængslet.

Præst ved Christiania Tugthus, Malchin, udnævntes under 28de October 1876 til Sognepræst til Ids Præstegjæld.

Han erholdt Tilladelse til at forblive i Præsteembedet ved Strafanstalten til 1ste November 1877.

I Underinspektørposten ved bemeldte Tugthus, der fra 27de April 1875, da Underinspektør Dahler afgik ved Døden, havde været bestyret af en Konstitueret, ansattes under 15de August 1876 forhenværende Forstander ved Christianssands Tugthus, Soelberg.

Under 1ste Februar 1876 erholdt Fabrikmester ved samme Tugthus Aagren paa Grund af Sygdom Afsked og forundtes der ham fra bemeldte Dato ifølge Kongelig Resolution af 20de April 1876 en aarlig Pension af Statskassen stor 1200 Kroner, der senere af Storthinget blev ham bevilget med 1000 Kroner aarlig.

Fabrikmesterposten bestyredes i Resten af Beretningsaaret af en Konstitueret.

Ved Christianssands Tugthus fratraadte samtlige Funktionærer den 12te August 1876, paa hvilken Dag Nedlæggelsen af Anstalten tilendebragtes.

3 af de fratraadte underordnede Funktionærer, nemlig en Vagtmester, en Vogter og Portneren forundtes fra 1ste September 1876 ifølge Kongelig Resolution af 13de September s. A. hver en aarlig Pension af Statskassen stor 200 Kroner, som ogsaa senere bevilgedes af Storthinget.

Fra 1ste Juli 1876 er oprettet en Kontorbetjentpost hos Overinspektøren ved Bergens Tugthus, hvortil Storthinget i 1876 bevilgede en Afønning af 600 Kroner aarlig.

Til nærmere Oplysning om Forholdet mellem Opsynspersonalet — hertil henregnet Vagtmestere, Opsynsbetjente og Opsynskvinder — og Fangebelægget ved Udgangen af Beretningsaaret hidsættes følgende Opgave:

	Opsynspersonalet.	Fangebelægget.	Forholdet mellem Opsynspersonale og Fanger.
Akershus Fæstnings Strafanstalt	35	274	1 : 8
Bergenhus do. do.	5	55	1 : 11
Thronhjems do. do.	9	61	1 : 7
Bodsfængslet	14	194	1 : 14
Christiania Tugthus	35	299	1 : 9
Bergens do.	9	86	1 : 10
Thronhjems do.	12	163	1 : 14
Tilsammen	119	1132	1. 10

Ved denne Opgave maa dog mærkes, at Opsynspersonalets Størrelse ikke saa meget betinges af Fangeantallet som af Lokalernes Mængde og Størrelse samt disses mere eller mindre hensigtsmæssige Beliggenhed, Maaden hvorpaa Nattevagten er indrettet saavel som den Udstrækning, hvori Opsynspersonalet anvendes i anden Retning end til det egentlige Opsyn med flere andre Omstændigheder.

Af Opgaven sees, at der ved Akershus Strafanstalt og Christiania Tugthus er et forholdsvis meget større Opsynspersonale end ved de andre Anstalter, men foruden at de mange og spredte Lokaler ved førstnævnte Anstalter nødvendiggjør et uforholdsmæssig stort Opsynspersonale, er det ogsaa med Undtagelse af Bodsfængslet, hvor en hensigtsmæssig Beliggenhed af Lokalerne tillader Anvendelsen af en mindre Opsynsstyrke, kun bemeldte Anstalter, der have et fuldkommen tilstrækkeligt Opsyn. Dette gjælder dog, hvad Christiania Tugthus angaar, alene det mandlige Opsynspersonale ved denne Anstalt, medens det kvindelige neppe kan ansees fuldt tilstrækkeligt. Muligens vil der senere blive Adgang til at foretage nogen Indskrænkning i Opsynsbetjentenes Antal ved de nævnte Anstalter. For Tiden have disses Bestyrere fundet det utilraadeligt.

Ved de andre Anstalter, navnlig ved Bergenhus og Thronhjems Fæstningsanstalter saavel som Thronhjems Tugthus har derimod Opsynet efter de lokale Forhold og andre forhaandenværende Omstændigheder været meget indskrænket. Bestyrerne af de 2de sidstnævnte Anstalter have ogsaa paapeget, at Opsynspersonalet ved disse Anstalter — dog hvad Thronhjems Tugthus angaar kun det mandlige — er utilstrækkeligt.

Angaaende Opsynspersonalets Forhold saavel i Almindelighed som ligeover for Fangerne indeholde de fra Strafanstalternes Bestyrere modtagne Indberetninger, at dette har været godt. Kun fra Thronhjems Fæstnings Strafanstalt meddeles, at en Opsynsbetjent er bleven tildelt Irettesættelse for hans Forhold ved en Fanges Undvigelse.

Bestyreren af Akershus Strafanstalt har i heromhandlede Henseende udtalt sig saaledes:

„Samtlige Opsynsmænds Forhold har været meget godt, og alle have, tror jeg, efter Evne gjort sin Pligt, men desuagtet fylde kun de færreste af dem fuldtud sin Plads. Paa enkelte af de Yngre nær, staa de nemlig alle paa et saa lavt Dannelsestrin, at de ikke formaa stort andet eller mere, end at være samvittighedsfulde Paapassere, medens de paa Grund af den stadige Berørelse, hvori de staa til Fangerne, burde kunne paavirke disse gavnligt i mange Retninger og derved kraftigt medvirke til deres moralske og borgerlige Opreisning. Jeg savner meget denne Hjælp, paa hvilken jeg vilde sætte høi Pris. Jeg mistvivler imidlertid ikke om, at ogsaa denne Mangel lidt efter lidt skal blive afhjulpen.“

Ligeledes har Bestyreren af Christiania Tugthus blandt mere bemærket:

„Betjentenes Forhold maa i det Hele taget siges at være ganske godt, ihvorvel man føler Virkningerne af, at enkelte Betjente ere gamle. Disse har man imidlertid ikke anseet det forsvarligt at afskedige. Mange af Betjentene, især af de senest ansatte, vise sig at være dygtige Folk, som paa en rigtig Maade forstaa at gjøre sin Stilling gjældende ligeoverfor Fangerne. De have strengt Paalæg om ikke at være opfarende, men paa enhver Maade at behandle Fangerne saaledes, at disse maa se op til dem og faa den Overbevisning om dem, at de ville deres Vel i alle Henseender. Jeg vil herefter se at faa endel dygtige Haandværkere ansatte som Opsynsbetjente, da man vil kunne have Nytte af dem i flere Retninger.“

C. Fangeantallet tilligemed statistiske Oplysninger vedkommende samme.

Departementet tillader sig herunder at fremlægge:

I. Opgave, der viser Tilgang og Afgang i Rigets Strafarbejdsanstalter i Aaret 1876. (Tabel I.)

Det vil af denne Opgave sees, at Fangeantallet i Rigets Strafarbejdsanstalter ved Begyndelsen af 1876 var 883 Mandspersoner og 285 Kvindespersoner eller tilsammen 1,168 Personer og at i Aaret 1876 ere i disse Anstalter indsatte efter Dom 461 Mandspersoner og 105 Kvindespersoner eller tilsammen 566 Personer.

Sammenlægges Antallet af de ved Begyndelsen af 1876 Hensiddende med Antallet af de i 1876 efter Dom Indsatte, viser det sig, at Antallet af dem, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter udgjorde 1,734 hvoraf 1,344 Mandspersoner og 390 Kvindespersoner.

Antallet var:

	Mænd.	Kvinder.	Tils.
i 1867	1764	522	2286
- 1868	1645	472	2117
- 1869	1692	455	2147
- 1870	1626	454	2080
- 1871	1660	458	2118
- 1872	1559	435	1994
- 1873	1437	412	1849
- 1874	1317	384	1701
- 1875	1323	383	1706
- 1876	1344	390	1734

Ved Udgangen af 1876 hensad i Rigets Strafarbejdsanstalter 862 Mandspersoner og 270 Kvindespersoner tilsammen 1132 Personer.

Fangeantallet ved Udgangen af hvert af følgende 10 Aar var:

	Mænd.	Kvinder.	Tils.
i 1867	1090	342	1432
- 1868	1089	323	1412
- 1869	1074	327	1401
- 1870	1059	342	1401
- 1871	1047	318	1365
- 1872	957	324	1281
- 1873	923	285	1208
- 1874	887	268	1155
- 1875	883	285	1168
- 1876	862	270	1132

Antallet af de Personer, der i Løbet af 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter forholder sig til Rigets Folkemængde den 31te December 1875, 1,817,237 omtrent som 1:1048, og Antallet af dem, der ved Udgangen af 1876 hensad sammesteds, omtrent som 1:1605.

I Forbindelse hermed meddeles følgende Oversigt over det samlede Antal Fangedage, det gennemsnitlige daglige Fangebelæg, det største og det mindste Fangebelæg i Beretningsaaret ved nedennævnte Strafanstalter.

Strafanstalt.	Det samlede Antal Fangedage.	Det gennemsnitlige daglige Fangebelæg.	Det største Fangebelæg.	
			Det største Fangebelæg.	Det mindste Fangebelæg.
Ved Akershus Fæstnings Strafanstalt	97764	267,11	275	257
„ Bergenshus do. do.	20219	55,24	57	54
„ Thronhjems do. do.	21269	58,11	61	56
„ Bods fængslet	68672	187,63	204	172
„ Christiania Tugthus	109269	298,55	336	267
„ Bergens do.	29132	79,60	91	69
„ Thronhjems do.	61353	167,63	180	155

For Christianssands Tugthuses Vedkommende, der i Beretningsaaret er nedlagt, haves kun Oplysning om, at det gennemsnitlige daglige Fangebelæg i den Tid af Beretningsaaret, hvori Anstalten var i Virksomhed, var 64.

II. Opgave, der viser, for hvilke Forbrydelser de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, ere straffældte. (Tab. II.)

Til nærmere Oplysning om, for hvilke Forbrydelser de Personer, der i 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, ere straffældte, hidsættes efter nærværende Opgave Følgende:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.		I alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Forbrydelse mod den offentlige Myndighed	2	-	-	-	2	-
Eftergjørelse eller Forfalskning af offentlige Dokumenter, Mynter, Pengesedler m. V.	6	-	3	-	9	-
Mened	5	-	1	-	6	-
Mord	18	14	1	1	19	15
Drab	22	1	7	-	29	1
Fostermord, Barnefødsel i Dølgemaal, Fosterfordrivelse samt Delagtighed deri	-	146	-	28	-	174
Fornærmelse paa Legeme eller Helbred	24	-	18	1	42	1
Krænkelse af Andres Frihed	1	-	-	-	1	-
Ærekrænkelse	1	-	-	-	1	-
Løvsagtighedsforseelser.	Voldtægt	11	-	2	-	13
	Blodskam	13	2	7	1	20
	Omgjængelse mod Naturen	6	-	6	-	12
	Hor	-	2	6	3	6
	Leiermaalsforseelser	-	17	1	21	1
	Ulovligt Samlevnet	5	3	6	2	11
	Forførelse og Rufferi	1	4	-	-	1
Andre Løvsagtighedsforseelser	2	-	2	-	4	
Tyveri og Tyvsmedvideri	693	90	347	46	1040	136
Røveri	21	1	3	-	24	1
Ulovlig Omgang med Hittegods	1	-	-	-	1	-
Bedrageri og anden Svig	5	2	13	-	18	2
Falsk	22	-	28	1	50	1
Mordbrand	12	2	1	1	13	3
Anden Ildspaesættelse	7	1	3	-	10	1
Beskadigelse af Eiendom eller Gods	1	-	1	-	2	-
Forbrydelse i Ombud eller Bestilling	2	-	-	-	2	-
Forbrydelse mod Søfartsloven	2	-	5	-	7	-
	883	285	461	105	1344	390

Procentvis beregnet stiller Forholdet sig saaledes:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Forbrydelse mod den offentlige Myndighed	0,2	-	-	-
Eftergjørelse eller Forfalskning af offentlige Dokumenter, Mynter, Pengesedler m. v.	0,7	-	0,7	-
Mened	0,6	-	0,2	-
Mord	2,1	5,3	0,2	1,0
Drab	2,5	0,3	1,5	-

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Fostermord, Barnefødsel i Dølgemaal, Fosterfordrivelse samt Delagtighed deri	-	51,0	-	26,6
Fornærmelse paa Legeme eller Helbred	2,7	-	3,9	1,0
Krænkelse af Andres Frihed	0,1	-	-	-
Ærekrænkelse	0,1	-	-	-
Løvsagtighedsforseelser	Voldtægt	1,2	-	0,4
	Blodskam	1,5	0,7	1,5
	Omgjængelse mod Naturen	0,7	-	1,3
	Hor	-	0,7	1,3
	Leiermaalsforseelser	-	6,0	0,2
	Ulovligt Samlevnet	0,6	1,0	1,3
	Forførelse og Rufferi	0,1	1,4	-
Andre Løvsagtighedsforseelser	0,2	-	0,4	
Tyveri og Tyvsmedvideri	78,5	31,6	75,2	43,7
Røveri	2,4	0,3	0,7	-
Ulovlig Omgang med Hittegods	0,1	-	-	-
Bedrageri og anden Svig	0,6	0,7	2,9	-
Falsk	2,5	-	6,1	1,0
Mordbrand	1,3	0,7	0,2	1,0
Anden Ildspaesættelse	0,8	0,3	0,7	-
Beskadigelse af Eiendom eller Gods	0,1	-	0,2	-
Forbrydelse i Ombud eller Bestilling	0,2	-	-	-
Forbrydelse mod Søfartsloven	0,2	-	1,1	-

Af denne Oversigt sammenlignet med den lignende for Aaret 1875 vil sees:

1. at af de ved Aarets Begyndelse i Strafanstalterne Hensiddende vare straffældte:

a. af Mandfanger:

	1876.	1875.
for Tyveri og Tyvsmedvideri	78,5 %	78 %
- Legemsfornærmelse	2,7 -	2 -
- Falsk	2,5 -	4 -
- Drab	2,5 -	2 -
- Røveri	2,4 -	1 -
- Mord	2,1 -	2 -
- Blodskam	1,5 -	2 -
- Mordbrand	1,3 -	2 -

b. af Kvindefanger:

	1876.	1875.
for Fostermord, Barnefødsel i Dølgemaal, Fosterfordrivelse samt Delagtighed deri	51 %	55 %
Tyveri og Tyvsmedvideri	31,6 -	31 -
Leiermaalsforseelse	6,0 -	3 -
Mord	5,3 -	4

2. at af de i Aarets Løb Indsatte vare straffældte:

a. af Mandsfanger:

	1876.	1875.
for Tyveri og Tyvsmedvideri . . .	75,2 %	75 %
- Falsk	6,1 -	4 -
- Legemsfornærmelse	3,9 -	6 -
- Bedrageri	2,9 -	2 -
- Drab	1,5 -	1 -
- Blodskam	1,5 -	0,7 -
- Røveri	0,7 -	3 -

b. af Kvindefanger:

	1876.	1875.
for Tyveri og Tyvsmedvideri . . .	43,7 %	44,5 %
- Fostermord, Barnefødsel i Dølgsmaal, Fosterfordrivelse samt Delagtighed deri	26,6 -	19 -
- Leiermaalsforseelse	20,0 -	22,5 -

III. Opgave, der viser Længden af den Straffetid, som de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbeidsanstalter, ere tilfundne (Tabel III).

Af denne Opgave fremgaar, at Strafarbeide var tilfunden:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Paa Livstid	30	14	1	1	31	15
over 12 Aar	13	3	-	-	13	3
- 9 — til 12 Aar	33	83	3	2	36	85
- 6 — - 9 —	81	38	24	19	105	57
- 5 — - 6 —	63	5	8	2	71	7
- 4 — - 5 —	105	20	23	3	128	23
- 3 — - 4 —	193	43	26	7	219	50
- 2 — - 3 —	102	16	43	4	145	20
- 1 — - 2 —	125	23	115	14	240	37
fra 6 Maaneder til 1 Aar	138	40	217	53	355	93
under 6 Maaneder	-	-	1	-	1	-
	883	285	461	105	1344	390

Af de nævnte ved Aarets Begyndelse hensiddende Fanger — 883 Mandsfanger og 285 Kvindefanger — samt af de efter Dom i Aarets Løb indsatte Fanger — 461 Mandsfanger og 105 Kvindefanger — var saaledes tilfundne Strafarbeide:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
	%	%	%	%
Paa Livstid	3,4	4,9	0,2	1,0
over 12 Aar	1,5	1,1	-	-
- 9 — til 12 Aar	3,7	29,1	0,7	1,9
- 6 — - 9 —	9,2	13,3	5,2	18,1
- 5 — - 6 —	7,1	1,8	1,7	1,9
- 4 — - 5 —	11,9	7,0	5,0	2,8
- 3 — - 4 —	21,9	15,1	5,7	6,7
- 2 — - 3 —	11,6	5,6	9,4	3,8
- 1 — - 2 —	14,2	8,1	24,9	13,3
fra 6 Maaneder til 1 Aar	15,5	14,0	47,1	50,5
under 6 Maaneder	-	-	0,1	-

For de ved Aarets Begyndelse Hensiddendes Vedkommende stiller altsaa Forholdet sig saaledes, at af Mandsfangerne var det største Antal 21,9 % tilfunden en Straffetid af over 3 til 4 Aar medens af Kvindefanger det største Antal — 29,1 % — var tilfunden en Straffetid af over 9 til 12 Aar. Af de i Aarets Løb efter Dom Indsatte var omtrent Halvparten af saavel Mands- som Kvindefanger — nemlig henholdsvis 47,1 % og 50,5 % — tilfunden Strafarbeide fra 6 Maaneder til 1 Aar.

I 1875 var ogsaa Forholdet for de ved Aarets Begyndelse Hensiddende saaledes, at af Mandsfangerne det største Antal — 21 % — var tilfunden en Straffetid af over 3 til 4 Aar og af Kvindefangerne det største Antal — 36 % — en Straffetid af over 9 Aar, samt for de i Aarets Løb efter Dom Indsatte saaledes, at omtrent Halvparten af saavel Mands- som Kvindefanger — nemlig henholdsvis 47 % og 49 % — var tilfunden Strafarbeide fra 6 Maaneder til 1 Aar.

IV. Opgave, der viser de Personers Alder, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbeidsanstalter. (Tab. IV.)

Det sees af denne Opgave, at af Fangerne vare i en Alder af:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
10—15 Aar	-	1	-	-	-	1
15—18 —	6	1	11	-	17	1
18—20 —	15	3	41	5	56	8
20—25 —	115	38	99	17	214	55
Lateris	136	43	151	22	287	65

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Hensatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Transport	136	43	151	22	287	65
25—30 Aar	144	57	84	22	228	79
30—40 —	200	96	102	30	302	126
40—50 —	188	60	66	23	254	83
50—60 —	139	19	40	6	179	25
60—70 —	65	8	14	2	79	10
over 70 Aar.	11	2	4	-	15	2
	883	285	461	105	1344	390

Af fornævnte Fanger faldt paa Alderen:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Hensatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
10—15 Aar	-	0,3	-	-
15—18 —	0,7	0,3	2,4	-
18—20 —	1,7	1,1	8,9	4,8
20—25 —	13,0	13,3	21,5	16,2
25—30 —	16,3	20,0	18,2	20,9
30—40 —	22,7	33,7	22,1	28,6
40—50 —	21,3	21,1	14,3	21,9
50—60 —	15,7	6,7	8,7	5,7
60—70 —	7,4	2,8	3,0	1,9
over 70 Aar	1,2	0,7	0,9	-

Af foranstaaende Oversigt og den tilsvarende for Aaret 1875 fremgaar:

1. at af de ved Aarets Begyndelse i Strafanstalterne Hensiddende var i en Alder af:

a. Mandsfanger:

	1876.	1875.
20—25 Aar	13 %	12 %
25—30 —	16,3 -	15 -
30—40 —	22,7 -	25 -
40—50 —	21,3 -	22 -

b. Kvindefanger:

20—25 Aar	13,3 -	15 -
25—30 —	20,0 -	24 -
30—40 —	33,7 -	34 -
40—50 —	21,1 -	14 -

2. at af de i Aarets Løb Indsatte vare i en Alder af:

a. Mandsfanger:

	1876.	1875.
20—25 Aar	21,5 %	25 %
25—30 —	18,2 -	18,5 -
30—40 —	22,1 -	18 -
40—50 —	14,3 -	15 -

b. Kvindefanger:

20—25 Aar	16,2 -	21 -
25—30 —	20,9 -	10 -
30—40 —	28,6 -	29 -
40—50 —	21,9 -	26 -

V. Opgave der viser, hvormange af de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, vare Nordmænd, Finner, Lapper, Svensker, og af andre fremmede Nationaliteter (Tab. V).

Af Opgaven erfares, at af Fangerne vare med Hensyn til Nationalitet:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Hensatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Normænd	815	277	412	99	1227	376
Finner	6	-	12	1	18	1
Lapper	15	2	17	3	32	5
Svensker	39	5	16	2	55	7
Andre Nationaliteter	8	1	4	-	12	1
	883	285	461	105	1344	390

Der var saaledes af:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Hensatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Nordmænd	92,3	97,2	89,3	94,3
Finner	0,7	-	2,6	1,0
Lapper	1,7	0,7	3,7	2,8
Svensker	4,4	1,8	3,5	1,9
Andre Nationaliteter	0,9	0,3	0,9	-

I 1875 var af de ved Aarets Begyndelse Hensiddende 94 % af Mandsfangerne og 96,5 % af Kvindefangerne, samt af de i Aarets Løb Indsatte 90 % Mandsfanger og 96 % Kvindefanger Norske.

VI. Opgave, der viser de Personers ægteskabelige Stilling, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter. (Tabel VI.)

Det vil af denne Opgave sees, at af Fangerne vare:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
	Ugifte	631	225	314	83	945
Giftede, som har Børn	168	30	107	11	275	41
Giftede uden Børn	27	7	25	3	52	10
Enkemænd og Enker, som har Børn	48	19	8	7	56	26
Enkemænd og Enker uden Børn	9	4	7	1	16	5
	883	285	461	105	1344	390
samt af:						
Giftede med og uden Børn	195	37	132	14	327	51
Enkemænd og Enker med og uden Børn	57	23	15	8	72	31

Procentvis beregnet var deraf:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
	Ugifte	71,5	78,9	68,1
Giftede som har Børn	19,0	10,5	23,2	10,5
Giftede uden Børn	3,1	2,5	5,5	2,8
Enkemænd og Enker som har Børn	5,4	6,7	1,7	6,7
Enkemænd og Enker uden Børn	1,0	1,4	1,5	1,0
samt af:				
Giftede med og uden Børn	22,1	13,0	23,6	13,3
Enkemænd og Enker med og uden Børn	6,4	8,1	3,2	7,6

Saa vel af de ved Begyndelsen af Aaret Hensiddende som af de i Aarets Løb Indsatte var saaledes baade af Mandfanger og Kvindefanger omkring de tre Fjerdeparter ugifte.

I 1875 var Forholdet omtrent det samme, idet Procentantallet af de Ugifte udgjorde af de ved Aarets Begyndelse Hensiddende 69 % Mandfanger og 79 % Kvindefanger og af de i Aarets Løb Indsatte henholdsvis 73 % og 75 %.

VII. Opgave, der viser de Personers tidligere Livsstilling, som i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter. (Tabel VII.)

Efter Opgaven vare Fangerne med Hensyn til deres tidligere Livsstilling saaledes fordelte:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
	Ombuds- og Bestillingsmænd	6	1	-	-	6
Handelsmænd og Fabrikanter	12	-	11	1	23	1
Haandværkere	4	-	2	-	6	-
Gaardbrugere og Føderaadfolk	13	5	9	-	22	5
Handelsbetjente og Kontorister	2	-	13	-	15	-
Haandværksarbejdere og Læredrenge	195	3	97	3	292	6
Tjenestetyende	30	104	14	22	44	126
Fabrik- og Værksarbejdere	1	2	1	-	2	2
Husmænd og Inderster	18	5	7	2	25	7
Fiskere	16	-	13	-	29	-
Søfarende	54	3	28	-	82	3
Dagarbejdere	435	65	194	24	629	89
Løsgjængere og Omstreifere	23	11	10	5	33	16
Betlere og Fattiglemmer	2	1	1	2	3	3
Personer i andre Stillinger	9	2	7	-	16	2
Ei opgivet	63	83	54	46	117	129
	883	285	461	105	1344	390

Da Antallet af dem, hvis tidligere Livsstilling ikke er opgivet, er temmelig betydeligt, er ingen procentvis Beregning anstillet. Af disse Personer henhøre dog vistnok de Fleste til Klasserne Dagarbejdere, Haandværksarbejdere og Læredrenge, samt Tjenestetyende. Det vil saaledes sees, at Størsteparten af Mandfangerne, saavel af de ved Aarets Begyndelse hensiddende som af de i Aarets Løb indsatte vare Dagarbejdere eller Haandværksarbejdere og af Kvindefangerne tilhørte enten Tjenestetyende eller Dagarbejderklassen. Det samme var ogsaa Tilfældet i 1875.

I Beretningen for 1877 og kommende Aar haaber man at kunne opgive Fangerens tidligere Livsstilling med større Nøjagtighed, end hidtil har kunnet ske.

VIII. Opgave, som viser, hvormange af de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, ikke tidligere have været straffede og hvormange tidligere have været straffede med Fængsel eller anden Straf end Strafarbejde eller med Strafarbejde (Tab. VIII).

Med Hensyn til om Fangerne tidligere have været straffede, viser nærværende Opgave, at af disse vare:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.		I Alt.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
	Ikke tidligere straffede	155	156	129	35	284
Tidligere straffede	728	129	332	70	1060	199
og af de sidstnævnte:						
Med Fængsel eller anden Straf end						
Strafarbeide	133	45	122	39	255	84
Med Strafarbeide	595	84	210	31	805	115

Der var saaledes af:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.		Indsatte efter Dom i Aarets Løb.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
	Ikke tidligere straffede	17,5	54,7	28
Tidligere straffede	82,5	45,3	72	66,7
og af de sidstnævnte:				
Straffede med Fængsel eller anden Straf end				
Strafarbeide	15,1	15,8	26,5	37,2
Straffede med Strafarbeide	67,4	29,5	45,5	29,5

Det viser sig heraf, at af de ved Aarets Begyndelse Hensiddende var af Mandsfangerne ikke mindre end 82,5 % tidligere straffede og deraf 67,4 % med Strafarbeide, medens kun 17,5 % ikke tidligere vare straffede. Af Kvindefangerne var derimod 54,7 % eller over Halvparten ikke tidligere straffede, medens 45,3 % tidligere vare straffede og deraf 29,5 % med Strafarbeide.

Af de i Aarets Løb Indsatte var ogsaa af Mandsfangerne 72 % eller henimod tre Fjerdedele af det hele Antal tidligere straffede, og deraf 45,5 % med Strafarbeide, medens 28 % ikke tidligere vare straffede. Af Kvindefangerne var ligeledes den største Del nemlig 66,7 % tidligere straffede, og deraf 29,5 % med Strafarbeide, medens 33,3 % ikke tidligere vare straffede.

I 1875 stillede Forholdet sig omtrent som i 1876, som det vil sees af følgende Sammenligning:

	Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.				Indsatte efter Dom i Aarets Løb.			
	1876.		1875.		1876.		1875.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Ikke tidligere straffede	17,5	54,7	18	59	28	33,3	26	31
Tidligere straffede	82,5	45,3	82	41	72	66,7	74	69
og af de sidstnævnte:								
med Fængsel eller anden								
Straf end Strafarbeide	15,1	15,8	13	13	26,5	37,2	28	39
med Strafarbeide	67,4	29,5	69	28	45,5	29,5	46	30

IX. Opgave, der viser, hvormange af de fra Strafarbeidsanstalterne i 1853 løsladte Fanger ere tilbagefaldne inden Udgangen af 1876, samt hvormange af disse vare domfældte for Tyveri og hvormange for anden Forbrydelse (Tab. IX).

Af denne Opgave erfares:

	D ø m t e.						Tilsammen.		
	For Tyveri.			For anden Forbrydelse.			Mp.	Kp.	tils.
	Mp.	Kp.	tils.	Mp.	Kp.	tils.			
at af de i 1873 fra Strafarbeidsanstalterne løsladte	420	50	470	110	77	187	530	127	657
vare inden Udgangen af Beretningsaaret — altsaa mindst 3 Aar efter den sidste Fanges Løsladelse — tilbagefaldne	136	11	147	15	4	19	151	15	166
eller procentvis beregnet	32,4	22,0	31,3	13,6	5,2	10,2	28,5	11,8	25,3

Ved denne Opgave er dog at mærke, at den, naar undtages for Bodsfængslets Vedkommende, neppe er ganske tilfredsstillende, og at det synes antageligt, at den samlede Tilbagefaldsprocent for Aaret 1873 har været større end ovenfor angivet.

Ved Fællesanstalterne har der nemlig hidtil ikke været ført Optegnelser over eller søgt Underretning om Tilbagefaldne ligesom det ogsaa er muligt, at for flere af disse Anstalters Vedkommende kun de ere regnede som Tilbagefaldne, der atter ere idømte Strafarbeide, medens formentlig enhver, der paany dømmes for en kriminel Forbrydelse uden Hensyn til Straffen, altsaa ogsaa naar han dømmes til Fængsel, bør ansees som tilbagefalden.

Efter at Strafanstaltbestyrernes Opmærksomhed er bleven henledet herpaa, tør det imidlertid forventes, at Opgaverne for de kommende Aar ville blive saa nøiagtige som muligt.

Under nærværende Afdeling havde Departementet tillige tænkt for Fællesanstaltens Vedkommende at kunne meddele en Opgave over hvormange Fanger ved deres Indbringelse i samt forinden deres Løsladelse af Anstalten ere blevne hensatte i Celle — cfr. § 14 i Lov om Bods-fængslet af 13te Juli 1848 — saavel som over hvormange efter eget Ønske ere blevne hensatte i Celle — cfr. § 15 i den citerede Lov. Af de modtagne Indberetninger erfares imidlertid, at der ikke ved Anstalterne har været ført Optegnelser herover, saa de begjærte Oplysninger herom ikke for Beretningsaaret kunne meddeles. Flere Strafanstaltsbestyrere have dog forklaret, at forsaavidt der har været Cellerum, ere i Regelen indkomne og udgaaende Fanger ved deres Indkomst og før deres Løsladelse blevne hensatte i Celle i nogen Tid, men at de have fundet denne Hensættelse i Celle at medføre liden eller ingen Virkning. Et Par Bestyrere har ogsaa udtalt den Mening, at Cellerne helst bør anvendes til Natceller for yngre Forbrydere, især saadanne som ere indkomne i Anstalterne for andre Forbrydelser end Tyveri.

D. Disciplinen.

De gjældende Bestemmelser angaaende de Revselse, som Strafarbeidsfanger kunne tildeles for disciplinære Forseelser, indeholdes for Bods-fængslets Vedkommende i Lov om Bods-fængslet af 12te Juli 1848 § 7 og for Fælles-Strafarbeidsanstalterne i Kriminallovens Kap. 2 § 13.

Til Fuldstændiggjørelse af de i sidstnævnte Lovsted indeholdte Bestemmelser er ved Kongelig Resolution af 18de Marts 1876 udfærdiget 2de Reglementer angaaende Fangers Revselse for Disciplinærforseelser i Rigets Fælles-Strafarbeidsanstalter, det ene for Mandfanger, det andet for Kvindefanger. Man tillader sig herom at henvise til den som Bilag No. 1 fremlagte Gjenpart af den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 10de Marts 1876, bifaldt ved Kongelig Resolution af 18de Marts samme Aar, samt de som Bilag No. 2 og 3 fremlagte Aftryk af fornævnte Reglementer.

Af grove Brud paa Ordenen inden Strafarbeidsanstalterne, der have givet Anledning til justitiel Tiltale, er, i Beretningsaaret indtruffet følgende:

En Fange i Bods-fængslet, der tidligere havde hensiddet i Fængslet fra 3die October 1874 til 3die Februar 1876 og paany under 29de Juli næstefter indbragtes i samme for 3die Gangs grovt Tyveri paa 2 Aar 3 Maaneder og 27 Dage, antændte den 2den October Ild i en Materialcelle, hvorfra han skulde hente Materialier, og den 4de October i sin egen Celle. Angjældende gik til fuld Bekjendelse med Tilføiende, at Ildspasættelserne havde fundet Sted for at han kunde komme paa Akershus Strafanstalt, hvorhos han ogsaa bekjendte, at han den 9de April 1865 under

sit Ophold paa Redningsanstalten „Toftes Gave“ havde sat Ild paa Ladebygningen, som brændte op tilligemed Vognskur, Stald og Fjøs med iværende 12 Kjør og 1 Kalv. For disse Forbrydelser blev Angjældende ved Christiania Byretsdom af 24de November 1876 ilagt Strafarbeide i 12 Aar. For Ildspasættelsen paa „Toftes Gave“ bragtes Strafarbeide i 5te Grad i Anvendelse og for hver af Ildspasættelserne i Fængslet Strafarbeide i 3die Grad. For at ikke Angjældende skulde faa sin Villie igjennem strax at blive overflyttet til den attraaede Fællesanstalt, blev det paa Forestilling af Bods-fængslets Direktør af Departementet bestemt, at han fremdeles skulde blive hensiddende i Fængslet i nogen Tid, forinden han overførtes til Fællesanstalt.

En anden Fange i Bods-fængslet som hensad samme-steds fra 15de Juni 1874 til 15de Februar 1876, tændte ogsaa Ild i sin Celle, men Skaden var saa ubetydelig, at han ikke blev dømt derfor.

I Beretningsaaret er 1 Fange rømt fra Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt.

Rømningen foregik den 21de September fra et tæt ved Anstalten liggende indhegnet Arbejdssted, men allerede den 24de i samme Maaned blev Angjældende paagreben og igjen indsat i Anstalten.

Under Undvigelsen havde Angjældende gjort sig skyldig i Tyveri, hvorfor han ved Høiesteretsdom blev tilfunden 3 Aars forlænget Strafarbeide. Ved Gjenindsættelsen i Anstalten blev han for Undvigelsen dikteret 25 Slag Rotting samt for Sikkerhedens Skyld hensat i Celle og belagt med Jern.

Af Cellen blev han udtagen efter 19 Dages Forløb, medens han fremdeles beholdt Jernbelægget.

Forøvrigt har ingen Undvigelse eller Forsøg derpaa fundet Sted.

Den i Beretningen for 1875 omhandlede Fange, der i samme Aar rømte fra Christiania Tugthus men endnu ikke var paagreben ved Aarets Udgang, blev senere under 8de Februar 1876 paagreben og igjen indsat i Anstalten. For Undvigelsen dikteredes han Hensættelse i Celle paa Vand og Brød i 10 Dage. Senere er han for Sikkerhedens Skyld forbleven i Celle, ligesom han under Gaardtouren er belagt med Jern og tilsees af 2de Opsynsbetjente.

Angjældende, der er Svenske, skildres som en farlig Forbryder, der har gennemgaaet flere Strafanstalter i Sverige.

Foruden de ovennævnte 2de Fanger have i Beretningsaaret for Sikkerhedens Skyld 4 Fanger i Akershus Strafanstalt været belagte med Jern. Den ene af disse har gjentagende undveget fra andre Strafanstalter og de øvrige tre tidligere fra Akershus Strafanstalt.

Den førstnævnte af bemeldte Fanger er tillige bleven holdt i Celle om Natten og i Hviletiderne.

Endelig har i samme Anstalt en Fange, der var noget underlig af sig, hensiddet i Celle, da det ansaaes farligt at lade ham være sammen med de andre Fanger.

Til nærmere Oplysning om de i Beretningsaaret inden Strafarbejdsanstalterne begaaede Disciplinærforseelser og de for samme anvendte Revselsler tillader man sig at fremlægge:

X. Opgave, der viser Antallet og Arten af de i Aaret 1876 inden Rigets Strafarbejdsanstalter begaaede Disciplinærforseelser. (Tab. X.)

Af denne Opgave vil sees, at Antallet af efternævnte Disciplinærforseelser har været:

	for Mp.	for Kp.	Tils.
Opsætsighed, Ulydighed og upassende Opførsel mod Opsynet	51	10	61
Undvigelse eller Forsøg derpaa	2	-	2
Slagsmaal, Klammeri og ufredeligt Forhold til Medfanger	26	14	40
Uanstændigt Forhold	1	-	1
Dovenskab og slet Arbejde	13	4	17
Beskadigelse af Inventarium m. m.	9	3	12
Rapseri og Uredelighed	3	2	5
Besiddelse af utilladte Gjenstande	15	3	18
Ulovlig Handel	6	-	6
Meddelelse til Medfanger eller Forsøg derpaa	25	2	27
Andre Forseelser	23	1	24
	174	39	213

De Disciplinærforseelser, hvori Fangerne hyppigst have gjort sig skyldige, har altsaa været for Mandfangernes Vedkommende Opsætsighed og Ulydighed m. V., Slagsmaal og Klammeri m. m., samt Meddelelse til Medfange eller Forsøg derpaa — den sidste Forseelse vedkommer dog saagodtsom alene Bodsfængslet nemlig for et Antal af 24 — samt for Kvindefangernes Vedkommende Slagsmaal og Klammeri m. V. samt Opsætsighed og Ulydighed m. m.

XI. Opgave, der viser Antallet og Arten af de i Aaret 1876 inden Rigets Strafarbejdsanstalter for begaaede Disciplinærforseelser anvendte Revselsler. (Tab. XI.)

Af Opgaven fremgaar, at Antallet af efternævnte Revselsler har været:

	ved Bodsfængslet	ved Fællesstrafarbejdsanstalterne		Tilsammen.
	for Mp.	for Mp.	for Kp.	
Indskrænkning af Besøg til det nødvendige				
Tilsyn af Opsynsbetjenter	11	-	-	11
Vand og Brød i ordinær Fangecele	12	-	-	12
Vand og Brød i lys Strafcelle	3	-	-	3
Vand og Brød i dunkel Strafcelle	22	-	-	22
Berøvelse af Tobak	-	1	-	1
Berøvelse af Tillægskost	-	43	21	64
Hensættelse i Enrum i lys Celle paa alm. Fangekost:				
a. med Sysselsættelse	-	8	1	9
b. uden Sysselsættelse	-	7	2	9
Hensættelse i Enrum i lys Celle paa Vand og Brød uden Sysselsættelse	-	12	9	21
Hensættelse i Enrum i mørk Celle med Indskrænkning i Kosten til Vand og Brød hver anden Dag	-	18	6	24
Tamp, Rotting, Riis	-	37	-	37
	48	126	39	213
	174			

De hyppigst anvendte Revselsler har altsaa været for Mandfangers Vedkommende ved Bodsfængslet Hensættelse i dunkel Strafcelle paa Vand og Brød og ved Fællesstrafarbejdsanstalterne Berøvelse af Tillægskost og korporlig Revselse og for Kvindefangernes Vedkommende Berøvelse af Tillægskost og Hensættelse i lys Celle paa Vand og Brød uden Sysselsættelse.

Det maa her bemærkes, at ifølge Bestemmelserne i § 7 i Lov om Bodsfængslet af 12te Juli 1848 og i det ovenfor nævnte ved Kongelig Resolution af 18de Marts 1876 udfærdigede Revselsesreglement for Kvindefanger er det ikke tilladt at anvende korporlig Revselse for Disciplinærforseelser paa Fanger, der hensidde i Bodsfængslet, eller paa Kvindefanger.

I Aarets Løb ere 176 Fanger tildelte Revselsler for Disciplinærforseelser, nemlig:

	Mp.	Kp.	Tils.
ved Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt	20	„	20
„ Bergenhus Do. Do.	5	„	5
„ Thronhjems Do. Do.	9	„	9
„ Bodsfængslet	38	„	38
„ Christiania Tugthus	36	23	59
„ Christianssands Do.	6	„	6
„ Bergens Do.	17	3	20
„ Thronhjems Do.	13	6	19
	144	32	176

Af de nævnte Fanger ere revsede ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt 1 Fange 2 Gange og 2 Fanger 3 Gange, ved Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt 1 Fange 2 Gange, ved Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt 2 Fanger 2 Gange, ved Bodsfængslet 2 Fanger 2 Gange, 2 Fanger 3 Gange og 1 Fange 5 Gange, ved Christiania Tugthus 5 Mandfanger 2 Gange, 1 Kvindefange 3 Gange og 3 Kvindefanger 2 Gange, ved Bergens Tugthus 6 Mandfanger 2 Gange og 2 Kvindefanger 2 Gange samt ved Thronhjems Tugthus 1 Mandfange 2 Gange.

Af det samlede Antal Fanger, der i Aarets Løb have hensiddet i hver af Rigets Strafarbeidsanstalter, er saaledes afstraffet for Disciplinærforseelser:

	Samlet Antal Fanger.		Procent.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	321	-	6,2	-
„ Bergenhus Do. Do.	61	-	8,2	-
„ Thronhjems Do. Do.	71	-	12,7	-
„ Bodsfængslet	354	-	10,7	-
„ Christiania Tugthus	234	244	15,4	9,4
„ Christianssands Do.	63	31	9,5	-
„ Bergens Do.	116	36	14,7	8,3
„ Thronhjems Do.	189	104	6,9	5,8

Iøvrigt forklares i de indkomne Beretninger, at Fangernes Opførsel og Forhold i det Hele taget har været godt.

Af de af enkelte af Bestyrerne gjorte Bemærkninger angaaende de disciplinære Forhold inden Anstalterne skal man sluttelig tillade sig at hidsætte Følgende:

Bestyreren ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt har anført: „I det store Hele maa Fangernes Forhold siges at have været meget godt, og tror jeg, at jeg tør sige, at lidt efter lidt en mildere og bedre Aand er kommen ind ogsaa her, hvor Landets Bærme samles. Hvorvel jeg altfor vel ved, at der gives Gemytter saa raa og brutale, at de alene ved korporlig Tugtelse kunne holdes i Tømme, er jeg derfor ikke uden Haab om, at dette Tugtemiddel alt sjeldnere og sjeldnere skal blive nødvendigt.“

Bestyreren af Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt har bemærket, at, naar undtages en enkelt Fange, der er en ualmindelig fræk, trodsig og gjenstridig Person, har Fangernes Forhold i det Hele taget været meget godt. De tildelte Revselse har vist sig temmelig effektive. Ordenen og Disciplinen søges bedst opretholdt ved en besindig men fuldkommen bestemt Optræden af Opsynet, der aldrig ser gennem Fingre med selv den mindste Overtrædelse. Et dygtigt Opsynspersonale har i denne Anstalt i høj Grad bidraget til Opretholdelsen af Fangernes gode Forhold i det Hele.

Bestyreren af Christiania Tugthus har i det Væsentlige yttret, at Fangernes Opførsel maa, naar man tager Hensyn til hvilken Klasse af Mennesker der rekrutterer Strafanstalterne, i det Hele taget siges at have været ganske god. Disse Mennesker ere nemlig som frie vante til at give sine Lidenskaber og andre Luner frit Spil, og man kan derfor ikke vente, at de saa snart skulle vænne sig til Disciplin og Lydighed. Have de gjentagne Gange været i Strafanstalt, blive de stedse lettere at behandle, thi de gjøre lidt efter lidt den Erfaring, at al Modstand er unyttig og blot bidrager til at gjøre dem deres Stilling ubehageligere, ligesom de ogsaa komme til den Erkjendelse, at alle deres Overordnede helst ser, at alt gaar med det Gode.

Bestyreren beklager forøvrigt, at korporlig Revselse, hvorfor der haves mest Respekt, er afskaffet for Kvindefangernes Vedkommende. Den anvendtes alene paa de raa for al god Paavirkning uimodtagelige, udisciplinerede Kvinder fra Gaden og Bordellerne.

Det kvindelige Opsyn finder ogsaa, at der er stor Forskjel paa Forholdet inden Kvindefangningen til det Værre nu mod før, efterat korporlig Revselse er bleven forbudt.

Bestyreren af Bergens Tugthus har forklaret, at Fangernes Opførsel i det Hele taget har været særdeles god. De begaaede Forseelser have været ubetydelige, men ere strax blevne revsede efterat de nødvendige Undersøgelser have været anstillede. For de allerubetydeligste Forseelser ere Fangerne alene givne Irettesættelse. Den Skyldige har erkjendt sin Forseelse og siden opført sig godt. Enkeltes Forhold er bleven saa forbedret, at de ei have været at kjende igjen. Forseelserne ere ikke begaaede i Arbejdstiden, men enten i Hviletiderne eller paa Sovebarakkerne.

Med Hensyn til det af Bestyreren af Christiania Tugthus Anførte om Virkningerne af, at det ikke længer er tilladt at anvende korporlig Revselse paa Kvindefanger, skal Departementet bemærke, at det vel er muligt, at Afskaffelsen af korporlig Revselse i den første Tid kan have haft nogen Indflydelse paa Kvindefangernes disciplinære Forhold, men at man ikke kan betvivle, at de Revselsesmidler, som Reglementet af 18de Marts 1876 tillader at anvende for Disciplinærforseelser, begaaede af Kvindefanger, fremtidig ville vise sig fuldkommen tilstrækkelige til at kunne opretholde god Orden og Disciplin blandt dem.

E. Sjælepleien og Undervisningen.

I Beretningsaaret er meddelt Samtykke til Oprettelse af Søndagsskoler ved Akershus og Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalter, men disse Skoler vare vee Aarets Udgang endnu ikke komne i Gang.

Fra det i Tydskland udkommende Tidsskrift „Blätter für Gefängniskunde“ har Departementet ladet oversætte en i samme indtaget Afhandling „Om Bibliothekets Vigtighed og dets Bestyrelse“.

Afhandlingen er derefter trykt og i et tilstrækkeligt Antal Exemplarer omdelt til Strafarbeidsanstalterne.

I Overensstemmelse med hvad der i Beretningsaaret for 1875 er anført, har Departementet draget Omsorg for, at Præsternes Beretninger om Sjølepleien og Undervisningen nu for samtlige Strafarbeidsanstalter afgives for Kalenderaaret, medens de tidligere for Fælles-Strafarbeidsanstaltnes Vedkommende afgaves for Budgetterminen.

Af de af Præsterne i Henhold hertil for Aaret 1876 afgivne Beretninger skal man tillade sig at meddele følgende Uddrag:

Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.

Gudstjeneste har været afholdt hver Søn- og Helligdag.

Der er afholdt 4 Altergange for i det Hele 80 Nadvergæster. Da ikke faa nadversøgende Fanger gaa til Alters 2 og nogle 3 Gange aarlig bliver „Kommunionmenigheden“ ikke stor i denne Anstalt. Paa Sygestuerne er Nadveren meddelt til 8 Personer.

6 Jordfæstelser ere udførte. Med Hensyn til den specielle Sjølepleie forklarer den nuværende Præst, der først tiltraadte Præsteembedet ved Anstalten i 1877, at han ikke kan meddele anden Oplysning, end at det af vedkommende Fangeliste fremgaar, at adskillige Personer i Aarets Løb har været „tilkaldte“ og „formanede“.

En Optagelse i Statskirken har fundet Sted. Vedkommende Fange, der var Methodist, har forklaret, at han allerede før sin Indtrædelse i Fængslet nærede Tvivl om den methodistiske Nadverlæres Skriftmæssighed og derfor af indre Trang forlod Methodistsamfundet. Der har i Beretningsaaret ikke været Anledning til af Hensyn til afvigende Troesbekjendelser ved Indtrædelsen i Anstalten at fritage nogen Fange fra Deltagelse i Gudstjenesten.

Undervisningen har været drevet som tidligere. Den har bestaaet i de saakaldte „Barakkekatekisationer“ 3 Timer ugentlig fordelte paa 2 Dage og i Religionsundervisning 1 Time daglig for Cellefangerne, med hvem især Katekismen er gennemgaaet.

Sanglæreren har givet 1½ Times Undervisning i Sang hver Løverdag.

Bogsamlingen er kun ubetydelig bleven forøget.

Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.

Gudstjeneste har regelmæssig været afholdt Søn- og Helligdage.

Kommunion har været afholdt 2 Gange for 26 Kommunikanter.

Den i Beretningen for 1875 ommeldte Fange, der samstedes skildres som en meget fordærvet Person og et

trodsigt og hovmodigt Gemyt, har i 1876 fremdeles været fritaget for at gaa i Kirke. Der, er, bemærker Præsten, endnu ikke indtraadt nogen Forandring hos denne slettænkende og hovmodige Person.

Med Hensyn til Fangernes Forhold i det Hele ytrer Præsten Følgende:

„Fangernes Opførsel og Holdning har her ligesom i Tugthuset i det Hele været særdeles god.

Saa vel under Arbeide som i Hviletiden, under Bibellæsninger, Aftenandagter og i Kirken have Fangerne vist, at Pligtens Aand har besjælet dem. Sømmeligt Alvor har i det Hele præget deres Færd. Den saagodtsom lydløse Stilhed, som altid hersker under Prædikenen, og den tilsyneladende skarpe Opmærksomhed, hvormed de lytte til den, er et Vidnesbyrd blandt flere om, at de baade vide, hvad deres Foresatte ønske at se hos dem, og at de gjerne ville vinde deres Tillid.

Der er i Aarets Løb foregaaet en synlig Forandring og Forbedring med et Par yngre Fanger. Den ene af disse, som af Naturen har et meget stivt og trodsigt Gemyt, har ikke ligesom den anden været egentlig religiøst greben, men hans Sind er ved passende Behandling blevet meget mildere og blødere end før. Han er blandt Strafanstaltens mest læselystne Fanger og bruger flittig den gode Anledning, som nu bydes ham, til at samle Kundskaber i flere Retninger.

En anden Fange, som jeg i en tidligere Indberetning har omtalt som en resolut Forbryder, der har været mistænkt for at nære Rømningsplaner og derfor en Tid har Springhelle, har ligeledes vist sig fra en bedre Side end før. Han har vistnok endnu et i religiøs Henseende ubøiet Sind; men hans Væsen er blevet langt venligere og mere aabent og tillidsfuldt. Han er et godt Hoved, har læst Adskilligt og interesserer sig levende for Bøger og Oplysning.“

Læreren har regelmæssig udført de sædvanlige Bibellæsninger hver Uge samt ledet Sangøvelserne.

Heri skede dog en kort Afbrydelse udover Høsten paa Grund af Lærerens Sygdom.

Om Bogsamlingen oplyser Præsten, at den bestaar af ikke faa gode og værdifulde Bøger. Han tilføier derhos, at det er ham en Glæde at kunne berette, at Bogsamlingen har været rigtig godt benyttet og at flere Fangers i Strafanstalten erhvervede boglige Dannelse er mere udstrakt og grundig, end man skulde være tilbøielig til at tro, navnlig naar man tager i Betragtning, at deres Skolekundskaber i de allerfleste Tilfælde ere høist mangelfulde.

Som en almindelig Bemærkning om sin Virksomhed anfører Præsten til Slutning, at han saavel i denne Anstalt som i Tugthuset altid har følt sig støttet og styrket i sine Bestræbelser af Strafanstaltens samvittighedsfulde Bestyrelse.

Throndhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.

Gudstjeneste har som sædvanligt været regelmæssigt forrettet hver 3die Søn- og Helligdag i Tugthuskirken undtagen 6te Søndag efter Paaske paa Grund af Præstens Sygdomsforfald og 6te Søndag efter Trefoldighed under hans Fravær i Anledning Missionsgeneralforsamlingen i Stavanger, da i Gudstjenestens Sted blev holdt Opbyggelse (Postillæsning) ved Klokkeren.

Ingen Fange har i Aarets Løb været fritaget for at deltage i Gudstjenesten eller Andagtsøvelserne.

Nadertjeneste har været afholdt i Tugthusets Kirke 4 Gange for 15 Fanger, som nød Nadveren tilsammen 43 Gange, idet 6 af dem kommunicerede fire Gange, 3 tre Gange, 4 to Gange og 2 en Gang.

Derhos holdtes 1 Sygekommunion paa Anstaltens Sygestue.

3 Begravelser fandt Sted, ved hvilke Ligtaler bleve holdte.

Ingen Konfirmation er afholdt. Den eneste ukonfirmerede Fange — en 22 Aar gammel Lapdreng, som efter gjentagne Gange at have været straffet blev indsat i Anstalten i 1875 — viste sig usædvanlig ubodfærdig, haard og upaavirkelig.

Bibellæsning er afholdt af Præsten i Regelen hver 3die Uge i et af Strafanstaltens Lokaler. Derhos har Hjælperlæreren paa alle Søn- og Helligdage, da Fangerne ikke havde Gudstjeneste i Tugthuskirken, holdt Postillæsning for dem.

Speciel Sjøleomsorg er ydet Fangerne ved Samtale med dem enkeltvis i et særskilt dertil bestemt Værelse.

Med Hensyn til Fangernes religiøse og moralske Tilstand bemærker Præsten iøvrigt Følgende:

„Skjønt Fangernes ydre Opførsel overhovedet var god, var dog deres religiøse og moralske Tilstand for de Flestes Vedkommende selvfølgelig lidet tilfredsstillende. De ere jo som oftest Tyvsforbrydere, der gjentagne Gange have været straffede og have henlevet en stor Del af sit Liv i Strafanstalt. De give vistnok Guds Ords Sandheder sit Bifald, naar man forhandler med dem, ere venlige, udtale Taknemmelighed over den Venlighed, som vises dem, og give gode Løfter, men ere for en stor Del sløve, indifferente og enerverede Personer, som give lidet Haab om sand Bedring. Store Resultater af den geistlige Virksomhed og af Straffen kan man ved denne Anstalt under de nærværende Forhold neppe vente sig. Dog er der nogle og vel ikke saa ganske faa ogsaa af denne Anstalts Fanger, hos hvem der under Straffetiden er vakt Frelsertrang og aandelig Søgen, ja som synes virkelig at være komne til Omvendelse og Tro, hjertelig modtage Ordets Formaning og Trøst og vise megen Taalmodighed og Hengivenhed under de Trængsler, som ikke mindst det bestandige Samvær med letsindige og

daarlige Medfanger berede dem. Disse Fanger ere i Regelen saadanne, hvis Forbrydelse var en mere akut.“

Om Undervisningen er oplyst, at Strafanstaltens Lærer (Klokker) i 2 à 3 Timer ugentlig har undervist 2 Fangepartier i Katekisme og Bibelhistorie, det første Parti fra Januar til August, det andet fra Oktober. Deltagelsen i Undervisningen var frivillig. Det ene Parti havde 16 Deltagere, det andet 18 til 26. Hjælperlæreren har i Aarets Løb paa Søn- og Helligdagens Eftermiddage undervist i Skrivning og Norsk (Grammatik, Analyse, og Retskrivning), oplæst Dele af Kirkehistorien samt belærende og opbyggelige Missionsefterretninger og tildels samtalt med Fangerne om det, som blev læst. Mellem 20 og 30 Fanger har frivillig deltaget i denne Undervisning.

Bogsamlingen, som er i nogenlunde tilfredsstillende Stand, er i Aarets Løb bleven forøget med flere Bøger væsentlig af religiøst Indhold for et Beløb af 43 Kroner, og har derhos som Gave modtaget 10 Exemplarer af en Passionsbetragtning.

Med Undtagelse af Salmebogen, hvoraf Fangerne have hvert sit Exemplar, og af en Bibel samt en Andagtsbog, som er fast beroende paa hvert Fangelokale, ere samtlige Bøger til Udlaan, i Regelen hver anden Lørdag. Adskillige Fanger have ret flittigt benyttet sig af Bogsamlingen, andre derimod saagodtsom slet ikke. De af Fangerne, hos hvem der er vagt nogen aandelig Trang, synes at finde megen Næring i Læsningen af Guds Ord i den hellige Skrift og i Anstaltens øvrige religiøse Bøger. Det Slags Skrifter, som forøvrigt interessere Fangerne mest, ere de af historisk og fortællende Indhold.

Bodsfængslet.

Gudstjeneste har været afholdt hver Søn- og Helligdag. Fangerne have mødt frem i den Orden og paa den Maade, som i længere Tid har været brugt. De have i det Hele taget forholdt sig rolige og idetmindste tilsyneladende andægtige.

Der er Grund til at antage, at om end ikke Alle, saa dog de Fleste sætte Pris paa at overvære den.

Der er ogsaa Adskillige, som gjerne ville være tilstede hver Søndag, om det var muligt, men det gaar desværre ikke an, hvilket er meget at beklage.

Det er et stort Savn, at der ikke findes et ordentlig indrettet Kapel, der ved sit hele Udseende kunde medvirke til, at Fangerne under Gudstjenesten kunde glemme, at de vare Fanger. Nu sidde de i Korridorerne, hvor det Samme møder Øiet, som de se hver Dag, de føres til Luftning. Vistnok er det Hovedsagen under Gudstjenesten, at der synges og høres med Andagt, og godt var det, om Ordets Forkyndelse lød saaledes for Fangen, at han kunde glemme sine jordiske triste Forhold og føres ind i en alvorlig Selvbetragtning og Selvprøvelse, men man ved jo af Erfaring, hvorledes ogsaa den ydre Omgivelse med hvad der møder

Øiet kan tjene til at stemme Sindet til Andagt, og i denne Henseende maa den samme Lov gjælde Fangen som den frie Mand. Den Dag, da den i Centralhallen nu anordnede Gudstjeneste flytter ind i et Kapel, vil derfor ganske vist blive en Mærkedag for Bods-fængslet.

Kommunion har været afholdt 23 Gange for tilsammen 70 Fanger; 2 Fanger 3 Gange, 17 Fanger 2 Gange, 51 Fanger 2 Gange. Derhos har været afholdt en Sygekommunion.

1 Konfirmationshandling er i Aarets Løb udført. Vedkommende var 25 Aar gammel, uægte født og indkom i Fængslet for Overtrædelse af Kriminallovens Kapitel 18 §§ 21 og 22. Han havde fra sin tidligere Alder ført et omstreifende Liv.

I Beretningsaaret er indtruffet nogle Tilfælde af religiøs Forstemthed og Dispositioner dertil. Nogle af disse Tilfælde, bemærker Præsten, have dog været af en tvivlsom Beskaffenhed, og kunne maaske rettest henregnes til Simulation.

5 Fanger have for Præsten afgivet Bekjendelse om tidligere begaaede Forbrydelser, hvorfor de ikke have været tiltalte.

Om Fangernes Tilstand i aandelig Henseende ytrer Præsten bl. A.:

„Hvad angaar Fangernes aandelige Tilstand i det Hele taget, da maa jeg udtale hvad der i mine tidligere Indberetninger er sagt, at der for manges Vedkommende, navnlig de fra Byerne og Hovedstadens Omegn, staar overmaade meget tilbage at ønske med Hensyn til aandelig Vækkelse og kristelig Erkjendelse. Det ser mangen Gang ud som om al Umage og Møie er spilt. Sandelig det gjælder om at arbeide med Haab mod Haab, ihukommende, at vi skulle saa, men Herren giver Væxten. Godt er det, naar Forholdene inden et Fængsel stille sig saa, at Præsten i sin ansvarsfulde Gjerning har Støtte ikke blot af Lærerne, der ere hans nærmeste Medhjælpere, men ogsaa af enhver anden baade høiere og lavere staaende Funktionær. Hvad særlig de lavere Funktionærer i Bods-fængslet, Vogterne nemlig, angaar, saa har det for Præstens Gjerning meget at betyde, hvorledes de forholde sig ligeoverfor Fangen; de kunne saa let ved sin Opførsel virke nedbrydende, og det ikke blot da, naar til Exempel En af Vantroens Aand lader falde spottende Yttring til en Fange om, at det ikke er værd at agte paa hvad Præsten siger. Jeg maa derfor være Direktøren meget taknemmelig, fordi han giver mig Adgang til sine Møder med Fængselsbetjeningen, hvor da ogsaa jeg fra mit Standpunkt har Anledning til at tale et Alvorsord til dem.“

Undervisningen er foregaaet som tidligere.

I Præstens Bibellæsningstimer har i Beretningsaaret et forholdsvist mindre Antal Fanger deltaget, da der ei fandtes mange, Præsten antog med nogen Nytte kunde deltage i disse.

Lærerne have udført sin Gjerning med Flid. Der vides ikke at have fundet Sted nogensomhelst Uorden under Undervisningen i Skolen eller i Cellerne. Arbeidet for Underlærernes Celleundervisning er i Beretningsaaret forøget derved, at der samtidig indkom i Fængslet 2 ukonfirmerede Fanger, der ikke kunde læse.

Fængslets Direktør har en Gang ugentlig givet Undervisning i Engelsk for et Udvalg af Fanger, der med megen Taknemmelighed have benyttet sig deraf. Denne Direktørens velvillige Opofrelse bliver ikke alene de enkelte Fanger til Nytte, der tænke at gjøre Brug af dette Sprog i Udlandet, men den virker ogsaa forædlende og formildende paa deres Gemyt under Opholdet i Fængslet.

Undervisningen i Tydsk, hvori i 1875 10 Fanger deltog 1 Time ugentlig under Førstelærerens Veiledning, er i 1876 ophørt, da de fleste Deltagere løslodes af Fængslet.

I Sangundervisningen en Time ugentlig have 36 Fanger deltaget.

Skrivebog er uddelt til 30 Fanger og Psalmodikon til 19 Fanger.

Bogsamlingen er nominelt forøget til 1745 Bind, heri medregnet nogle tydske og engelske Gramatikker med Læsestykker samt nogle engelske og finske Nytestamenter og et Par finske Psalmebøger. De Bøger af Bogsamlingen, der ved Brugen blive slidte, foranstaltes istandsatte, saalænge til et Bind bliver altfor defekt, i hvilket Tilfælde det bliver kasseret. Kassation af udslidte Bøger foretages hvert Aar.

Til Forebyggelse af Bøgers Mishandling er der altid foretaget Gjennemsyn af de Bøger, en Fange har modtaget af Bogsamlingen til Afbenyttelse; derimod blev ikke en saadan Kontrol ført med de fast anordnede Cellebøger, idet disse kun, naar en Celle ved en Fanges Løsladelse var bleven ledig, bleve gennemseede. Nu er heri gjort den Forandring, at Bøgerne — foruden at gennemsees som tidligere — tillige eftersees hver Gang en Fange staar for Tur til Opflytning fra en lavere til en høiere Klasse. Denne Fremgangsmaade skaffer vistnok Lærerne noget mere Arbeide, men den har vist sig at være et godt Middel til at konservere alle Fængslets Bøger.

Christiania Tugthus.

(Beretningen er afgiven af den ved Anstalten i 1877 konstituerede Præst, der har bemærket, at da den ved Anstalten i 1876 ansatte Præst er afgaaet ved Døden, kan Beretningen kun omfatte, hvad der lader sig paavise af Præstens Protokol.)

Gudstjeneste har været forrettet regelmæssig hver Heligdag afvekslende for Mands- og Kvindeafdelingen.

Kommunion er afholdt 4 Gange for tilsammen 154 Kommunikanter, hvoraf 30 Mandfanger og 124 Kvindefanger, foruden for en Mandsfange paa Sygesengen.

Barnedaab er forrettet paa tvende i Anstalten fødte uægte Drengbørn.

Konfirmation blev forrettet for 3 Mandfanger, hvoraf de to vare 16 Aar gamle og den tredie 18 Aar gammel, og som alle vare dømt for gjentaget Tyveri. De konfirmeredes med Vidnesbyrd om god Kristendomskundskab, Flid og Forhold.

Fangernes Undervisning foregaar dels i Ugeskolen, hvor den er tvungen, dels i Søndagsskolen, hvor den er fri, dog saaledes, at de Fanger, som ikke møde paa Søndagsskolen, maa tilbringe Skoletiden under Opsyn og i Stilhed paa en Barakke.

Ugeskolen er nærmest bestemt for alle nyindkomne Fanger og er væsentlig Religionsskole.

Undervisningen i denne besørgeres af Læreren (Klokkeren). Skolen holdes daglig (i særskilte Lokaler for Mænd og Kvinder) de 5 første Søgnetage i hver Uge i tre Formiddagstimer, en Time for Mænd fra Kl. 8 $\frac{1}{2}$ —9 $\frac{1}{2}$, en for Kvinder fra Kl. 9 $\frac{1}{2}$ —10 $\frac{1}{2}$ og en for Konfirmanderne fra Kl. 10 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{2}$. Foruden Undervisning i Kristendomskundskab øves ogsaa Skjønkrivning. Skoletiden for hver Fange pleier at vare mindst 2 Maaneder, men enkelte fortsætte efter eget Ønske Skolegangen udover denne Tid. Derhos giver Læreren i flere Extratimer ugentlig særskilt Undervisning til unge Fanger for at forberede dem til Konfirmation.

Læreren har bemærket, at han ved Undervisningen i Skolen har lagt til Grund Luthers lille Katekismus, som alle Fanger saavidt muligt maa kunne udenad førend de forlade Skolen. Han har derhos brugt at fortælle Begivenheder af Bibelhistorien for at illustrere Religionens Sandheder og senere ladet Fangerne gjenlæse disse Fortællinger i det nye Testamente eller Vogts Bibelhistorie. Fangerne have i det Hele taget opført sig godt paa Skolen og have de fleste af dem tillige med Flid og Villighed arbejdet paa at sætte sig ind i, hvad der har været paalagt dem at læse udenfor Skolen. Om Frugten af sin Gjerning tør Læreren endnu ikke udtale nogen Mening paa Grund af den korte Tid, hvori han har virket ved Anstalten nemlig fra 1ste Oktober 1876.

Søndagsskolen er udelukkende Religionsskole, hvor Undervisningen meddeles i Foredrag af opbyggeligt Indhold, tildels ledsaget af Samtale over det Foredragne. Der begyndes og slutes med Salmesang og Bøn. Søndagsskolen besørgeres af 4 Lærere, 2 for Mandafdelingen og 2 for Kvindefdelingen. For Mandafdelingen holdes Skolen afvekslende om Formiddagen og om Eftermiddagen, eftersom det er Mandfangernes Kirkedag eller ikke. For Kvindefdelingen holdes Søndagsskolen regelmæssig om Eftermiddagen i Tiden fra 4—6. I Regelen gennemgaaes Evangeliet eller Epistelen for Dagen. Valget af det ene eller det andet er afhængigt af om Fangerne have været i Kirken eller ei den Dag.

Saa vel Ugeskolen som Søndagsskolen standser en Tid om Sommeren, naar den almindelige Skoleferie indtræder.

I Sangskolen, som holdes hver Lørdagseftermiddag, og hvor Organisten underviser, indøves fornemmelig Salmemelodier, men ved Siden deraf synges ogsaa enkelte Fædrelandssange.

De i Beretningen for 1875 omhandlede Foredrag af almeninteresserede Indhold, der i nævnte Aar paabegyndtes, have i Beretningsaaret været fortsatte og ere af Fangerne omfattede med stor Interesse.

Bogsamlingen, der tæller omkring 1,500 Bind, dels og fornemmelig af religiøst, dels af historisk og underholdende Indhold, har været flittig benyttet. Læselysten synes at være stor. I hver Celle, Sovebarakke og paa Sygesalen er udlagt Bibler, Ny Testamenter og Andagtsbøger, ligesom hver Fange ved Indsættelsen modtager sin Salmebog, som han beholder under hele sin Straffetid. Salmebogen benyttes bl. A. ogsaa ved Aftenandagten, der daglig holdes paa hver Sovebarakke med Salmesang og Læsning af en gudelig Betragtning ved en af Præsten blandt Fangerne udvalgt „Bønholder“ og hvormed Dagen afsluttes for Fangerne.

Christianssands Tugthus.

(Præstens Beretning for Tidsrummet fra 1ste Juli 1875 til Anstaltens Nedlæggelse i 1876 er meddelt i den for Aaret 1875 underdanigst afgivne Strafanstaltberetning, hvortil man forsaa vidt tillader sig at henvise.)

Bergens Tugthus.

Gudstjeneste har regelmæssig været afholdt Søn- og Helligdage.

Kommunion har været afholdt 3 Gange for 20 Kommunikanter foruden 2 Sygekommunioner.

Om Fangernes Forhold og religiøse Liv har Præsten anført:

„Min Bemærkning i forrige Indberetning om Fangernes ydre Forhold har jeg fuld Grund til at gjentage.

Det har været i det Hele og Store ikke alene upaa-klageligt, men det kan visselig siges uden nogen Overdriivelse saa godt og tilfredsstillende, at det overhovedet efter min Erfaring ikke kan ventes bedre hos Fanger, saadan som nu disses Stilling engang er. Der skal selvfølgelig meget til for at en Fange skal føle sig tilfreds og glad inden de Mure, som stænge for hans Frihedstrang, og det vilde vel heller ikke tyde paa nogen dyb Virkning af Straffen, om den ikke kastede en Skygge over Fangens Liv, selv da, naar han efter en oprigtig Omvendelse havde fundet Fred og Hvile i sin Gud. Men det er allerede glædeligt dette, at Fangen forstaar sin ydre Stilling og byder sig til at opfylde sine Pligter i Strafanstalten paa en forsvarlig og redelig Maade, med Agtelse for sine Foresatte og med den Tillid til dem, at de ville Fangernes Vel.

I denne Henseende har jeg i det anførte Tidsrum sporet mindre af Mistro blandt Fangernes end tidligere har

været Tilfældet. Deres Aabenhed og uskrømtede Venlighed og Frimodighed har oftere overrasket mig, og de utvetydige Beviser ikke alene paa Agtelse for men ogsaa paa Kjærlighed til deres Foresatte, som Flere blandt dem Tid efter anden have givet, have overtydet mig om, at der i det Hele har raadet en god Aand iblandt Fangerne, hvori en kraftig, paapasselig og omsigtsfuld Bestyrelse af Strafanstalten selvfølgelig har havt sin store Andel.

Medens saaledes Fangernes Forhold i disciplinær Henseende i det Hele maa karakteriseres som meget godt og lovende ogsaa for deres borgerlige Fremtid, staar det specielt religiøse Liv iblandt dem desværre ikke saa høit som ønskeligt kunde være.

Jeg har i Almindelighed sporet lidet af levende Syndererkjendelse og Smerte over deres Fald. Saare Faa iblandt dem have vistnok vist sig upaavirkelige og uimodtagelige for Guds Ord. Øret har gjerne aabnet sig baade for Prædikenens Ord og for den private Sjælesorgs Formaninger, men med Hjertets virkelige Forandring og Forbedring er det gaaet smaat. Oftere har jeg hørt den Bemærkning af en og anden Fange, at det er umuligt at omvende sig i Strafanstalten. Mine slaaende Modgrunde ere vistnok blevne indrømmede, men ikke med fuldt Bifald. Den Lige gyldige og Letsindige beholder alligevel ofte den Tanke hos sig selv, hvad enten han virkelig tror det eller ei, at det stadige Samliv med en hel Del fordærvede Mennesker ikke giver Rum og Anledning for en virkelig alvorlig Omvendelse. Hjertet kan vel blive paavirket i en god Retning, og man kan vel og bør vel fatte gode Forsætter, men det kan alene være Tale om at gennemføre dem, naar man atter staar som fri Mand i Samfundet. Dette er Manges Tænkemaade, en Mening, som selvfølgelig paa det Kraftigste maa modarbeides.

Overhovedet støder jeg i min Virksomhed blandt Fangerne meget ofte paa en fatalistisk Betragtning af deres Stilling, hvis Usandhed og urimelige Konsekventser det da gjælder at blotte. Temmelig sjelden træffer jeg paa en aabenbar fræk og ondskabsfuld Tænkemaade. Men Villiesvagheden og den totale Mangel paa al aandelig Energi, som findes hos Saamange, gjør Præstens og Lærerens Arbejde i mange Henseender surt og fattigt paa Glæde, og man maa nok ofte finde, at Høsten er karrig i Forhold til den rige Udsæd af Guds Ord og kristelige Formaninger.

Imidlertid gjælder det ikke at lade Modet synke og at arbejde med Frimodighed og Ufortrødenhed i Tillid til at Herren vil give sit Ord Indgang i Hjerterne, naar hans Time kommer, og at mangt et Sædefrø, om ikke nu, saa senere engang i den stakkels Vildfarendes Liv kan spire op og give en velsignet Høst. Jeg har ofte modtaget Breve fra udgaaede Fanger, til hvis Forbedring jeg ingen Tillid nærede, men som alligevel synes at være kommen paa en bedre Vei og at have lagt sig paa Hjerte de vel-

mente Formaninger og Paamindelser, de fik høre under sit Fængselsliv.

Flere af de indkomne Kvindefanger have lagt for Dagen en oprigtig Syndererkjendelse og have flittig besøgt Præsten fer at hente Trøst og Raad. Kvinder, der straffes for Barnemord, føle sig næsten uden Undtagelse meget ulykkelige ved sin Indsættelse i Strafanstalten.

En Kvinde, der blev inddømt paa Livstid for Mordbrand, var mig en lang Tid en Gaade. Hun var bodfærdig og dog ikke bodfærdig, syntes det mig. Hun var villig til at erkjende sin Synd, men ikke fuldt ud sin Skyld. „Hun kunde ikke modstaa Djævelens overmægtige og pludselige Indskydelse,“ hed det. Efterhaanden som jeg lærte hende bedre at kjende, forekom det mig dog, at hendes Erkjendelse blev klarere og dybere, skjønt der endnu er noget Ugreit og Utilfredsstillende ved hendes Forklaringer om, hvad der bragte hende til at begaa den store Brøde.“

Om Undervisningen oplyser Præsten, at den har været drevet som tidligere.

Læreren har holdt Bibellæsning og Foredrag hver Uge, undervist unge og vankundige Fanger samt ledet Sangøvelserne.

I Søndagsskolen har Hjælperlæreren undervist de Mandfanger, som have ønsket det, og har Søgningen til Skolen været omtrent som før.

En Dame har ogsaa i Beretningsaaret godhedsfuldt fortsat sine Læse- og Skrivetimer blandt Kvindefangerne Søndagenes Eftermiddage.

Anstaltens Bogsamling har været flittig benyttet. Læselysten synes at stige med det voxende Antal af Bøger. Opbyggelsesbøgerne have været søgte baade af Mand- og Kvindefangerne, fornemmelig af de sidste.

Throndhjems Tugthus.

Gudstjeneste har været afholdt for Fangerne paa Søn- og Helligdage vexelvis for Mandfanger og Kvindefanger hver 3die Uge.

I Mai blev dog paa Grund af Præstens Sygdomsforfald i Gudstjenestens Sted afholdt Postillæsning ved Klokkeren 1 Gang for hver af de to Fangeafdelinger, ligesom under Præstens Feriereise i Juli—August 2 Gange for hver af dem.

Kommunion har været afholdt 8 Gange, 4 Gange for hver af de to Fangeafdelinger, og derhos 1 Sygekommunion. Kommunikanternes Antal var 64, hvoraf 23 Mandfanger og 41 Kvindefanger. Deres samlede Antal Nadvernydelser var henholdsvis 48 og 118 — tilsammen 166, idet af Mandfangerne 4 nøde Nadveren 4 Gange, 5 tre Gange, 3 to Gange og 11 en Gang, medens af Kvindefangerne 17 nøde Nadveren fire Gange, 8 tre Gange, 9 to Gange og 7 en Gang.

Konfirmation blev forrettet for 3 Mandfanger, nemlig en 25 Aar gammel Norsk, en 31 Aar gammel Lap og en 23 Aar gammel Kvæn.

I Anstalten hensad endvidere 4 ukonfirmerede Fanger. Af disse løslodes 1 Fange, en russisk Fjeldfin, ukonfirmeret, medens de øvrige 3 hensad ukonfirmerede ved Aarets Udgang. Den nævnte Fange, der løslodes, kunde ved Indsættelsen ikke læse et Bogstav og var saagodtsom blottet for al Kristendomskundskab; uagtet han gjorde betydelige Fremskridt under Undervisningen, var dog hans Ophold i Anstalten — 6 Maaneder — for kort til at han kunde konfirmeres.

3 Begravelser fandt Sted, ved hvilke Ligtaler holdtes i Tugthusets Kirke.

Bibellæsning i Forbindelse med Katekisation er afholdt af Præsten for Kvindefangerne hver sjette Uge (Mandag eller Tirsdag efter hver sjette Søndag, da Kvindefangerne paa Grund af Fæstningsfangernes Gudstjeneste ikke havde Kirkedag); derhos har Læreren (Klokkeren) holdt Postillæsning hver Søn- og Helligdag vekselsvis for den Fangeafdeling, som den Dag ikke havde Gudstjeneste. Fælles Aftenandagt har daglig været holdt paa de fleste Fangelokaler, navnlig paa Kvindefangningen.

Speciel Sjæleomsorg er øvet ved særskilte Forhandlinger med de enkelte Fanger saaledes altid ved deres Indsættelse og Løsladelse, ved deres Anmeldelse til forestaaende Altergang og ellers saa ofte de enten selv have begjært Samtale med Præsten i timelige eller aandelige Anliggender, eller denne ved eller uden speciel Foranledning har særskilt kaldt dem til sig for ved private Samtaler at paavirke dem.

I Gudstjenesten og de andre opbyggelige Sammenkomster har Fangerne i Regelen syntes at deltage med Opmærksomhed og Interesse. Mange Fanger syntes ogsaa at sætte megen Pris paa de private Forhandlinger med dem, og ikke faa — navnlig Kvindefanger — viste stor Taknemlighed for den aandelige Paavirkning og Veiledning, som bødes dem.

Ingen Fange har bedet sig fritaget for Deltagelse i Gudstjeneste eller anden opbyggelig Sammenkomst, som derimod i nogle Søndage blev nægtet en Kvindefange som Straf for slet Opførsel.

Med Hensyn til Fangernes Forhold og religiøse Tilstand har derhos Præsten ytret:

„Fangernes Opførsel har overhovedet været upaaklagelig. Deres religiøse og moralske Tilstand var selvfølgelig meget forskjellig alt efter deres forskjellige Opdragelse og tidligere Levnet, deres Forbrydelsers forskjellige Beskaffenhed og Antal og det Forhold, hvori de i Strafanstalten stillede sig til Straffen og til den dels opbyggelige, dels fordærlige Paavirkning, som bødes dem. De Fanger, som overhovedet give mindst Haab om sand Bedring, ere Tyvsforbryderne, navnlig de, som tidligere have været i Strafanstalt og have levet en længere Tids Forbryderliv, og særlig de af disse Tyvsforbrydere, der tillige ere hengivne

til Drik, hvilket desværre synes at være Tilfældet med de fleste af vore mandlige Tyvsforbrydere. Drukkenskaben spiller vist en langt større Rolle i vor Kriminalstatistik end man i Almindelighed tror. Frugten af den geistlige Virksomhed og af Straffen viser sig i Regelen at være størst hos dem, som have begaaet kun en enkelt større Forbrydelse. Særlig gjælder dette de Kvindefanger, som have gjort sig skyldige i Barnefødsel i Dølgemaal og Fostermord, og som derfor ere inddømte i Anstalten for en længere Aarrække; en stor Del af dem vise en glædelig Forandring til Omvendelse og Tro. Ogsaa vise Kvindefangerne overhovedet sig mere paavirkelige end Mandfangerne, og Opholdet her i Tugthuset har vistnok ogsaa af forskjellige Grunde været til sand Velsignelse for forholdsvis flere Kvindefanger end Mandfanger. De fleste Lapper, vi i Aarets havde i Strafanstalten, vare Rentyve, som nægtede sit Tyveri; enkelte af dem bragtes dog ikke blot til Bekjendelse, men ogsaa, saavidt de kunne bedømmes i en Strafanstalt, til Omvendelse. Overhovedet har i det forløbne Aar ikke saa ganske faa Fanger forladt Anstalten med Frelsertrang og alvorligt Bedringsforsæt.“

Om Undervisningen, der besørgeres af Læreren (Klokkeren), meddeler Præsten i det Væsentlige Følgende:

De Fag, hvori Fangerne ere blevne underviste, har fornemmelig og næsten udelukkende været Bibelhistorie og Katekisme; nogen Undervisning er dog meddelt enkelte Fanger (navnlig Ukonfirmerede samt Lapper og Kvæner) i Læsning (norsk, lappisk og kvænsk), Skrivning og Regning. Undervisningen foregik i Regelen 4 à 5 Timer daglig om Hverdage, om Formiddage i Timerne mellem Kl. 8¹/₂ og 11 eller 12, og om Eftermiddage fra Kl. 2 til 4¹/₂ eller 5. Den var væsentlig frivillig. Enhver nyindkommen Fange, som ikke før har været i Anstalten og der modtaget Undervisning, medtages vistnok i Regelen paa et Undervisningsparti i Religion uden forud at blive tilspurgt, om han ønsker det eller ikke, men Vedkommende har Frihed til naarsomhelst at melde sig ud af Undervisningen, hvilken Frihed dog sjelden nogen Fange har benyttet sig af.

De, som have været underviste i Religion under et tidligere Ophold i Anstalten, saavel som de, der under det samme Ophold ønske fornyet Undervisning, medtages paa et Parti kun paa deres specielle Anmodning derom. Saa-dan Anmodning fremkommer meget hyppig fra Kvindefanger, som ere i Anstalten for længere Tid, dog ogsaa ofte fra andre Fanger, men Anmodningerne have ikke altid kunnet efterkommes, navnlig paa Grund af Mangel paa Plads. Undervisningen foregik i Regelen paa Parti og kursusvis, hvert Kursus i Regelen paa 3 à 4 Maaneder.

Undervisningen har vist sig at være af stor Betydning, og har for mange Fanger baaret god og velsignet Frugt. Fangerne have ogsaa i Almindelighed vist megen Taknemlighed for den. Men ogsaa Undervisningen trænger sin

udbedrede Organisation og sin Udvidelse. Skolemateriellet er tarveligt, idet det hovedsagelig har indskrænket sig til nogle Stentavler og nogle faa Læse- og Regnebøger, hvorhos Skolelokalet er forlidet.

Bogsamlingen er ubetydelig og endnu ikke tilstrækkelig for Behovet. I Beretningsaaret er den bleven forøget ved Indkjøb af forskjellige Bøger af religiøst Indhold samt Skolebøger.

Som Gave har Samlingen derhos modtaget 30 Expl. af en Passionsbetragtning samt 4 Expl. af det norske Missionsselskabs 33te Aarsberetning. Enkelte af Bogsamlingens Bøger vare fast beroende paa Fangelokalerne; en anden større Del, inddelt i 20 mindre Bogpartier, circulerede paa Fangelokalerne — hvert Bogparti i 14 Dage paa hvert Lokale, — og en tredie Del var beroende paa Fængselspræstens Værelse til Udlaan; den var ogsaa stadig udlaant og kunde ikke paa langt nær tilfredsstillende Efterspørgslen. Mange Fanger have benyttet Bøgerne flittigt og adskillige, navnlig kvindelige Fanger, der vare indsatte paa lang Tid, vistnok til Velsignelse.

F. Sundhedstilstanden.

Angaaende Christianssands Tugthus maa henvises til Beretningen for 1875, hvor der er meddelt Forklaring om Sundhedstilstanden i denne Anstalt for Tidsrummet fra 1ste Juli 1875 til 30te Juni 1876. Nogen særskilt Opgave over Sundhedstilstanden inden denne Anstalt for den Del af Beretningsaaret, hvori samme har været i Virksomhed, er ikke meddelt.

For de øvrige Strafarbeidsanstalters Vedkommende tillader man sig at fremlægge:

XII. Opgave over Fanger der ere behandlede for betydeligere Sygdomme i Aaret 1876. (Tabel XII.)

De Sygdomstilfælde, som nærværende Tabel omfatter, ere i Fællesstrafanstalterne behandlede paa Sygestuerne eller i Celle og i Bodsfængslet enten i Fangecele eller, naar Tilfældet har gjort det nødvendigt, paa Sygeafdelingen i Sygecelle.

Af Tabellen vil sees, at af det samlede Fangeantal har i Aarets Løb været under Behandling for betydeligere Sygdomme og ere døde:

	Samlet Antal Fanger.		Under Behandling for betydeligere Sygdomme.		Døde.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
I Bodsfængslet	354	-	15	-	-	-
- Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	321	-	63	-	6	-
- Bergenhus do. do.	61	-	9	-	-	-
- Thronhjems do. do.	71	-	37	-	3	-
- Christiania Tugthus	234	244	24	40	2	1
- Bergens do.	116	36	23	19	-	-
- Thronhjems do.	189	104	45	55	3	-

Sygedagenes Antal og Gjennemsnittallet af disse paa hver Syg har været:

	Sygedage:			
	Det hele Antal.		I Gjennemsnit paa hver Syg.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
I Bodsfængslet	124	-	8,27	-
- Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	2947	-	46,78	-
- Bergenhus Do. Do.	841	-	93,44	-
- Thronhjems Do. Do.	2305	-	62,30	-
- Christiania Tugthus	1180	1286	49,17	32,15
- Bergens Do.	665	773	28,91	40,68
- Thronhjems Do.	1455	1649	32,33	29,98

De Syges procentvise Antal af det samlede Fangeantal og daglige Gjennemsnitsantal har udgjort og har af 100 Fanger daglig været syg:

	Syge.					
	Procent af det samlede Fangeantal.		Det daglige Gjennemsnitsantal.		Af 100 Fanger syg daglig.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
I Bodsfængslet	4,24	-	0,34	-	0,10	-
- Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	19,63	-	8,05	-	2,51	-
- Bergenhus Do. Do.	14,75	-	2,30	-	3,77	-
- Thronhjems Do. Do.	52,11	-	6,30	-	8,87	-
- Christiania Tugthus	10,26	16,39	3,22	3,51	1,38	1,44
- Bergens Do.	19,83	52,78	1,82	2,11	1,57	5,86
- Thronhjems Do.	23,81	52,88	3,98	4,51	2,11	4,34

Dødsprocenten af de Syge og af det samlede Fange-
antal har været:

	D ø d e .			
	Procent af de Syge.		Procent af det samlede Fangeantal.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
i Bodsfængslet	-	-	-	-
- Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	9,52	-	1,87	-
- Bergenhus do. do.	-	-	-	-
- Thronhjems do. do.	8,11	-	4,23	-
- Christiania Tugthus	8,33	2,50	0,85	0,41
- Bergens do.	-	-	-	-
- Thronhjems do.	6,67	-	1,59	-

I Bodsfængslet, Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt, Christianssands og Bergens Tugthuse forekom intet Dødsfald.

Sygeprocenten for det samlede Antal Fanger, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbeidsanstalter, kan ikke meddeles, da, som oven berørt, Opgave for Christianssands Tugthus mangler.

Dødsprocenten har derimod udgjort:

for Mandfanger (1344) 1,04 %

- Kvindefanger (390) 0,26 -

og - det samlede Antal af begge Kjøen
(1734) 0,86 -

I 1875 var den ifølge Beretningen for samme Aar:

for Mandfanger (1323) 0,7 %

- Kvindefanger (383) 0,5 -

og - det samlede Antal af begge Kjøen
(1706) 0,7 -

De i Beretningsaaret afdøde Fangers Alder saavel som Dødsarsagerne vil sees af nedenstaaende Oversigt:

	Mp.	Kp.	Al- der.	Dødsarsager.
i Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt . .	1	-	49	Underlivskraft.
	1	-	52	do.
	1	-	70	do.
	1	-	55	Ansigtrosen.
	1	-	66	Kronisk Bronchit.
	1	-	75	Alderdomssvækkelse.
- Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt . .	1	-	39	Hektik som Følge af en exsudativ Betændelse i Brysthinden.
	1	-	54	Kolerine.
	1	-	62	Mavekræft.

	Mp.	Kp.	Al- der.	Dødsarsager.
- Christiania Tugthus . .	1	-	56	Kronisk Gastrit.
	1	-	58	Organisk Underlivssyg- dom og deraf fremkaldt Vatersot.
	-	1	21	Akut Rheumatisme og deraf fremkaldt Hjerne- affektion.
- Thronhjems do.	1	-	28	Lungetæring.
	1	-	28	do.
	1	-	81	Alderdomssvækkelse.

Foruden de ovenfor omhandlede betydeligere Sygdoms-
tilfælde er i Beretningsaaret i Strafanstalterne ogsaa fore-
kommet forskellige lettere og ubetydeligere Sygdomstilfælde.
Antallet af disse og det procentvise Forhold af samme til
det samlede Fangebelæg har været:

	Antal af lettere og ubetydeligere Sygdomstilfælde.		Procent af det samlede Fange- antal.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
i Bodsfængslet	75	-	21,19	-
- Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	20	-	32,79	-
- Thronhjems Do.	180	-	253,52	-
- Christiania Tugthus	86	102	36,75	41,80
- Bergens Do.	15	10	12,93	27,78
- Thronhjems Do.	156	85	82,54	81,73

For Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt har Lægen bemærket, at Antallet af de lettere Sygdomstilfælde i Beretningsaaret ikke med Nøjagtighed kan angives.

Fuldstændig eller delvis Arbeidsfrihed har været tilstaaet Fanger, der have været behandlede for lettere Sygdomstilfælde, i:

	Antal Dage.
ved Bodsfængslet	159
» Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	278
» Bergenhus Do.	93
» Thronhjems Do.	78

Ved Thronhjems Tugthus, bemærker Lægen, har fuld-
stændig eller delvis Arbeidsfrihed ikke fundet Sted for
nogen af de udenfor Sygestuerne behandlede syge Fanger,
hvorimod de oftere bleve tildelte mindre anstrengende Ar-
bejder, som de uden Skade kunde udføre. For Christiania
og Bergens Tugthuse har ingen Opgave i her omhandlede
Henseende kunnet meddeles for Beretningsaaret.

Sygekost (saavel i betydeligere og lettere Sygdoms-
tilfælde som paa Grund af Sygelighed) har været tilstaaet i:

	Antal Dage.
ved Bodsfængslet	967
„ Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	6032
„ Bergenhuss Do. Do.	748
„ Throndhjems Do. Do.	2340
„ Christiania Tugthus	2225
„ Bergens Do.	1438
„ Throndhjems Do.	5136

Endvidere ere forskellige Extraforpleininger saasom af Øl, Melk, Smør osv. bleven tildelte adskillige Fanger paa Grund af Sygelighed.

Epidemier ere ikke forekomne inden Strafanstalterne i Beretningsaaaret.

Af sygelige Tilstande paa det sjælelige Omraade forekom ved Bodsfængslet 3 Tilfælde af sygelig Forstemning og 5 af Sindssygdom. De første ophørte i forholdsvis kort Tid, af de sidste helbrededes 3, medens 2 laa tilbage ved Aarets Udgang.

Ligeledes led ved Akershus Strafanstalt en Fange af Sindssygdom, og indtraf ved Throndhjems Tugthus tvende hurtigt overgaaende Tilfælde af Sindssygdom.

Om de i Bodsfængslet forekomne Tilfælde har Fængslets Læge bemærket:

„Da sygelige Forstemninger og virkelige Sindssygdomme ansees for hyppige Følger af Cellestraffen, og altsaa maa ansees som en væsentlig Ulempe ved Gjennemførelsen af denne, skal jeg nærmere omhandle disse Tilfælde, saameget mere som de i 1876 synes at have optraadt i foruroligende stort Antal.

a. Sygelig Forstemning.

Løbe-No. 722 e, M. H. W. 32 $\frac{1}{2}$ Aar gammel, Kræmmer, indkom den 1ste Juni 1875 paa 1 Aar og 4 Maaneder, dømt for Mishandling af sin Hustru. Hans Fader angaves som Sindsygg, medens han selv altid vilde have været frisk, men af et vildt, brutalt Væsen, tilbøielig til Drik og under Beruselse yderst voldsom, Han angav, at der under Arresten kom stærk Anger over ham, som var ledsaget af Ængstelse og Frygt for Straf af Gud for det vilde Liv; herunder havde han lidt af Søvnløshed.

Ved Indsættelsen viste han sig klar i Erkjendelsen af sin Tilstand, men ytrede Frygt for, at der skulde udvikle sig Sindssygdom; han ønskede dog alligevel at maatte faa udstaa sin Straf i Bodsfængslet, da han mindre frygtede for Ensomheden end for slet Selskab. Uagtet han hverken paa Grund af Alder eller paa Grund af Sindstilstand hørte hjemme i Bodsfængslet, blev han dog efter min anbefaling modtaget, da jeg ansaa ham som et, for en forbedrende sjælelig Behandling usædvanlig modtageligt Gemyt. Den legemlige Tilstand var i alle Henseender tilfredsstillende. Under Opholdet i Fængslet befandt han sig i de første 9 Maaneder vel; han viste sig vistnok fra og til nedtrykt, grædende og klynkende, men Grunden hertil laa vistnok i

en oprigtig Anger over det foregaaende Liv, og maaske ogsaa i Frygt for den Modtagelse, som vilde blive ham til Del i Hjemmet efter Løsladelsen, thi Konen havde ytret Utilbøielighed til at ville have mere med ham at gjøre. Nogen Lede ved Straffen ytrede han ikke Tegn til, og nogensomhelst Forvirring i Tanke og Handling var ikke tilstede. I April 1876 tiltog den nedtrykte Stemning, Ængstelsen vendte tilbage, han blev søvnløs; hermed cardialgiske Anfald med Dødsfrygt. Tilstanden var maaske nærmest fremkaldt ved nye ubehagelige Underretninger fra Konen. Under beroligende Behandling svandt Symptomerne, og udover Sommeren blev han atter lys og klar; der vedblev vistnok at hvile et dybt Alvor over hans Væsen, og der laa maaske lidt Exaltation i den ivrige Maade, hvorpaa han lagde sin Anger for Dagen, men nogen sjælelig Abnormitet lod sig ikke opdage. Ved Løsladelsen var han fuldstændig rask. Jeg har senere talt med ham, og han viste sig da fremdeles i god Stemning, under lykkelige Familieforholde, og i alle Fald endnu opfyldende de gode Løfter, som han havde gjort i Fængslet. Han udtalte sig med Taknemlighed om dette og tilskrev det Skylden for sin Forbedring.

2. Løbe-No. 728, G. A. S., Murhaandlanger, 26 Aar gammel, indkom den 11te Juni 1875 paa 2 Aar og 8 Maaneder, dømt for Tyveri. Han led ved Indkomsten af Fordøielsesforstyrrelser, men var forøvrigt rask og af stærk Legemsbygning. Cardialgie med dyspeptiske Symptomer yttrede sig i høi Grad under det første Aars Ophold her. Da en af Fængslets controllerende Funktionærer i Januar 1876 havde ladet nogle Yttringer falde, som Fangen havde forstaaet derhen, at han var bleven for strængt dømt og derfor maatte kunne gjøre sig grundet Haab om Benaadning, kom han under sin sygelige legemlige Tilstand op i en stærk Exaltation, opførte sig som om Benaadningen allerede var kommen, blev anmassende og fordringsfuld, talte ogsaa om at gjøre Ansvar gjældende mod dem, som uretteligen havde dømt ham. Desto større blev Skuffelsen, da han erfarede, at det Hele beroede paa en Vildfarelse. Han blev søvnløs, misfornøiet og i vred Stemning, tabte Lysten til at arbeide og viste sig uordentlig og urenlig; blev han irettesat af sin Vogter, svarede han med Skjældsord. Da der tydeligvis laa haardnakket Trods bag disse Stemningsforstyrrelser, blev han efter mit Raad afstraffet med det Resultat, at han hurtig faldt til Føie, blev venlig og medgjørlig, medens han atter begyndte at arbeide. Et Par Gange senere har han ogsaa vist sig nedstemt og søvnløs, men har under passende Behandling efter et Par Dages Forløb atter befundet sig vel.

3. Løbe-No. 693, K. I. E. „T“, Murarbejder, 29 $\frac{1}{3}$ Aar gammel, indkom i Fængslet den 8de April 1875 paa 1 Aar og 8 Maaneder, dømt for Tyveri. Han befandt sig vel ved Indkomsten, og der var Intet at mærke ved hans

Helbredstilstand i Fængslet før i August 1876, da han begyndte at klage over Søvnløshed, Mathed, Cardialgie med daarlig Appetit. Stemningen var nedtrykt, han viste sig misfornøjet og grættet; Afslag paa en Benaadningsansøgning forbedrede den ikke; han saa nu Uvenner i alle Funktionsnærer, paastod, at man havde tilbageholdt hans Ansøgning, men viste sig forøvrigt rolig, og arbejdede ordentlig; nogen Forvirring var ikke mærkbar i Tale eller Væsen. Til Slutning blev han dog som han selv sagde, aldeles kjed af Alt, vilde ikke arbejde, ikke tage Medicin. Da hans Straffetid imidlertid netop løb til Ende, blev der ingen Anledning til at disciplinere ham. Efter Løsladelsen har han oftere besøgt Fængslet; han har befundet sig fuldstændig vel, været aandsfrisk og lys, og Moderen, hos hvem han bor, har aldrig mærket noget Abnormt ved ham.

Af disse 3 Tilfælde staar det Første neppe i nogen Forbindelse med Cellestraffen; Ængstelserne og den mørke Stemning vare jo allerede tilstede ved Indkomsten. Tvertimod synes Opholdet i Fængslet at have ledet hans Sjælekamp til en sand Anger og virket forbedrende paa hans Gemyt. Hele den Retning som hans Aandsliv tog, bestyrkede den Overbevisning, jeg allerede ved hans Indsættelse havde, at han i en Fællesanstalt lettere vilde være gaaet til Grunde, og denne Overbevisning stemmer fuldkommen overens med den Opfatning, han efter Løsladelsen selv havde om sin Tilstand.

Heller ikke det andet Tilfælde kommer udelukkende paa Straffemaadens Regning. Det er tydeligt, at et bestemt Haab om Løsladelse og derefter Skuffelsen hos en vild efter Frihed tørstende Natur, især under sygelig Tilstand, maa frembringe en stærk Rørelse i Tanker og Følelser. At Stemningsforstyrrelsen forøvrigt ikke var synderlig dyb, viste den Hurtighed, hvormed Fangen, ved at føle den prosaiske Virkelighed i sin Stilling i Form af Straf, førtes tilbage til det Normale.

Desværre blev der for den Tredies Vedkommende ikke Anledning til at optræde med Strænghed. Jeg tvivler ikke om, at Straf ogsaa hos ham vilde have været det bedste Middel til at modvirke det pirrelige Lune.

Forøvrigt tror jeg, at de to sidste Tilfælde ikke andetsteds end i et Cellefængsel vilde have vakt nogen synderlig Opmærksomhed. Den traditionelle Frygt for enhver Sindslidelse i disse, maa vække Opmærksomheden paa det ubetydeligste Symptom; dette er vistnok ogsaa for en stor Del berettiget, men det er dog et stort Spørgsmaal, om man ikke ved at være altfor ængstlig og vise altfor stor Omhu kan vække Fangens Opmærksomhed paa disse Tilstande, og derved opelske Sygdomme, som ellers ikke vilde have existeret, eller i al Fald ikke vilde have faaet nogen Trivsel.

b. Sindssygdomme.

Af de 5 opførte Tilfælde af Sindssygdomme tilhører den fra forrige Aar tilbageliggende Patient med Melancholia

egentlig ikke Aarets Sygestatistik. Han var allerede ved Udgangen af Aaret 1875 helbredet, men henstod til nærmere Iagttagelse indtil Udgangen af Januar Maaned 1876, hvorfor han er kommen med paa Sygelisten. Da han var en Person, paa hvem Cellestraffen syntes at virke meget trykkende, anbefalede jeg ham til Tilbagesendelse til Akershus Fæstning, hvorfra han var kommen, hvilket ogsaa skede.

1. Løbe-No. 609, L. E., Tjenestegut, 21 Aar gammel, indkom den 15de Oktober 1874, dømt for Drab, paa 4 Aar; han overflyttedes fra Akershus Fæstning. Sundhedstilstanden var ved Indkomsten tilfredsstillende, men han havde et yderst uroligt Blik og et forvildet Ansigtsudtryk. Efter at han i længere Tid havde vist sig misfornøjet over sit Ophold i Fængslet og ivrig havde forlangt at sendes tilbage til Fæstningen, fik han i Midten af Januar 1876 et Anfald af Ængstelse med Dødsfrygt; han klagede over sin Syndenød og havde intet Haab om nogen Tilgivelse. Halucinationer vare tilstede; truende og fristende Stemmer lode stadig i hans Øren, blodige Skikkelser viste sig for ham paa Væggene, undertiden var alt blodfarvet, men det havde ogsaa fundet Sted forhen, saaledes da han gjorde sin Ugjerning under Slagsmaal. Der syntes at være nogen Sløvhed over ham; han kunde lidet erindre og svarede undertiden forkjært paa Spørgsmaal, i den Grad bagvendt, at han vakte Mistanke om Simulation. Denne Mistanke formindskedes ikke ved, at han forsøgte at udnytte sin Sygdom til at forlange forskellige Ting, saasom Sygekost etc. Efter en Uges Tid syntes han atter normal, men i Slutningen af Februar gjorde han med en sløv Øxe et Forsøg paa at overskjære sin Hals. Han havde i Virkeligheden ogsaa opnaaet at faa saget et $1\frac{1}{2}$ " bredt Tversnit igjennem Halshuden, men da der kom nogen Blødning, synes han at være bleven forskrækket og ringede efter Hjælp. Saavel Maaden, hvorpaa dette Selvmordsforsøg blev iværksat, som Mandens hele Opførsel bagefter tydede paa Anstaltmageri. Men da han, efter at være bleven klar i Sindet, paastod at have handlet under en Hallucination, da der i al Fald for det første Anfald syntes at ligge reel Sindssygdom til Grund, om den end, hvad Erfaring synes at lære for Sindssygdomme hos Fanger, var blandet med en Del Simulation, maatte jeg anse ham uskikket til videre Cellebehandling; paa min Anbefaling blev han derfor sendt tilbage til Fæstningen, hvor han senere skal have befundet sig vel.

2. Løbe-No. 424, P. A. K., Postbud, $20\frac{3}{4}$ Aar, indkom den 28de Mai 1873 paa 3 Aar 11 Maaneder og 12 Dage, dømt for Tyveri. Han befandt sig ved Indkomsten vel i alle Henseender. I Løbet af Marts 1876 begyndte han at blive stille og nedtrykt, og af et indesluttet Væsen. Han klagede over Søvnløshed og Ængstelse, anklagede sig selv for Forbrydelser, som han ikke havde turdet tilstaa;

det var især Tyverier af Madvarer, som hvilede tungt paa ham.

Over hans Væsen laa der et fjollet Præg, som han forøvrigt i nogen Grad havde havt under sit hele Ophold, ligesom han altid havde gjort Indtryk af at være en enfoldig Person.

Han tilstod, at han i høi Grad var henfalden til Selvbesmittelse og frygtede ogsaa Straf herfor. Der kom mange underlige Ideer frem; han vilde saaledes i lang Tid nødig vaske sig; thi paa Slaveriet havde man sagt ham, at alle Onanister skulde straffes med at blive sorte i Ansigtet. Hørelshallucinationer vare tilstede. Paa Mathed og Anemi nær, vare de legemlige Funktioner i Orden. Under passende Behandling og ved at lette Isolationen klarnede han til i Løbet af et Par Maaneder og har siden været frisk.

3. Lb.-No. 758, K. T. „D.“, Dagarbeider, 22 $\frac{1}{2}$ Aar gammel, indkom for 2den Gang den 14de September 1875 paa 2 Aar og 8 Maaneder, dømt for Tyveri. Han saa ved Indkomsten bleg og maver ud, med daarlig Brystbygning og mistænkelige Lunger. Et Par Maaneder før Indsættelsen havde han gennemgaaet en Lungebetændelse, for hvilken han blev behandlet paa Rigshospitalet. I det første Aar af Opholdet her befandt han sig vel, og tiltog i Kræfter, medens Udseendet blev bedre, men i Midten af October 1876 begyndte han en Dag pludselig, uden at der forhen havde været bemærket nogen abnorm Sindstilstand hos ham, at vise sig heftig og vred, samt nægtede at arbeide. Ved mit Besøg sad han uvirksom med blegt Ansigt, uroligt omvankende Øine, dirrende Læber og skjælvende Hænder, i sit hele Væsen tydende paa et heftigt Sindsoprør. Med Heftighed beklagede han sig over den uretfærdige Behandling, som blev ham til Del i Fængslet; ikke alene blev han med Uret holdt tilbage, men Vagtmesteren slæbte ham om Natten nøgen ud af Cellen, pidskede ham og tilhviskede ham gennem Væggen alle Slags Skjældsord; sidste Nat var han bleven slæbt lige hen til Politistationen. Han paastod forøvrigt, at han befandt sig vel, sov godt om Natten, indtil han blev trukket ud, og Undersøgelsen kunde ingen ny legemlig Abnormitet paavise. En Værkefinger, som berøvede ham Søvn, viste sig kort efter Sygdommens Udbrud, og havde en mindre gunstig Indflydelse paa denne. Under beroligende og styrkende Behandling, og ved delvis at hæve Isolationen og skaffe ham Arbeide i Kjøkkenet, begyndte han efterhaanden at bedres; fra og til var der vel smaa Opbrusninger af den forrige vilde Stemning, og da han ved Aarets Ende endnu ikke, skjøndt mere normal i sit Væsen, havde klar Erkjendelse af at Hallucinationerne og de feilagtige Ideer vare sygelige, blev han ikke udskreven.

4. Lb.-No. 630, A. G. R., Gjørtler, 23 $\frac{3}{4}$ Aar gl., fra Finland, indkom den 3die December 1874 paa 4 Aar,

dømt for Falskmyntneri, overflyttet fra Akershus Fæstning. Han var en sund, stærk Mand, som i de første 2 Aar af sit Ophold ikke frembød nogen særegen Mærkelighed. I Midten af September 1876 begyndte han derimod pludselig at tale forvirret og vise sig sløv; han paastod selv, at han havde tabt Hukommelsen, kunde derfor ikke angive, hvorlænge han havde været i Fængslet, hvorledes og hvorfor han var kommen derind, vilde for nogle Dage siden have gjort en Reise til Stockholm etc. Søvn angaves som yderst daarlig, han klagede altid selv over, at han var forvirret og sindssyg. Sygdommen var kommen over ham „da det store Oprør var i Fængslet“, (muligens sigtede han herved til en stærk Skrigen fra en Fange, som blev sat ned i Varetægtscelle). Tilstanden var mig i Begyndelsen ikke klar; thi medens hans ydre Væsen ikke frembød noget eiendommeligt sygeligt Præg, stod den Intensitet, hvormed Symptomerne efter hans egen Forklaring skulde yttre sig, især Sløvheden, i liden Harmoni med den Forstand og Dygtighed, som han lagde for Dagen i sit Arbeide. Hans fuldstændige Erkjendelse af sin egen sindssyge Tilstand vakte ogsaa Mistanke om Simulation. Efter nogle Dages Forløb syntes ogsaa Symptomerne at være svundne; Stemningen, som forhen havde været nedtrykt, blev lysere, og Forvirringen gik over. Han begyndte da strax at ville benytte Sygdommen til Erhvervelsen af Forandringer i Kost, og indlagde, paa Grundlag af den, Ansøgning om Benaadning, en Ansøgning, som jeg dog ikke kunde anbefale paa saadan Basis. Det blev mig overhovedet klarere og klarere, at hans hele Tilstand for største Del var simuleret; nogle umotiverede Forsøg paa at vise underlige Fagter, danse osv. i Kjøkkenet, bestyrkede kun denne Overbevisning. Uagtet dette turde jeg dog ved Aarets Udgang ikke trøste mig til at benægte Muligheden af et kortvarigt, melancholsk Raptus hos ham, saa meget mere som han havde saa godt Skudsmaal for sit gode Forhold under Straffen; jeg opførte ham derfor under Diagnosen Melancholia, og lod ham overføre til næste Aars Sygelliste; i næste Aarsberetning vil han forøvrigt paa Grund af andre Omstændigheder atter blive Gjenstand for nærmere Omtale.

Af denne Redegjørelse vil det sees, at Forholdet ved Sindssygdommene i 1876 dog ikke ere saa mørke, som man efter Tallene alene kunde slutte. Af de 4 Tilfælde vare de 2 ganske lette Anfald, selv om man indrømmer Realiteten af det Ene. Det er vel et stort Spørgsmaal, om saadanne kortvarige og let forbigaaende Tilstande ogsaa ude i Livet ikke ere hyppigere, end man tror, men forløbe, uden at de komme under Lægens Iagttagelse. I et Cellefængsel, hvor de mindste Forandringer i Fangens Væsen bemærkes, og hvor Frygten for Sindslidelser er traditionel, kommer enhver mindre Sygelighed af den Beskaffenhed under Behandling, og det er utvivlsomt, at Fangen, som let mærker den Ængstelse, som næres for ham, i de fleste

Tilfælde ikke vil formindske Betydningen af sin Tilstand, der medfører mange Fordele for ham i Gjennemførelsen af Straffen. Simulation ligger saaledes altid nær, hvorfor man bør vogte sig for at vise utidig Uro og Nervøsitet ligeover for Fangen. Det kan bemærkes, at af de 4 Angrebne vare de 3 overflyttede fra Fællesanstalt; det er nemlig en Erfaring, som for mig mere og mere stadfæstes, at den Slags Individder langt vanskeligere udstaa Cellestraffen, især naar den er paa noget længere Tid, end de, som indsættes direkte. Forøvrigt synes de Tilfælde af Sindssygdom, som udvikle sig i Cellefængslet, hverken at være af nogen intensere eller farligere Beskaffenhed, thi de helbredes let og synes ikke at være tilbøielige til Recidiver. At imidlertid Ensomheden har sin Indflydelse til at udvikle sygelige Sindstilstande, kan ikke nægtes; man bør derfor, hvor Cellestraffen viser sig for trykkende, ikke nøle for længe med Overflyttelse til Fællesanstalt“.

Om den i Akershus Strafanstalt sindssyge Fange har Lægen oplyst Følgende:

„No. 146, 41 Aar gammel. I 1872 udstod han en 5 Maaneders Straffetid i Bods-fængslet og blev kort efter Løsladelsen den 7de August samme Aar som lidende af Mani indlagt paa Gaustads Sindssygeasyl. Efter 7 Ugers Ophold der udskreves han som helbredet, men efter en ny Brøde indsattes han i Mai 1873 paa Akershus Strafanstalt. Alle-rede i den første Tid af hans Straffetid var hans Opførsel noget besynderlig, uden at det dog var klart, om han var sindssyg eller kun taabelig. Imidlertid indfandt der sig snart en overhaandtagende Uro, Nattesøvnen blev afbrudt og hans Blik mere ustø. Han talte om, at han var uskyldig og uretfærdig dømt, samt om, at han havde modtaget en særlig Udkaarelse af Gud. Af og til fik han heftige Anfald af Vrede, hvorunder han svor og trampede i Gulvet, og disse Anfald kom oftere, naar man vilde give ham Medicin, fordi han stod i den Formening, at den var for-falsket. Efter en Tids Forløb blev han som Regel roligere; imidlertid vedblev hans forvirrede Ideer, især naar Talen kom paa hans Forbrydelse og Straf. Dog kom der ogsaa da enkelte Anfald af Hidsighed og under et saadant sønder slog han endog Møblerne i sin Celle, Af og til saa man ham pludselig standse, naar han stod og arbeidede som Stenhugger, og da med stirrende Blik fægte med Ar-mene i Luften, dreven dertil af Hallucinationer. I 1876 var Tilstanden væsentlig uforandret, dog afmagredes han efterhaanden og blev mindre arbejdsdygtig.“

Saavidt Lægen. Fangen blev senere i Vaaren 1877 løsladt og transporteret til Sverige, hvor han hørte hjemme.

Om de i Thronhjems Tugthus indtrufne Tilfælde af Sindssygdom bemærker Lægen, at de bestod af et hurtigt overgaaende Tilfælde af Hypochondri hos en Mandsfange og et ligesaa hurtigt overgaaende af Melankoli hos en Kvindefange. I begge Tilfælde kunde imidlertid Intetsom-

helst opdages, som kunde lede til at Fængselslivet havde nogen Andel i deres Optrædelse, medens det for Kvindefangens Vedkommende med Bestemthed fremgik, at hendes melankolske Raptus alene havde sin Grund i Sjæleangst og Samvittighedsnag over den begangne Forbrydelse. Begge Tilfælde gik under et kortvarigt Ophold paa Sygestuen hurtigt over i normal Tilstand, ligesom der heller ikke senere har vist sig nogen Tilbøielighed til Recidiver.

Af andre Sygdomme have de hyppigst forekommende Tilfælde været:

i Bods-fængslet: Dyspepsia, Katarrh og Diarrhoe samt i Fællesstrafanstalterne: Katarrh, Kardialgi og Gastrit, Diarrhoe og Kolerine, Rheumatisme og dyspeptiske Tilstande.

Om Sygeligheden og Sundhedstilstanden i det Hele inden de enkelte Anstalter i Beretningsaaret have Lægerne i det Væsentlige bemærket:

Bods-fængslet. I Aarets Løb indkom der 175 Fanger. Af disse lede ved Indkomsten 48 af følgende Sygdomme:

catarrhus bronchialis 3, dyspepsia chronica 32, emphysema pulmonum 1, epilepsia 1, scabies 2, svagt Bryst 4, vitia cordis 3, phthisis 2.

Af de specielle Sygdomsformer ere dyspeptiske Tilstande overordentlig almindelige i Fængslet og maa vel for en Del tilskrives dettes Indflydelse. Ensomheden med dens nedtrykkende Indvirkning paa Sindet, den sparsommere Anledning til legemlig Bevægelse, Kostholdet, især det grove, sure Brød, som for mange ere en uvant Spise, kunne utvivlsomt bidrage til at udvikle Fordøielsesforstyrrelser. Paa Sygelisten findes ogsaa 20 Tilfælde opførte, og lettere Affektioner, som ikke have haft nogen Indflydelse paa Fangens Forhold, i det Høieste have foranlediget en mindre Modifikation i Diæten, ere ikke blevne optegnede. Hyppigheden af disse Sygdomme kommer dog ikke udelukkende paa Fængslets Regning; thi foruden at de i høieste Grad ere udbredte over vor hele lavere Befolkning i Almindelighed, ramme de især en stor Del af de Individder, som befolke Strafanstalterne, Folk, som ved udsvævende, uregelmæssigt Liv, Svir og Drik, Mangel eller daarlig Levemaade, overhovedet ved at være underkastede svækkende Indflydelser, især udsættes for dem. Af de 20 optegnede Tilfælde var saaledes 12 medbragte udenfra og ser man hen til Listen over de i Aaret til Fængslet medbragte Sygdomme, vil man finde 32 Tilfælde, hvoraf altsaa de 20 i Fængslet enten hurtigt ere blevne hævdede eller i al Fald ikke have vist sig med synderlig fremtrædende Symptomer.

En nøiagtig Opmærksomhed fra Lægens Side, tidlige Modifikationer i Bispisningen, saasom Anvendelse af Fladbrød i Stedet for det almindelige Fangebrød, Brugen af mindre salt Mad, bidrager meget til at hindre Sygdommen i dens Opkomst.

De katarrhalske Sygdomme optraadte mest i Vintermaanederne og ytrede sig som lettere Forkjølelser af nogle faa Dages Varighed, medens de indtrufne Tilfælde af Diarrhoe, ogsaa ubetydelige og kortvarige, fordelte sig omtrent lige paa alle Aarets Maaneder.

Lungetæring har altid fungeret som den almindeligste Dødsarsag inden Fængslet. I Aarets Løb have 4 været behandlede for denne Sygdom. Det er dog høist tvivlsomt, om Cellestraffen bærer nogen stor Skyld for den hyppige Forekomst af denne Sygdom. Det viser sig nemlig, at ikke saa ganske Faa allerede ved Indsættelsen dels lide af den vel udviklede Sygdom, dels af en ussel Brystbygning med mistænkelige Lunger; i 1876 indkom der saaledes 2 afgjorte Tæringspatienter, 4 med svagt Bryst, medens hos Mange Sygdommen var arvelig i Familien. Ser man overhovedet hen til det Liv, en stor Del af disse unge Mennesker har ført, den forkomne Tilstand, hvori de ere ved Indsættelsen, og den baade legemlige og aandelige Vanskjøtsel, hvori de lige fra Barndommen have befundet sig, maa man forundre sig over, at de med nogenlunde Kræfter have kunnet naa frem over 20 Aars Alderen. For dette Aars Vedkommende have de optagne Tæringspatienter og ligeledes de Brystsvage vist sig fuldstændig skikkede til at udstaa Straffen under forsigtig Pleie, og ere blevne bedre af Helbred end før. De tvende Andre have vistnok stadig gaaet tilbage, men de vare ogsaa meget svækkede og sygelige ved Indsættelsen. At Bodsfængslet med Hensyn paa Lungetæring er slettere stillet end Fællesanstalten, ligger vel nærmest i, at hint har at behandle Fangerne i de for Helbredden overhovedet og for denne Sygdom isærdeleshed farefulde Ungdomsaaer, medens disse modtager forholdsvis flere ældre Individider.

De chirurgiske Tilfælde have været ubetydelige og af kort Varighed.

Søvnløshed har 2 Gange været Gjenstand for medikamentøs Behandling og havde i begge Tilfælde sin Grund i en sygelig Sindsstemning, der var betinget af Straffen. Begge bedredes snart, uden at Tilbagefald senere har været bemærket.

Lægen omhandler dernæst de forekomne sygelige Forstemninger og Sindssygdomme, hvorom hans Meddelelser ovenfor ere indtagne, og bemærker sluttelig, at Sundhedstilstanden iøvrigt ikke giver Anledning til nogen Anmærkning.

Akershus Strafanstalt. Sundhedstilstanden i Strafanstalten maa siges at have været god, især naar Hensyn tages til Fangernes gennemsnitlig høie Alder. Kardialgi og chronisk Gastrit have vistnok forekommet temmelig hyppig, men disse Onder ere ogsaa udenfor Strafanstalterne almindelige hos den Klasse af Individider, hvorfra Belægget i Strafanstalten rekrutteres.

Bergenhus Strafanstalt. Katarrhalske og rheumatiske Affektioner vare fremherskende i Aarets 4 sidste Maaneder. I det Hele taget var Sundhedstilstanden meget god.

Throndhjems Fæstnings Strafanstalt. Forholdet af Syge, der behandlede for betydeligere Sygdomme, til det samlede Fangeantal gik op til over 50 % eller til noget over Halvparten, et Misforhold, som for en stor Del skyldtes de flere chroniske og uhelbredelige Tilfælde, som i dette Aar indtraf. Der var saaledes ikke mindre end 2 Tilfælde af Spedalskhed, 1 af Rygmarvtæring, 1 af Mavekræft samt endelig 1 Tilfælde af organisk Underlivssygdom, eller tilsammen 5 uhelbredelige Tilfælde, som i Forening med de flere chroniske, der helbrededes, ikke alene var Aarsag til det nævnte mislige Procentforhold, men ogsaa i væsentlig Mon bidrog til det forholdsvis betydelige Antal af Sygedage.

De mange mindre betydelige Sygdomstilfælde bestod hovedsagelig i lettere katarrhalske og rheumatiske Affektioner samt Kardialgi og Diarrhoe. Naar imidlertid undtages de talrige chroniske Tilfælde, som næsten stadig forekommer i denne Anstalt og som i Regelen ere importerede og oftest en Følge af Fangernes foregaaende Liv, maa Sundhedstilstanden i Beretningsaaret siges at have været ganske god, idet der af akutte Sygdomme kun forekom nogle faa og lette Tilfælde.

For Christiania og Bergens Tugthuse er forklaret, at Sundhedstilstanden har været tilfredsstillende.

Den store Procent Syge 52.78 % af det samlede Kvindebelæg i Bergens Tugthus synes dog at gjøre det tvivlsomt, om Sundhedstilstanden for Kvindefangernes Vedkommende i denne Anstalt i det Hele taget kan siges at have været nogenlunde god.

Throndhjems Tugthus. Der forekom i det Hele ikke Sygdomstilfælde, som man ubetinget kan tilskrive Fængselslivet. Herfra maa dog maaske undtages et Tilfælde af Lungetæring, der endte dødeligt, ligesom et Tilfælde af Skjørbug. Hvad det første Tilfælde angaar, besad Fangen ved hans Indsættelse i Anstalten en god Helbred og havde i det Hele taget et sundt Ydre. Dette saavel som hans Nationalitet, Finlap, blandt hvilke denne Sygdom, saavidt bekjendt, ikke eksisterer, synes at gjøre det altfor sandsynligt, at her Fængselslivet har haft en væsentlig Andel i Udviklingen af denne Sygdom hos ham. Det andet Tilfælde gjaldt en Fange, en Finländer af Fødsel, som under sit Ophold i Anstalten blev angrebet af et ligesaa alvorligt som langvarigt Anfald af Skjørbug, hvilket ogsaa antagelig havde sin Grund i de med Fængselslivet forbundne mindre gunstige hygieniske Forhold, især Mangel paa tilstrækkelig Bevægelse i fri Luft samt Savnet af friske Kjødspiser og utilstrækkelig Nydelse af Grøntsager.

Sees hen til det ikke ubetydelige Antal Fanger, der ere behandlede for betydeligere Sygdomme — for Mandfanger 23.81 % og for Kvindefanger 52.88 % af det samlede Fangeantal — og det endnu betydeligere Antal, der ere behandlede for lettere Sygdomstilfælde — for Mandfanger 82.54 % og for Kvindefanger 81.73 % af det samlede Fangeantal — saa maa man desværre komme til det beklagelige Resultat, at Sundhedstilstanden inden denne Strafanstalt i Beretningsaaaret ikke har været saa tilfredsstillende, som ønskeligt kunde være. For Kvindefangernes Vedkommende var dog Forholdet noget gunstigere end i 1875, da de syge Kvinder, der behandlede for betydeligere Sygdomme, udgjorde 66 % af det samlede Kvindebelæg. Om man imidlertid, bemærker Lægen, heraf ubetinget vilde slutte sig til, at de hygieniske Forhold inden Anstalten ere slette, vilde man langt fra træffe det Rette, skjønt vel Opholdet i denne i enkelte Tilfælde kan have nogen Andel i denne beklagelige Fremtoning; thi naar man ved, med hvilken allerede i Forveien nedbrudt Hilse mange Fanger indkomme her i denne Strafanstalt, maa man snarere forundre sig over, at Tilstanden ikke er værre. Af de i Beretningsaaaret indkomne 89 Mandfanger havde saaledes omtrent 30 og af de 35 indkomne Kvindefanger ikke mindre end 20 en mere eller mindre nedbrudt Hilse. Blandt de Sygdomme, som hyppigst forekomme, og ligeoverfor hvilke Lægen paa Grund af de med Fængselivet uundgaaelige Forhold som oftest staar næsten magtesløs, ere de blandt vor Almue saa almindelig forekommende Kardialgier og dyspeptiske Tilfælde, thi her strander ofte al medikamentøs Behandling ligeoverfor de for disse Sygdomme mindre gunstige hygieniske Forhold, saasom uhensigtsmæssig Kost, stillesiddende Arbejde og Mangel paa tilstrækkelig frisk Luft m. v. Fremdeles maa nævnes de blandt de kvindelige Fanger saa almindelig forekommende Menstruationsanomalier og hysteriske Ulemper, hvilke ligeledes i Fængselivet finde rig Næring for sin Trivsel, og som af den Grund trodser næsten al Behandling.

Angaaende de almindelige hygieniske Forholde ved Strafanstalterne, saasom Kost, Beklædning og Renholdelse m. v., er ogsaa af Lægerne meddelt forskjellige Bemærkninger, hvoraf man her tillader sig at hidsætte det Væsentligste:

Akershus Strafanstalt. De almindelige hygieniske Forhold ere i det Hele taget saa gode, som de gamle og i flere Henseender lidet hensigtsmæssige Lokaler tillade det. En noget hyppigere Anskaffelse af fersk Kjød vilde være ønskelig og turde sandsynligvis i nogen Grad bidrage til at forringe Antallet af Fordøielsessygdomme.

Bergenhus Strafanstalt. Hvad Kosten angaar, klage nogle Fanger over Brugen af Hestekjød. De paa staa, at det bekommer dem ilde og afholde sig i længere Tid fra at spise det. Befolkningen paa disse Kanter af

Landet er vant til Fisk. Fangerne savne derfor meget Fisk. Formentlig lod det sig gjøre uden forøgede Udgifter at indføre Fisk i Strafanstalten. Paa Grund af Svaghed er det fundet tilraadeligt at tilstaa et Par Fanger Uldskjorter, da de i deres frie Liv havde baaret saadanne.

Throndhjems Fæstnings Strafanstalt. De hygieniske Forhold maa i det Hele taget siges at være tilfredsstillende, for ikke at sige overmaade gode.

Kosten er saaledes altid vel behandlet og tilstrækkelig, især er Brødet af fortrinlig Kvalitet, men paa Grund af dets nødvendige Syrlighed taales det dog mindre godt af de flere Fanger, som lide af kardialgiske og dyspeptiske Affektioner, medens det for friske Individuer afgiver en ligesaa sund som nærende Føde.

Beklædningen er god, men den lider for Fleres Vedkommende af en Feil, som dog med Lethed maa kunne rettes, den nemlig, at Buxerne i Regelen ere for korte saavel oven som nedentil, saa at de ikke altid afgive tilstrækkelig Beskyttelse mod Vinterkulden, hvorfor man i saadanne Tilfælde ogsaa oftere har seet sig nødt til at tilstede Brugen af Mavebælter og Gamascher.

Fangelokalerne, saavel Arbeids- som Soverummene, ere alle store og luftige samt godt ventilerede, Sygelokalerne ere derimod smaa og vanskelig at faa godt ventilerede paa Grund af deres Naboskab med Anstaltens Vaskerum.

Med Hensyn til Renligheden, saavel hvad Fangerne som Lokalerne angaar, er Intet at bemærke.

Bergens Tugthus. Kosten maa ansees for god. Hestekjød vinder imidlertid ikke Bifald, skjønt Ingen klager derover til Lægen. Hvad Beklædningen angaar, klages der ikke sjelden over Mangel paa Undertøi. Denne Klage synes ogsaa temmelig begrundet især for deres Vedkommende, som tidligere have været vante til uldent Undertøi. Med Hensyn til Luftning og Renholdelse af Lokalerne iagttages det Fornødne.

Throndhjems Tugthus. De hygieniske Forhold inden denne Anstalt ere i flere Henseender ret gode, hvorimod de i andre Henseender ere mindre tilfredsstillende.

Kosten er i Regelen tilstrækkelig, men Brødet ofte mindre godt, da det er for syrligt og undertiden mindre godt stegt. Hestekjødet, som nu kun nydes paa Mandafdelingen, er ogsaa nu og da af en mindre god Kvalitet, skjønt der fra Bestyrelsens Side gjøres Alt for at skaffe prima Sort. I Kvindeafdelingen, hvor det viste sig, at en stor Del af Fangerne aldeles ikke taalte denne Spise, maatte man derfor atter indføre Brugen af Oxekjød, hvilken Forandring ogsaa allerede som det synes har begyndt at vise sine velgjørende Virkninger i en noget mindre Sygelighed og et større Velvære i det Hele taget.

Beklædningen er for Kvindefangernes Vedkommende i alle Henseender god og tilstrækkelig, medens den derimod for Mandfangernes Vedkommende maa siges at være mindre

hensigtsmæssig og tildels utilstrækkelig, navnlig hvad angaar deres Skjorter og Buxer, som tilvirkes af den groveste Hampestrie. En Forandring heraf ansees derfor nødvendig.

Fangelokalerne maa siges at være upaaklagelige, da de samtlige ere store, luftige og ikke overfyldte. Ventilationen i Kvindefangernes Lokaler er derimod mindre god paa Grund af at disse vende ud til en trang og indbygget Gaardsplads, hvorved den tilbørlige Luftvexling hindres.

Lokalernes ligesom Fangernes Renholdelse bliver stedse med Strenghed overholdt og er det en stor Tilfredsstillelse at være Vidne til den Omhu, der udvises i denne Retning af Hygienen.

Med Hensyn til den af Lægen fremførte Anke over Brødet har Bestyreren i den af ham afgivne Indberetning meddelt, at der er sørget for, at der nu leveres velstegt og godt Brød.

Endelig foreligger ogsaa nogle Udtalelser fra Lægerne angaaende Fangernes Helbredstilstand ved deres Indbringelse i og Løsladelse af Strafanstalterne eller om Straffens Indflydelse i sanitær Henseende, hvoraf man skal tillade sig at meddele Følgende:

Lægen ved Bods fængslet har saaledes oplyst, at af de i Aarets Løb indkomne Fanger, 175 i Antal, vare ved Indkomsten 150 af god og 25 af svag Helbred. Af 160 udgaaede Fanger, som bleve undersøgte, vare ved Udgangen 135 af god og 25 af svag Konstitution. Disse bleve veiede og 80 = 50 % havde vundet i Vægt, 69 = 43,12 % tabt, medens 11 = 6,88 % forblev uforandrede. Vægtforholdene have saaledes i Beretningsaaret vist sig ret gunstige i Forhold til foregaaende Aar.

Lægen ved Akershus Strafanstalt og Christiania Tugthus har bemærket, at der angaaende Fangernes Helbredstilstand ved deres Indbringelse i og Løsladelse fra disse Anstalter ikke har været gjort specielle Antegnelser, hvorfor kun i sin Almindelighed kan anføres, at Straffen ikke synes at have virket skadelig paa Fangernes Helbred. Ved en nu ordnet Veining af Fangerne haaber Lægen, at der vil kunne tilveiebringes et væsentligt Materiale til Besvarelse af det her omhandlede Punkt.

Af Lægen ved Throndhjems Fæstnings Strafanstalt er anført, at han med Hensyn til den Indflydelse, som Straffen udøver paa Fangerne i sanitær Henseende, efter over 20 Aars Erfaring er kommen til den bestemte Overbevisning, at selv et langvarigt Ophold i den nævnte Strafanstalt saa langt fra udøver nogen paavisselig skadelig Indflydelse, at det tvertom ofte har vist sig, at en forhen nedbrudt Helbred under Opholdet i Anstalten ikke alene har forbedret sig men ikke saa sjelden er bleven ganske restitueret, hvilket i væsentlig Grad maa tilskrives Anstaltens gode hygieniske Forholde i Forening med den Humanitet og Omhu, hvormed Bestyrelsen omfatter Fangerne og hele Anstalten.

Af samme Læge er for Throndhjems Tugthus's Vedkommende udtalt, at Straffen for de mandlige Fangers Vedkommende i denne Anstalt i Regelen ikke udøver nogen skadelig Indvirkning paa deres Helbred, medens den derimod for de fleste af de Kvindefanger, som have en lang Straffetid, er af langt alvorligere Følger, da man oftere vil se flere af disse, som ere indkomne i Anstalten med et sundt og endog blomstrende Udseende, efter nogle Aars Ophold i samme frembyde et trist Billede af Anemi og legemlig Svækkelse, hvilket vistnok hovedsagelig maa tilskrives det langvarige Ophold i en Strafanstalt med alle sine baade uundgaaelige og særegne Ulemper.

Sluttelig skal Departementet tillade sig at bemærke, at man har søgt at raade Bod paa nogle af de af Lægerne paapegede Omstændigheder, der kunne antages at have haft en mindre heldbringende Indvirkning paa Fangernes Helbred, og at man fremdeles vil have sin Opmærksomhed henvendt paa saavidt gjørligt at søge fjernet Alt, hvad der maatte kunne skjønnes at lægge Hindringer iveien for en tilfredsstillende Sundhedstilstand inden Anstalterne.

G. Arbeidsvirksomheden.

Eor Christianssands Tugthus's Vedkommende bemærkes, at Arbeidsvirksomheden ved denne Anstalt som Følge af sammes paatænkte Nedlæggelse allerede fra Slutningen af 1875, saaledes som i Beretningen for dette Aar antydtes, blev betydelig indskrænket.

Den bestod i den Del af Beretningsaaret, hvori Anstalten var i Virksomhed, for det Meste i Oparbejdelse af allehaande Rester af Materialier og forøvrigt af let afsættelige Gjenstande. De væsentligste Beholdninger af Fabrikata realiseredes underhaanden og kun en mindre ved Nedlæggelsen gjenværende Del af saadanne afhændedes ved Auktion. Nogen nærmere detailleret Beretning om Arbeidsvirksomheden og sammes Udbytte m. V. ved denne Anstalt i Beretningsaaret er paa Grund af dens Nedlæggelse ikke bleven meddelt.

I Rigets øvrige Strafarbejdsanstalter er Arbeidsvirksomheden i Beretningsaaret bleven drevet paa samme Maade som tidligere.

Følgende Oversigt viser omtrentlig, hvor stor Del af Fangeantallet, procentvis beregnet, har været beskæftiget for offentlig Regning, for privat Regning eller i Anstaltens egen Tjeneste samt hvor stor Del har været arbejdsudygtige:

Strafanstalterne.	Beskæftigede			Arbejdsdygtige.
	for offentlig Regning.	for privat Regning.	i Anstalternes egen Tjeneste.	
	%	%	%	
ved Akershus Fæstnings Strafanstalt.	51	24	16	9
- Bergenhus Do. Do.	80	5	10	5
- Thronhjems Do. Do.	67	6	15	12
- Bods-fængslet	53	27	19	1
- Christiania Tugthus.	71	9	14	6
- Bergens Do.	80	9	5	6
- Thronhjems Do.	52	26	14	8
I Gjennemsnit for alle Anstalter	65	15	13	7

De her anførte Tal ere neppe i sine Enkeltheder ganske korrekte, men angiver dog formentlig i det Store taget tilnærmelsesvis det sande Forhold. Det sees saaledes at Størstedelen af Fangerne beskæftiges for offentlig Regning og kun en mindre Del for privat Regning.

Ogsaa Arbejdsgrenene have i samtlige Anstalter i det Væsentlige været de samme som tidligere.

Man tillader sig her, saa godt som det efter de modtagne Oplysninger lader sig gjøre, at meddele en Opgave over det omtrentlige gjennemsnitlige Antal Fanger, der i Beretningsaaret har været beskæftiget ved hver af de væsentligste Arbejdsgrene inden Anstalterne:

	Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bods-fængslet.		Christiania Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.	
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.
Snedkerarbeide	22	-	31	-	10	-	18	-	13	-	26	-	8	-	128	-
Skomagerarbeide	22	-	5	-	6	-	19	-	6	-	9	-	6	-	73	-
Skrædderarbeide	17	-	-	-	2	-	-	-	6	-	-	-	4	-	29	-
Stenhuggerarbeide	67	-	-	-	1	-	-	-	14	-	-	-	-	-	82	-
Smedearbeide	26	-	-	-	3	-	13	-	7	-	1	-	2	-	52	-
Spinding, Vævning og dermed i Forbindelse staaende Arbejder	21	-	-	-	-	-	29	-	53	117	-	7	32	40	135	164
Kurvmagerarbeide	6	-	-	-	9	-	21	-	-	-	7	-	-	-	43	-
Malerarbeide	6	-	4	-	3	-	3	-	-	-	3	-	1	-	20	-
Bagning	10	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	14	-
Mattebinding og Drevplukning	-	-	4	-	-	-	12	-	-	-	2	-	-	-	18	-
Dreierarbeide	-	-	-	-	2	-	5	-	-	-	1	-	-	-	8	-
Bødkerarbeide	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	2	-	7	-
Haandsaugskjæring	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Vask	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	-	2	-	-	-	24
Syning og Strikning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	22	-	32	-
Klistring af Æsker	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	22	-
Sækkesyning	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	18	-
Notbinding	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	21	-

Denne Opgave er dog hverken fuldstændig eller nøjagtig, hvilket hidrører fra, at der hidtil ved Anstalterne ikke er gjort de fornødne Optegnelser til Oplysning om det her berørte Forhold. Den angiver saaledes kun tilnærmelsesvis det virkelige Forhold.

I kommende Beretninger haaber man derimod at kunne levere baade fuldstændige og paalidelige Opgaver i denne Henseende. Saameget vil imidlertid af Opgaven kunne sees, at Mandfangerne for den største Del have været beskæf-

tigede med forskellige Haandværksarbejder og Kvindefangerne med Spinding, Vævning, Vask samt Søm og Strikning.

Til nærmere Oplysning om, hvormange af det samlede Antal Fangedage har været Dage med Arbejde eller virkelige Arbejdsdage og hvormange Dage uden Arbejde — d. e. Helligdage, Sygedage, Dage, hvori Arbejdsfrihed paa Grund af Sygelighed har været tilstaaet samt Dage i Strafcelle uden Sysselsættelse — eller uproduktive Dage, hidsættes følgende Oversigt:

	Samlet Antal Fangedage.	Deraf		Procent	
		Dage med Arbeide.	Dage uden Arbeide.	Dage med Arbeide.	Dage uden Arbeide.
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	97764	78088	19676	79,87	20,13
Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	20219	15880	4339	78,54	21,46
Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt	21269	*15532	5737	73,03	26,97
Bodsfængslet	68672	56961	11711	82,95	17,05
Christiania Tugthus	109269	88278	20991	80,79	19,21
Bergens Do.	29132	22914	6218	78,66	21,34
Thronhjems Do.	61353	47193	14160	76,92	23,08

Man har troet det at være af Interesse at meddele denne Oversigt, da der, naar der spørges om Udbyttet af Fangernes Arbeide, maa tages et væsentligt Hensyn til de virkelige Arbeidsdages Antal.

Som oplyst i Beretningen for Aaret 1875 anvendes Tillægskost — enkelt eller dobbelt Portion — som Middel til at opmuntre Fangerne til Flid og god Opførsel. I hvilken Udstrækning saadan Tillægskost i Beretningsaaret har været anvendt ved de forskjellige Anstalter vil sees af nedenstaaende Opgave, der viser det gennemsnitlige Antal af Fanger, der have været tilstaaede enkelt eller dobbelt Portion Tillægskost:

	Enkelt Portion Tillægskost			Dobbelt Portion Tillægskost			Tilsammen.		
	Mp.	Kp.	tils.	Mp.	Kp.	tils.	Mp.	Kp.	I Alt.
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	30,64	-	30,64	172,72	-	172,72	203,36	-	203,36
Bergenhus Do. Do.	14,00	-	14,00	30,00	-	30,00	44,00	-	44,00
Thronhjems Do. Do.	9,85	-	9,85	25,23	-	25,23	35,08	-	35,08
Christiania Tugthus	8,89	43,25	52,14	101,12	108,56	209,68	110,01	151,81	261,82
Bergens Do.	11,59	6,56	18,15	37,03	11,19	48,22	48,62	17,75	66,37
Thronhjems Do.	50,48	47,72	98,20	10,99	4,86	15,85	61,47	52,58	114,05

Procentvis beregnet i Forhold til det gennemsnitlige daglige Fangebelæg fremkommer følgende Resultat:

	Gjennemsnitlig daglig Fangebelæg.	Med enkelt Portion Tillægskost.	Med dobbelt Portion Tillægskost.	Tilsammen med Tillægskost.	Uden Tillægskost.
		%	%	%	%
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	267,11	11,4	64,6	76,0	24,0
Bergenhus Do. Do.	55,24	25,3	54,3	79,6	20,4
Thronhjems Do. Do.	58,11	17,0	43,4	60,4	39,6
Christiania Tugthus	298,55	17,5	70,2	87,7	12,3
Bergens Do.	79,60	22,8	60,6	83,4	16,6
Thronhjems Do.	167,63	58,6	9,4	68,0	32,0

I nærværende Opgave er ikke medtaget Bodsfængslet, da, som oplyst i Beretningen for 1875, ved denne Anstalt Tillægskost ikke benyttes som Opmuntringsmiddel til Flid, men alene til Forbedring af den ordinære Kost.

Af Opgaven fremgaar, at der ikke er liden Forskjel

*) For Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt er under Dage med Arbeide medregnet 2,607 Dagværk, hvori er udført Arbeide dels for Anstalten selv og dels for Fæstningen, men som ikke have været førte i Regning saaledes at nogen Indtægt af samme er kommen Anstalten til gode.

paa Anvendelsen af Tillægskost ved de forskjellige Anstalter. Blandt Andet sees saaledes, at medens ved de øvrige Anstalter en overveiende Del af Fangebelægget erholdt dobbelt Tillægskost og kun en mindre Del enkelt Tillægskost, saa var det Omvendte Tilfældet ved Thronhjems Tugthus. Ved Akershus Strafanstalt erholdt 11,4 % af Fangebelægget enkelt Tillægskost, ved Thronhjems Tugthus derimod 58,6 %. Ved Christiania Tugthus fik ikke mindre end 70,2 % af Fangebelægget dobbelt Tillægskost; ved Thronhjems Tugthus derimod kun 9,4 %. Medens ved Christiania Tugthus kun 12,3 % af Fangebelægget ikke erholdt Tillægskost, saa var dette ved Thronhjems Fæstnings Strafanstalt Tilfældet med 39,6 % og ved Thronhjems Tugthus med 32 % af Fangebelægget.

Disse Forskjelligheder synes at tyde hen paa, at Arbeidstaxterne sættes ulige ved de forskjellige Anstalter, og i det Hele, at Bestyrerne ikke følge de samme Synsmaader eller Regler for Tilstaaelse af Tillægskost. Dette Forhold saavel som overhovedet Spørgsmaalet om Uddeling af Tillægskost er tjenligt som Middel til at opmuntre til Flid egner sig derfor til at komme under nærmere Overveielse.

Afsætningen af hvad der tilvirkes ved Anstalterne er foregaaet paa samme Maade som tidligere, saaledes som i Beretningen for 1875 omforklaret, enten direkte fra Anstalterne eller gennem Udsalg. Ved Kongelig Resolution af 24de Juli 1876 blev, som ovenfor under de almindelige

B. No. 3.

Bemærkninger anført, oprettet et Fællesudsalg for Akershus Strafanstalt, Bodsfængslet og Christiania Tugthus, hvilket Udsalg traadte i Virksomhed den 18de October 1876.

Man tillader sig her at meddele en Opgave over Vær-

dien af hvad der i Beretningsaaret er leveret og afhændet direkte fra Anstalterne og gennem Udsalgene samt af hvad der er udført for og leveret til Anstaltens eget Brug:

	Direkte fra Anstalterne.	Gjennem Udsalgene.	Til Anstaltens eget Brug.	Tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	55094,72	20606,23	17517,33	93218,28
Bergenhus Do. Do.	—	37418,87	1978,46	39307,33
Thronhjems Do. Do.	297,40	21690,40	1532,03	23519,83
Bodsfængslet	5387,68	57398,25	12407,17	75193,10
Christiania Tugthus	188794,30	40317,60	26733,83	255845,73
Bergens Do.	—	44160,32	3160,55	47320,87
Thronhjems Do.	15303,30	6913,68	6454,80	28671,78

Arbeidsvirksomheden er fremdeles søgt fremmet og udviklet i den Retning og med det Maal for Øie som Beretningen for 1875 omforklaret.

Over dens Nettoudbytte meddeles her følgende Oversigt:

	Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	Bodsfængslet.	Christiania Tugthus.	Bergens Tugthus.	Thronhjems Tugthus.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bruttoindtægterne have udgjort	93218,28	39397,33	23519,83	75193,10	255845,73	47320,87	28671,78
Udgifterne til Materialier m. V. have andraget til	62106,47	19868,53	13518,57	41687,07	210871,20	29345,42	7211,15
Igjen	31111,81	19528,80	10001,26	33506,03	44974,53	17975,45	21460,63
Tillægges eller fratrækkes Forøgelsen eller Formindskelsen af Totalsummerne af Materialier m. V.	+ 9440,32	+ 1601,84	+ 1461,77	+ 678,62	+ 37249,40	+ 5938,87	÷ 3626,18
udkommer	40552,13	21130,64	11463,03	34184,65	82223,93	23914,32	17834,45

som den rene Indtægt af Fangernes Arbeide.

Fordeles nu Arbeidsfortjenesten paa det gennemsnitlige daglige Fangebelæg fremkommer følgende Resultat:

	Gjennemsnitlig daglig Fangebelæg.	Udbytte for hver Fange		
		for Aaret.	daglig.	pr. Arbeidsdag.
		Kr.	Kr.	Kr.
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	267,11	151,82	0,41	0,50
Bergenhus Do. Do.	55,24	382,52	1,05	1,26
Thronhjems Do. Do.	58,11	197,26	0,54	0,65
Bodsfængslet	187,63	182,19	0,50	0,60
Christiania Tugthus	298,55	275,41	0,75	0,91
Bergens Do.	79,60	300,43	0,82	0,99
Thronhjems Do.	167,63	106,39	0,29	0,35

Aaret er regnet til 304 Arbeidsdage.

For Bodsfængslets Vedkommende bemærkes, at i den udgivne trykte Beretning om Fængslets Virksomhed i 1876

er Arbeidsfortjenesten pr. Fangedag opgivet at være 11,31 Skilling, medens den her er opført med 50 Øre eller 15 Skilling. Forskjellen hidrører fra, at i nærværende Opgjør er ikke som i Fængslets Opgjør, Udsælgerens, Værksmestrens og Værksassistentens Lønninger og Procenter regnet til Udgift for Arbeidsvirksomheden.

Fordeles Arbeidsfortjenesten paa de virkelige Arbeidsdage stiller Forholdet sig saaledes:

	pr. virkelig Arbeidsdag.
	Kr.
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	0,52
Bergenhus Do. Do.	1,33
Thronhjems Do. Do.	0,74
Bodsfængslet	0,60
Christiania Tugthus	0,93
Bergens Do.	1,04
Thronhjems Do.	0,38

Efter disse almindelige Oplysninger skal Departementet i Korthed tillade sig at anføre hvad der forøvrigt maatte være at mærke vedkommende Arbeidsvirksomheden ved de enkelte Anstalter:

Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt: Alt Arbejde udføres med Haanden, naar undtages, at Slibestenen, Cirkelsaugene, Dreierbænkene, Boremaskinen, Stensliberiet og en Del af Blæsebælgene drives med Dampkraft.

Den i Beretningen for 1875 omhandlede Dampmaskine, hvortil Stortinget i 1875 bevilgede de fornødne Midler, blev først færdig og opsat ud paa Sommeren i Beretningsaaret.

Til Anstaltens eget Brug arbeides alle Beklædningsgjenstande og alt Inventarium, hvoriblandt ogsaa Sengklæder og Sengesteder, hvilke sidste i Beretningsaaret bleve forandrede fra dobbelte til enkelte.

Desuden udføres fra 1ste Juli 1876 ogsaa alle Reparationer og Vedligeholdelsesarbejder paa Anstaltens samtlige Bygninger ved Fanger.

Af Stortinget i 1876 blev ekstraordinært bevilget Kr. 12000 til Indkjøb af Træmaterialier, for at der stadig kunde have et behørigt Oplagt af deslige Materialier. Af Bevilgningen er i Beretningsaaret anvendt Kr. 5882,97.

Om Arbeidsvirksomheden i Almindelighed bemærker Bestyreren, at der i Anstalten drives saagodtsom alle de almindelige Haandværk. Den kan paa Grund af sin Mangesidighed ikke give noget stort Udbytte, men den er afpasset efter Fangernes Tarv, idet der gives Enhver Anledning til at lære Et og Andet, hvormed han paa ærlig Maade kan ernære sig som fri Mand og dette er formentlig ogsaa det Vigtigste for Samfundet. Efter Bestyrerens Mening kan der derfor ikke være Tvivl om, at en saadan Arbeidsvirksomhed er den hensigtsmæssigste og i ethvert Fald langt at foretrække for hvilkensomhelst Fabrikvirksomhed.

Endelig anfører Bestyreren, at det store Antal gamle, skrøbelige og arbeidsudygtige Fanger, der ere anbragte i denne Anstalt, i væsentlig Grad bidrager til at forringe Arbeidsudbyttet.

Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt. Alt Arbejde udføres uden Maskiner.

Til Anstaltens eget Brug forarbejdes de fornødne Beklædningsgjenstande. Stoffet tilvirkes derimod ikke ved Anstalten. Endvidere arbeides det Væsentlige af hvad der tiltrænges af Inventariet gjenstande ligesom Reparationer paa Anstaltens Bygninger og Madlavning m. v. udføres ved Fanger.

Det simplere Snedkerarbejde har ogsaa i Beretningsaaret ligesom tidligere udgjort den væsentligste Del af Arbeidsvirksomheden ved Anstalten. Om dette Arbejde ytrer Bestyreren i sin Aarsberetning, at det udføres med Lyst og Interesse af Fangerne, der erkjende at det er gavnligt for dem, og efter Løsladelsen kan komme dem til

større Nytte end mange andre Arbejder. Det medfører ogsaa den store Fordel at være forbunden med god Bevægelse og bidrager ved at virke heldigt paa Helbredet og Sindet inddirekte til at fremme et godt Forhold i Anstalten. Det nævnte Arbejde forener ogsaa paa en heldig Maade Fangernes Tarv med Anstaltens, idet det har vist sig, at give et meget godt pekuniært Udbytte, større vistnok end noget andet Arbejde, hvormed Fangerne kunde sysselsættes. Strafanstaltens Fabrikata har haft en saa rask Afsætning, at Søgningen til sine Tider ikke har kunnet tilfredsstilles.

Throndhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt. Alt Arbejde udføres ved Haandkraft, naar undtages Skomager- og Skrædderarbejdet, hvortil for en Del benyttes en Symaskine.

Til Anstaltens eget Brug forfærdiges alleslags Beklædningsgjenstande, hvortil Stoffet indkjøbes, samt arbeides forskellige Inventariesager ligesom Reparationer paa Bygningerne, Madlavning, Vedhugning, Renholdelse og Sygevogtning m. v. udføres ved Fanger.

Arbeidsvirksomheden har hovedsagelig bestaaet i Haandværksarbejder. Bestyreren har udtalt, at de i Anstalten drevne Arbejder i det Hele taget maa ansees særdeles hensigtsmæssige for Fangerne, da de fleste af disse under Straffetiden lære saa meget at de ved Løsladelsen ikke vil have Vanskelighed for at kunne ernære sig. Arbejderne have ogsaa været lønnende for Anstalten. Som de mest lønnende fremhæver Bestyreren Snedker-, Skomager-, og Kurvmagerarbejdet.

Til at formindske Udbyttet af Arbejdsdriften har imidlertid væsentlig bidraget, at en stor Del af Fangebelægget har bestaaet af gamle skrøbelige Oldinge og af Saadanne, hvis Helbred gennem et langt Forbryderliv er bleven nedbrudt, og som derfor ikke have kunnet præstere meget Arbejde.

Bodsfængslet. I den afgivne Beretning om Fængslets Virksomhed i Aaret 1876 er intet særligt anført angaaende Arbeidsvirksomheden, som i alt Væsentligt er fortsat og udviklet som tidligere.

En Skomager-Symaskine og 2 Jacquard-Stole til Vævning af Dreil ere blevne anskaffede i Beretningsaaret.

Christiania Tugthus. Til den ved Anstalten stedfindende Fabrikdrift, der udgjør sammes væsentligste Virksomhed, benyttes for en stor Del Maskiner, der drives med Dampkraft.

I Beretningsaaret er anskaffet følgende Maskiner:

- 1 Spindemaskine, hvortil af Stortinget i 1874 var bevilget Kr. 2000, for Kr. 1732,03.
- 2 mekaniske Vævstole for Kr. 2120,90.

Af Stortinget i 1874 var til Anskaffelse af 6 mekaniske Vævstole bevilget Kr. 6800. 4 af disse Vævstole vare endda ikke anskaffede ved Udgangen af Beretningsaaret.

2 Loketmaskiner (Krempler med Forspind) for Kr. 4236,70, hvortil af Storthinget i 1875 var bevilget Kr. 4000.

2 Kardemaskiner for Kr. 3240,60, hvortil af Storthinget i 1876 var bevilget Kr. 3200.

1 Strikkemaskine for Kr. 509,60.

Derimod frafaldt man efter modtagne nærmere Oplysninger at lade anskaffe den i Beretningen for 1875 omhandlede longitudinelle Overskjæringsmaskine, hvortil Storthinget i 1874 havde bevilget Kr. 1400.

Maskinernes Tilstand var ved Udgangen af Beretningsaaret i det Hele taget tilfredsstillende.

Til Anstaltens eget Brug arbeides Alt, hvad der tiltrænges. Kun Maskiner eller Dele af saadanne maa anskaffes.

Overensstemmende med Bestyrelsens derom fremsatte Forslag, grundet paa Uldens Prisbillighed og paaregnelige større Leverancer af Klæde til Armeen, blev der af Departementet meddelt Samtykke til, at den af Storthinget i 1873 givne Bevilgning til forøget Indkjøb af Uld stor Kr. 40000 anvendtes i Beretningsaaret. Af Bevilgningen benyttedes til Indkjøb af Uld Kr. 38649,50 medens Restbeløbet Kr. 1350,50 er beordret inddraget.

Afsætningen paa Anstaltens Fabrikata har i 1876 været god.

Arbeidsvirksomheden erholdt i Beretningsaaret paa Grund af at det hele Fangebelæg i Christianssands Tugthus ved sammes Nedlæggelse overflyttedes til Anstalten adskillig Udvidelse. Den har som i tidligere Aar for den allervæsentligste Del fremdeles bestaaet i Fabrikation af uldne og halvuldne Varer.

Bestyreren udtaler, at denne Art af Arbeidsvirksomhed ikke kan ansees hensigtsmæssig for Fangerne, da de efter deres Løsladelse vanskelig ville finde lignende Beskæftigelse. Virksomheden er imidlertid, bemærker han, gennem en lang Aarrække stadig bleven mere og mere udviklet, saa den nu har naaet en Størrelse og Betydenhed, der gjør, at det ikke vil blive nogen let Sag at erstatte den med noget bedre. Den kan ogsaa, anfører Bestyreren, have sine Fordele, forsaavidt som man ved samme kan sysselsette en stor Del Fanger, der have kort Straffetid og som det derfor er vanskeligt at oplære i noget Haandværk og at skaffe en nogenlunde lønnende Beskæftigelse. Bestyreren mener derfor, at man bør være betænkt paa efterhaanden at indskrænke den nævnte Art af Arbeidsvirksomhed, men ikke aldeles at ophøre med den.

Bergens Tugthus. Maskiner benyttes ikke. Alt Arbeide udføres ved Haandkraft.

Til Anstaltens eget Brug arbeides Alt, som kan udføres ved Fanger.

Arbeidsvirksomheden har som tidligere for Mandfangernes Vedkommende væsentlig bestaaet i simpelt Snedkerarbeide og andre Haandværksarbeider samt for Kvinde-

fangernes Vedkommende i Vævning og Søm. Bestyreren udtaler i sin Aarsberetning, at de Arbeider, hvormed Mandfangerne nu beskæftiges, baade ere gavnlige for Fangerne og lønnende for det Offentlige, — og i enhver Henseende bedre end Spinding og Notbinding, hvormed man for en Del Aar tilbage sysselsatte Fangerne. De medføre det Gode, at Fangen bestandig maa have sine Tanker henvendt paa Arbeidet, thi selv ved de simpleste af disse Arbeider maa han bruge forskellige Redskaber og tage forskellige Maal og Ridsninger m. v. De komme ogsaa Fangen til Nytte efter Løsladelsen, da saadanne Arbeider tiltrænges overalt, saaledes at enhver Fange, der vil, ikke har vanskeligt for at finde Sysselsættelse og ikke saa let udsættes for Fristelse og Tilbagefald. Bestyreren finder derfor deslige Arbeider langt bedre og hensigtsmæssigere for en Strafanstalt end alt Slags Maskin- og Fabrikarbeide og det især i et Land, hvor Fabrikarbeide ei er almindeligt.

Throndhjems Tugthus. Ved Tilvirkningen af uldne Varer anvendes nogle Maskiner.

Forøvrigt udføres alt Arbeide ved Haandkraft.

De nævnte Maskiner forklares at være gamle, uhenigtsmæssige og i det Hele i en daarlig Tilstand.

I Beretningsaaret er anskaffet en Symaskine til Brug for Kvindefangerne.

Til Anstaltens eget Brug tilvirkes og forarbeides de fornødne Beklædningsgjenstande saavel som endel Inventariesager.

I Beretningsaaret er Tilvirkningen af Hampegarn og Notbinding bleven indskrænket, medens Snedkerarbeide for Mandfangerne og Søm for Kvindefangerne er bleven udvidet. Forøvrigt har Arbeidsvirksomheden været den samme som i Beretningen for Aaret 1875 omhandlet. Den kan ikke ansees at være gavnlig for Fangerne, ligesom den har givet et daarligt Udbytte.

Der vil imidlertid fremdeles blive virket til, at den efterhaanden kan forandres og udvikles i en heldigere Retning.

II. Forpleiningen.

Fangernes Bespising foregaar nu, efter at Christianssands Tugthus er bleven nedlagt, udelukkende for Anstaltens egen Regning.

Den fra 1ste September 1875 approberede Taxt for de friske Fangers Bespising ved Christianssands Tugthus, 11,72 β daglig pr. Fange, der var beregnet efter et vist gennemsnitlig Fangebelæg, blev, for at holde Spisemesterinden skadesløs, forhøjet til 16 β eller Kr. 0,53 daglig pr. Fange fra den Dag, da Overflyttelsen af Fanger til Christiania Tugthus i Henhold til Kongelig Resolution af 20de April 1876 tog sin Begyndelse og Fangebelægget saaledes successivt formindskedes.

I Spisereglementerne for Akershus Strafanstalt og Christiania Tugthus er i Beretningsaaret foregaaet nogen Forandring, idet Departementet i Overensstemmelse med Bestyrelsernes Forslag og vedkommende Læges Erklæring under 4de Mai 1876 har bestemt, at de for Akershus Strafanstalt og Mandfangerne i Christiania Tugthus gjældende Spisereglementer forandres derhen, at Fangerne til Middag Søndag, Tirsdag og Torsdag gives 1/2 Pot kogte Potetes og 7 Lod Commisbrød istedetfor som før bestemt 1/4 Pot kogte Potetes og 14 Lod Commisbrød samt til Middag Onsdag og Lørdag 1/2 Pot kogte Potetes og circa 8 Lod Sild istedet-

for som tidligere bestemt for Fangerne i Akershus Strafanstalt 1/4 Pot kogte Potetes og 9 a 10 Lod Sild og for Mandfangerne i Christiania Tugthus 1/2 Pot kogte Potetes og 6 a 7 Lod Sild.

Følgende Oversigt viser, hvad Bepisningen af Fangerne, naar Lønninger til Kjøkkenbetjentene saavel som Udgifter til Brændsel og Inventarium ikke medregnes og der bortsees fra de ved Salg af Affald m. V. fra Spiseindretningerne faldne Indtægter, der i Regnskaberne ere opførte under „Diverse Indtægter“, har kostet ved de forskjellige Anstalter i Aaret 1876:

	Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	Throndhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt.	Bodsfængslet.	Christiania Tugthus.	Bergens Tugthus.	Throndhjems Tugthus.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
De kontante Udgifter andrage efter Statsregnskabet til	36914,08	7269,85	7920,37	22078,57	38003,43	11815,60	19459,32
Tillægges Værdien af Beholdningerne den 1ste Januar 1876	2705,63	593,27	1152,97	1025,92	5025,20	416,80	1654,00
	39619,71	7863,12	9073,34	23104,49	43028,63	12232,40	21113,32
og fratrækkes Værdien af Beholdningerne den 31te December 1876	1546,50	645,30	1222,27	1182,09	4159,97	775,43	1798,97
udkommer	38073,21	7217,82	7851,07	21922,40	38868,66	11456,97	19314,35

som den virkelige Udgift til Fangernes Bepisning.

Fordelt paa det gennemsnitlige daglige Fangebelæg har Udgifterne ved Fangernes Bepisning udgjort:

	Gennemsnitlig daglig Fangebelæg.	Aarlig pr. Fange.	Daglig pr. Fange.
		Kr.	Kr.
Ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	267,11	142,54	0,39
- Bergenhus Do. Do.	55,24	130,66	0,36
- Throndhjems Do. Do.	58,11	135,11	0,37
- Bodsfængslet	187,63	116,84	0,32
- Christiania Tugthus	298,55	130,20	0,36
- Bergens Do.	79,60	143,93	0,39
- Throndhjems Do.	167,63	115,22	0,32

I Beretningen om Nedlæggelsen af Christianssands Tugthus er under Henvisning til den ovenfor under denne Afdeling omhandlede Forhøielse oplyst, at Udgiften til Fangernes Bepisning i den Del af Beretningsaaret, hvori Anstalten har været i Virksomhed, har udgjort 14,02 β eller Kr. 0,47 daglig pr. Fange.

I 1875 udgjorde ifølge Beretningen for samme Aar Udgiften til Fangernes Bepisning, beregnet paa samme Maade som ovenfor og fordelt paa det gennemsnitlige daglige Fangebelæg:

	Gennemsnitlig daglig Fangebelæg.	Aarlig pr. Fange.	Daglig pr. Fange.
		Kr.	Kr.
ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	245,00	143,64	0,39
- Bergenhus Do. Do.	52,23	138,60	0,38
- Throndhjems Do. Do.	56,41	131,32	0,36
- Bodsfængslet	168,10	129,60	0,35
- Christiania Tugthus	277,00	139,00	0,33
- Christianssands Do.	84,34	160,00	0,44
- Bergens Do.	98,42	150,68	0,41
- Throndhjems Do.	164,00	116,08	0,32

Til nærmere Oplysning hidsættes derhos følgende Opgave, der viser Antallet af Dage med ordinær Fangekost og af Dage med Sygekost i Beretningsaaret:

	Samlet Antal Fangedage.	Dage med ordinær Fangekost.	Dage med Sygekost.
ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	97764	91732	6032
- Bergenhus Do. Do.	20219	19471	748
- Thronhjems Do. Do.	21269	18929	2340
- Bodsfængslet	68672	67705	967
- Christiania Tugthus	109269	107044	2225
- Bergens Do.	29132	27694	1438
- Thronhjems Do.	61353	56217	5136

Procentvis beregnet i Forhold til det samlede Antal af Fangedage fremkommer følgende Resultat:

	Dage med ordinær Fangekost.	
	%	%
ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt. . .	93,88	6,17
- Bergenhus Do. Do.	96,30	3,70
- Thronhjems Do. Do.	89,00	11,00
- Bodsfængslet.	98,59	1,41
- Christiania Tugthus	97,96	2,04
- Bergens Do.	95,06	4,94
- Thronhjems Do.	91,63	8,37

Ganske nøiagtig er dog ikke denne Opgave. Under Dage med ordinær Fangekost er nemlig indbefattet de Dage, hvori Fanger have hensiddet i Strafcelle paa Vand og Brød. Antallet af saadanne Dage, der ikke er særskilt opgivet, er imidlertid saa ringe, at de ere uden mærkbar Indflydelse paa foranstaaende Resultater. Derhos bemærkes, at der kun er opgivet det samlede Antal Sygekostdage uden at der er skjelnet mellem, hvormange af disse have været Dage med hel Sygekost, med halv Sygekost eller paa Diæt. En særskilt Opgave herover kan ikke meddeles for Beretningsaaret. Den vilde formentlig have sin Interesse saavel til en fyldigere Oplysning om Sundhedsforholdene som til en nærmere Bedømmelse af Bepisingens Kostende.

Endvidere meddeles her en Opgave over hvormange Tillægskostportioner — enkelte og dobbelte — der er uddelt ved hver af Strafanstalterne i Beretningsaaret med Tilføiende af hvor stor Procent af det gennemsnitlige daglige Fangebelæg har erholdt saadan Tillægskost:

	Enkelt Portion Tillægskost.	Dobbelt Portion Tillægskost.	Procent af det gennemsnitlige daglige Fangebelæg.	
			enkel Portion Tillægskost.	dobbelt Portion Tillægskost.
ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	11216	63216	11,4	64,6
- Bergenhus Do. Do.	5130	10934	25,3	54,3
- Thronhjems Do. Do.	3607	9234	17,0	43,4
- Bodsfængslet	17151	18997	25,0	27,7
- Christiania Tugthus	19083	76743	17,5	70,2
- Bergens Do.	6642	17647	22,8	60,6
- Thronhjems Do.	35942	5799	58,6	9,4

Af de tvende sidste Opgaver sees, at der har været en ikke liden Forskjel ved de forskellige Anstalter i Forholdet mellem Dage med ordinær Fangekost og Dage med Sygekost og navnlig i Anvendelsen af Tillægskost, hvilket sidste ogsaa er paapeget ovenfor under Afdelingen om Arbeidsvirksomheden, hvor Tillægskosten er omhandlet som Opmuntringsmiddel til Flid og Beregninger til Oplysning derom anstillede. Hertil kommer at ogsaa Mængden og Beskaffenheden af Extraforpleininger, hvorover man ikke ser sig istand til at meddele nogen paalidelig Opgave, er meget forskjellig ved de forskellige Anstalter.

Alt dette i Forbindelse med flere andre Omstændigheder, hvorom henvises til Beretningen for Aaret 1875, øver imidlertid en væsentlig Indflydelse paa Bepisingensudgifternes Størrelse.

Nogen nærmere og mere i Detail gaaende Udkikling om Aarsagerne til Forskjellen i Bepisingensudgifternes Størrelse ved de forskellige Anstalter i Beretningsaaret kan ikke leveres.

Anstalternes Kjøkkenbetjening og Kostholdet til denne har i Beretningsaaret været den samme som tidligere.

For Akershus Strafanstalt er bemærket, at Kjøkkenindretningerne ikke ere brændebesparende og for Bergens Tugthus, at den indmurede Kobberpande i Kjøkkenet er gammel og ofte maa repareres.

Angaaende Kostens Godhed og Tilstrækkelighed, hvorom ogsaa Lægerne have meddelt forskellige Bemærkninger, der ere gjengivne under Afdelingen om Sundhedstilstanden, indeholde de af Bestyrerne afgivne Aarsberetninger nogle Udtalelser, hvoraf hidsættes Følgende:

Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.

Kosten maa ansees fuldkommen god og tilstrækkelig, og det eneste, hvorom der føres Klage, er Hestekjødet.

Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt.

Hvad angaar Kostens Godhed, da maatte denne siges at være fortrinlig som Fangekost betragtet, naar ikke Bru-

gen af Hestekjød var paabudt. Dette Kjød, hvor godt det end i og for sig kan være, staar dog meget tilbage for Oxekjød baade i Smag og Udseende. Dette erfarer man bedst, naar man, efter i længere Tid at have brugt deraf, for en enkelt Gang, naar det ikke er at bekomme, vender tilbage til Brugen af Oxekjød. Det er imidlertid meget prisbilligt i Forhold til Oxekjød og dets Brug har derfor i betydelig Mon bidraget til at holde Bospisningsudgifterne nede.

Med Undtagelse af en ganske kort Tid har Hestekjød ogsaa været brugt under hele Beretningsaaret, og skjønt Enkelte have tyet til Lægen for at erholde noget Andet istedet, har dog Flertallet af Fangerne fortæret sine Portioner. Med Hensyn til Kostens Tilstrækkelighed er Intet at bemærke.

Christiania Tugthus.

Bestyreren udtaler, at Kosten i enhver Henseende maa siges at være god. Han finder den ordinære Fangekost at være knap for Fanger, der have tungt og strengt Arbeide, men tilføier, at naar Tillægskosten kommer til, maa Kostholdet ansees at være fuldstændig tilstrækkeligt. Han forklarer derhos, at der ved Anstalten hyppig bruges ferskt Kjød (Hestekjød) ligesom ogsaa af og til fersk Fisk, naar sammes Prisbillighed tillader det.

Bergens Tugthus.

Kosten maa ansees for god og tilstrækkelig.

Throndhjems Tugthus.

Med Hensyn til Lægens ovenfor gjengivne Bemærkning om, at Kosten i Regelen er tilstrækkelig, har den i en Del af Aaret 1877 konstituerede Bestyrer af Anstalten, af hvem Aarsberetningen for 1876 er afgiven, anført, at i hans Funktionstid have enkelte Mandfanger af og til klaget over Kostens Utilstrækkelighed og at der efter hans Mening synes at kunne være Tvivl om den reglementerede Kost er fuldt tilstrækkelig for Mandfanger, der have anstrængende Arbeide. Den samme Bestyrer har ogsaa, hvad Kosten forøvrigt angaar, udtalt, at der maaske kan være Grund til at foretage nogle Forandringer i det for Anstalten gjældende Spisereglement.

I Anledning af foranstaaende Udtalelser skal Departementet bemærke, at man vil lade det berørte Forhold ved Throndhjems Tugthus nærmere undersøge ligesom forøvrigt have sin Opmærksomhed henvendt paa Kostholdet ved samtlige Anstalter.

I. Bygningerne.

Fra 1ste Juli 1876 er Tilsynet med de af Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt benyttede Bygninger, der tidligere udførtes af Fæstningens Ingeniørdetachment, bleven henlagt under Anstaltens egen Bestyrelse. I Beretningsaaret er foretaget en betydeligere Reparation af Opsyns-

betjentboligens Tag, hvortil Stortinget i 1876 ekstraordinært bevilgede Kr. 2000. Arbeidet kostede Kr. 1883,43. Resten af det bevilgede Beløb er beordret inddraget.

Forøvrigt er kun udført fornødne Vedligeholdelsesarbeider paa Anstaltens Bygninger, der opgives i det Hele taget at være i god Stand.

Ved Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt er kun foretaget endel ubetydelige Reparationsarbeider paa Bygningerne.

For Throndhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt er oplyst, at Anstaltens Strafceller ere blevne istandsatte, en større Reparation foretaget i dens Kjøkken og iøvrigt udført fornødne mindre Reparationsarbeider.

Vedkommende Bodsfængslet blev af Stortinget i 1876 ekstraordinært bevilget til Opførelse af en Udhusbygning Kr. 2600 og af en Poteteskjælder Kr. 1000. Udhusbygningen er opført i Beretningsaaret og kostede Kr. 2470,90. Restbeløbet af Bevilgningen til samme er beordret inddraget. Arbeidet med Opførelsen af en Poteteskjælder kom derimod ikke til Udførelse i Beretningsaaret.

Af andre Arbeider vedkommende Fængslets Bygninger, der udførtes i Aarets Løb, omhandles i Direktørens Beretning følgende.

En Lynafleder anbragtes paa Betjentboligen, som nu har 2. Paa Centralhallens østre Langvæg anbragtes 2 Observationshuller mod den store Gaardsplads mellem nordre og østre Fløi. Den ydre Side af Ringmuren blev spækket i en Strækning af omtrent 600 Alen. Vandledningen blev ført ind i Betjentboligen. Kjælderetagens Udgangsdøre bleve forstærkede og forsynede med Skodder. Ligeledes bleve de indvendige Døre, som fra Kjælderne føre ud til Rotunden foran Luftpladsene, forstærkede paa samme Maade. Poudrethullerne forsynedes ogsaa med jernbeslaaede Lemmer, saa Kjælderne nu kunne ansees for betryggende. Dørene til Modtagelsesrummene bleve forsynede med Skodder. En Begyndelse er gjort med at forsyne Cellelugerne, som i Tidens Løb ere blevne svagere, med hensigtsmæssige Skodder.

Iøvrigt ere fornødne Reparationsarbeider foretagne.

Ved Christiania Tugthus blev i Beretningsaaret anbragt de i Beretningen for 1875 omhandlede 2de Brandkumme, hvortil af Stortinget i 1875 ekstraordinært var bevilget Kr. 2400. Arbeidet kostede Kr. 2040,87, til hvis Dækkelse anvendtes af Bevilgningen Kr. 1978,47 og det for Salg af en overkomplet Brandventil indkomne Beløb Kr. 62,40. Bevilgningens Restbeløb Kr. 421,53 er beordret inddraget.

Ligeledes blev Tugthusets tidligere Udsalgslokale og endel i Forbindelse dermed staaende Rum i Henhold til Kongelig Resolution af 24de Juli 1876 omdannede, udbedrede og indrettede til et hensigtsmæssigt Fællesudsalg for samtlige Strafarbeidsanstalter i Christiania. Til Udførelsen af disse Arbeider medgik Kr. 4773,33. Udgiften dækkedes

af den af Stortinget i 1877 til Foretagendet givne Efter-skudsbevilgning stor Kr. 5200. Det Overskydende af Bevilgningen er beordret inddraget.

Forøvrigt er kun foretaget nødvendige Vedligeholdelsesarbejder.

Bygningerne maa i det Hele taget, dog med Undtagelse af den saakaldte Mellembygning, der er brøstfældig, siges at være i tilfredsstillende Stand.

Paa Grund af Anstaltens forestaaende Nedlæggelse blev ved Christianssands Tugthus udenfor absolut fornødne Reparationer Intet foretaget med Bygningerne. Disse tilligemed tilhørende Tomt bleve som ovenfor meddelt under 12te August 1876 overleverede til Stiftsdirektionen paa Christianssands Stiftsseminariums Vegne.

Ved Bergens Tugthus er nyt Gulv anbragt i Kvindefangernes Arbejdsværelse samt forarbejdet og indsat nye Karne med Rammer i 16 Vinduer. Ellers er i Aarets Løb kun udført sædvanlige Vedligeholdelsesarbejder.

Ved Throndhjems Tugthus er i Beretningsaaret den i 1875 paabegyndte Udbedring og Forandring af Anstaltens Ildsteder for at kunne benytte Stenkul og Torv til Brændsel bleven fortsat og fuldført. Til Arbejdets Udførelse bevilgede Stortinget i 1876 ekstraordinært Kr. 2000. Det kostede Kr. 2291,17. Udgiften dækkedes ved det for Salg af gamle Kakkelovne indkomne Beløb Kr. 291,17 og Anvendelse af den hele Bevilgning med Kr. 1976,37 i 1876 og Kr. 23,63 i 1877. Forøvrigt er kun udført almindelige Reparationsarbejder paa Bygningerne.

Endelig kan i Forbindelse med Foranstaaende bemærkes, at Departementet, efterat have indhentet de fornødne Oplysninger om Anstaltens Brandvæsen og sammes Tilstand, har foranlediget, at der til yderligere Betyggelse i muligt indtrædende Ildebrandstilfælde er anskaffet Dickske Extink-

tører til Anstalterne; til Throndhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt, Bodsfængslet og Christianssands Tugthus 1 til hver af disse og til de øvrige Anstalter 2 til hver af samme.

Ved Christiania Tugthus er som ovenfor anført anbragt i Gaarden 2 store Brandkumme med Stændere og de fornødne Slinger anskaffede. Ligeledes er i samme Anstalt Vand ledet op i Kvindefangernes Lokaler i den saakaldte Forgaard og der anbragt Kraner med tilhørende Slinger.

Endvidere er ved Bergens Tugthus anbragt en Brandstænder i Mellemgarden samt anskaffet circa 70 Alen Brandslanger med tilhørende Kuplinger og Straalerør.

Ogsaa for Throndhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt blev bragt paa Bane at indlede Vand i Anstaltens Gaardsplads og der at anbringe en Brandstænder samt at anskaffe de fornødne Slinger m. v. — Arbejdet kom imidlertid først til Udførelse i 1877.

Efter de erholdte Oplysninger og de nævnte Forføjninger antager Departementet, at Anstaltens Brandvæsen maa ansees at være tilfredsstillende. Forøvrigt er Anstaltens Bestyrelser anmodede om stadig at have deres Opmærksomhed henvendt herpaa og at drage Omsorg for at alle Forsigtighedsregler iagttages samt at Brandredskaber m. v. til enhver Tid er i behørig Orden.

K. Indtægter og Udgifter.

Efter Statsregnskabet hidsættes følgende Opgave over Indtægter og Udgifter ved Rigets Strafarbejdsanstalter i Aaret 1876. For enkelte Anstalters Vedkommende har dog nogen Forandring i den i Statsregnskabet brugte Postering maattet foretages for at kunne subsummere Beløbene under de fra 1ste Juli 1876 for alle Anstalter anordnede fælles Kontoer.

A. Indtægter.

	Tilskud af Statskassen.	Indtægter af Arbejdsdritten.	Forskjellige Indtægter.	Tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Ved Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt	91648,25	93218,28	1077,60	185944,13
- Bergenhus Do. Do.	4937,50	39397,33	118,73	44453,56
- Throndhjems Do. Do.	20885,87	23519,83	169,00	44574,70
- Bodsfængslet	68861,97	75193,10	1) 1571,88	145626,95
- Christiania Tugthus	136326,85	255845,73	2) 5305,28	397477,86
- Christianssands Do.	8201,50	19002,08	6897,10	34100,68
- Bergens Do.	25033,07	47320,87	447,36	72801,30
- Throndhjems Do.	45443,98	28671,78	922,42	75038,18
Tilsammen	401338,99	582169,00	16509,37	1000017,36
Hertil kommer som direkte anvist for Revision af Regninger paa Medikamenter vedkommende Strafarbejdsanstalterne i Akershus og Bergenhus Fæstninger for 1ste Halvaar 1876	72,00	-	-	72,00
(Disse Kr. 72 fordeles til Udgift paa Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt med Kr. 48 og paa Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt med Kr. 24 under Konto Sygeudgifter).				
I Alt	401410,99	582169,00	16509,37	1000089,36

1) Herunder indbefattet Indtægter af Fængslets Jordvei.

2) Herunder er medtaget udestaaende Fordringer fra Christianssands Tugthus og Refusion for Udgifter ved Fællesudsalget

B. Udgifter.

	Lønninger.	Fangernes Bespisning.	Fangernes Beklædning.	Belysning.	Brændsel.	Renholdelse.	Sygeudgifter.	Understøttelse til udgaaende Fanger.	Inventarium.	Bygningernes Vedligeholdelse.	Skatter og Afgifter.	Skrivematerialier og Protokoller.	Forskjellige Udgifter.	Materialier m. v. til Arbejdsdriften.	Extraordinære Udgifter.	Tilsammen.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Ved Akershus Fæstnings																
Strafarbejdsanstalt . . .	45342,35	36914,08	6874,61	¹⁾ 3728,97	6908,33	613,43	²⁾ 3061,40	1101,32	4298,17	4371,85	400,00	314,97	2354,72	56223,50	13484,43	185992,13
- Bergenhus Do. Do. . .	³⁾ 11615,27	7269,85	1519,85	¹⁾ 1288,43 ⁴⁾	363,30	⁵⁾ 364,13	279,85	230,42	675,73	453,82	⁵⁾ 100,00	⁵⁾ 76,63	⁵⁾ 372,25	19868,53	—	44477,56
- Thronhjems Do. Do. . .	14173,07	7920,37	1346,03	1852,13	2937,83	381,93	514,33	311,40	850,47	544,40	43,00	101,27	79,90	13518,57	—	44574,70
- Bodsfængslet	45957,13	22078,57	5542,73	5662,80	7469,93	1175,12	643,32	3872,63	1457,23	3769,57	405,98	391,17	⁶⁾ 3037,80	41687,07	2470,90	145626,95
- Christiania Tugthus . .	63992,82	38003,43	7707,33	6791,03	22597,27	⁷⁾ 4693,50	2135,30	4233,72	3201,98	4808,80	5476,63	488,80	⁸⁾ 4331,62	172221,70	56793,93	397477,86
- Christianssands Do. . .	⁹⁾ 13061,03	5418,13	800,40	¹⁾ 800,00	851,75	560,73	107,73	1210,44	¹⁰⁾ 38,73	41,94	640,34	—	¹¹⁾ 5581,78	4987,68	—	34100,68
- Bergens Do.	19107,75	11815,60	¹²⁾ 1364,87	¹⁾ 620,43	2061,37	670,90	182,87	1677,80	1266,70	1197,30	857,17	129,41	638,91	29345,42	1864,80	72801,30
- Thronhjems Do. . . .	28086,75	19459,32	2584,07	2943,10	3913,60	286,57	370,37	¹³⁾ 4282,77	1158,31	970,40	1244,10	96,80	454,51	7211,15	1976,36	75038,18
Tilsammen	241336,17	148879,35	27739,39	23686,89	47103,38	8746,31	7300,17	16920,50	12947,32	16158,08	9167,22	1599,05	16851,49	345063,62	76590,42	1000089,36

1. Statsregnskabskonto „Lys og Brænde“ her efter modtagen opgave fordelt paa kontoerne Belysning og Brændsel.
2. I beløbet er indbefattet betalt gjæld fra 1875 med Kr. 432,37, saa sygeudgifterne for 1876 udgjøre Kr. 2629,03.
3. Herunder er medregnet beløbet for det til betjentene fra det militære brødbageri leverede brød.
4. I beløbet er indbefattet betalt gjæld fra 1875 med Kr. 400,67, saa belysningsudgifterne for 1876 udgjøre Kr. 887,76.
5. Kontoen „Forskjellige Udgifter“ er i statsregnskabet yderligere belastet med Kr. 202,73, hvoraf her er overført som vedkommende 1ste halvår 1876 til konto „Renholdelse“ Kr. 144,20, konto „Skatter og Afgifter“ Kr. 50 og konto „Skrivematerialier og Protokoller“ Kr. 8,53.
6. Herunder er indbefattet udgifterne ved driften af Aagebergløkken.
7. I statsregnskabet anført paa konto „Fangernes Beklædning.“
8. Herunder er medtaget udgiften vedkommende fællesudsalget Kr. 1641,77.
9. I beløbet er indbefattet løn til præsten fra 1ste september til 31te december 1876 med Kr. 673,33.
10. Her er medregnet for sengerekvisita Kr. 21,60.
11. I beløbet er indbefattet de til Christiania Tugthus og Bodsfængslet overførte restancer.
12. Paa kontoen „Fangernes Beklædning“ er i statsregnskabet opført Kr. 2415,47. Heraf vedkommer efter modtagen opgave den nævnte konto Kr. 1364,87 og er her som vedkommende 1ste halvår 1876 overført til konto „Renholdelse“ Kr. 268,27, konto „Understøttelse til udgaaende fanger“ Kr. 664,43 og konto „Inventarium“ Kr. 117,90.
13. Her er slaaet sammen statsregnskabskontoer „Beklædning til udgaaende fanger“ og „Reisepenge til udgaaende fanger.“

B. No. 3.

Tages Hensyn til den i Bestyrernes Indberetninger opgivne Værdi af vedkommende Beholdninger ved Beret-

ningsaarets Begyndelse og Slutning har den virkelige Udgift paa nedennævnte Konti været følgende:

	Akershus Fæstnings- Strafarbeids- anstalt.	Bergenhus Fæstnings- Strafarbeids- anstalt.	Thron- hjems Fæst- nings Straf- arbeids- anstalt.	Bods- fængslet.	Christiania Tugthus.	Bergens Tugthus.	Thron- hjems Tugthus.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Lønninger	45342,35	11852,90	14173,07	45993 53	64009,62	19107,75	28086,75
Fangernes Bespising	38073,21	7217,82	7851,07	21922,40	38868,66	11456,97	19314,35
Fangernes Beklædning	6279,61	1278,35	1222,70	4999,23	7476,70	1364,87	2584,07
Belysning	3728,97	887,76	1849,73	5674,17	6848,48	620,43	2941,90
Brændsel	8514,06	576,90	2542,43	8119,73	22817,94	1914,70	4007,20
Renholdelse	575,00	364,13	368,73	1200,25	4785,07	668,40	255,97
Sygeudgifter	2629,03	279,85	514,33	648,32	2135,30	182,87	370,37
Understøttelse til udgaaende Fanger . .	1101,32	214,42	291,83	3872,63	4227,57	1677,80	4232,77
Inventarium	4298,17	675,73	850,47	1457,23	3201,98	1266,70	1158,31
Bygningernes Vedligeholdelse	4371,85	453,82	544,40	3966,77	4848,43	1197,30	970,40
Skatter og Afgifter	400,00	100,00	43,00	405,98	5476,63	857,17	1244,10
Skrivematerialier og Protokoller	309,37	76,63	101,27	379,60	488,80	129,41	96,80
Forskjellige Udgifter	2354,72	372,25	79,90	2979,40	4333,22	638,91	454,51
Tilsammen	117977,66	24350,56	30432,93	101619,24	169518,40	41083,28	65767,50

Herunder er ikke medtaget Christianssands Tugthus, da Opgave over vedkommende Beholdningers Værdi ved Aarets Begyndelse savnes for denne Anstalt, der som ovenfor oftere berørt er nedlagt i Beretningsaaret. Derhos bemærkes, at der muligens findes enkelte mindre Unøiagtig-

heder i de opgivne Beholdningers Værdi, men at de anførte Beløb dog i det Væsentlige maa ansees at være rigtige.

Fordeles disse paa det gennemsnitlige daglige Fangebelæg, vil det sees, at den virkelige Udgift pr. Fange paa hver af de nævnte Konti i Beretningsaaret har udgjort:

	Akershus Fæstnings- Strafarbeids- anstalt.	Bergenhus Fæstnings- Strafarbeids- anstalt.	Thron- hjems Fæstnings Strafarbeids- anstalt.	Bods- fængslet.	Christiania Tugthus.	Bergens Tugthus.	Thron- hjems Tugthus.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Lønninger	169,75	214,57	243,90	245,13	214,40	240,05	167,55
Fangernes Bespising	142,54	130,66	135,11	116,84	130,20	143,93	115,22
Fangernes Beklædning	23,51	23,14	21,04	26,64	25,04	17,15	15,41
Belysning	13,96	16,07	31,83	30,24	22,94	7,79	17,56
Brændsel	31,87	10,44	43,75	43,28	76,43	24,05	23,90
Renholdelse	2,15	6,59	6,35	6,40	16,03	8,40	1,53
Sygeudgifter	9,84	5,07	8,85	3,45	7,15	2,30	2,21
Understøttelse til udgaaende Fanger . .	4,12	3,88	5,02	20,64	14,16	21,08	25,55
Inventarium	16,09	12,23	14,64	7,77	10,72	15,91	6,91
Bygningernes Vedligeholdelse	16,37	8,22	9,37	21,14	16,24	15,04	5,79
Skatter og Afgifter	1,50	1,81	0,74	2,16	18,34	10,77	7,42
Skrivematerialier og Protokoller	1,16	1,39	1,74	2,02	1,64	1,62	0,58
Forskjellige Udgifter	8,82	6,74	1,37	15,88	14,51	8,03	2,71
Tilsammen	441,68	440,81	523,71	541,59	567,80	516,12	392,34

Den samlede virkelige Udgift pr. Fange har saaledes, naar bortsees fra extraordinaire Udgifter, som det paa

Grund af deres Tilfældighed ikke ansees hensigtsmæssigt at medtage i Beregningen, været:

	for Aaret.	dag- lig.
	Kr.	Kr.
ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt . . .	441,68	1,21
- Bergenhus Do. Do.	440,81	1,20
- Thronhjems Do. Do.	523,71	1,43
- Bods-fængslet	541,59	1,48
- Christiania Tugthus	567,80	1,55
- Bergens Do.	516,12	1,41
- Thronhjems Do.	392,34	1,07

I Gjennemsnit for samtlige de nævnte Strafanstalter har den været for Aaret Kr. 494,45 og daglig Kr. 1,35.

Den nævnte samlede Udgift er for en Del dækket ved Udbyttet af Arbeidsdriften og ved forskellige Indtægter samt for Resten ved Tilskud af Statskassen. Hvor stor Del af Udgiften er dækket ved Udbyttet af Arbeidsdriften og ved forskellige Indtægter og hvor stor Del ved Tilskud af Statskassen vil sees af følgende Opgave:

	for Aaret pr. Fange			daglig pr. Fange		
	ved Udbytte af Arbeids- driften.	ved forskjellige Indtægter.	ved Tilskud af Statskassen.	ved Udbytte af Arbeids- driften.	ved forskjellige Indtægter.	ved Tilskud af Statskassen.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	151,82	4,03	285,83	0,41	0,01	0,79
- Bergenhus Do. Do.	382,52	2,15	56,14	1,05	0,01	0,14
- Thronhjems Do. Do.	197,26	2,91	323,54	0,54	0,01	0,88
- Bods-fængslet	182,19	8,38	351,02	0,50	0,02	0,96
- Christiania Tugthus	275,41	17,77	274,62	0,75	0,05	0,75
- Bergens Do.	300,43	5,62	210,07	0,82	0,02	0,57
- Thronhjems Do.	106,39	5,50	280,45	0,29	0,02	0,76

Med Hensyn til Strafanstaltens Regnskabsvæsen bemærkes, at ifølge Departementets Bestemmelse benyttes fra 1ste Juli 1876 de samme Kontoer — de ovenfor angivne — ved samtlige Anstalter.

Ved Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt er der foreskrevet en mere summarisk Førelse af Værksmesterens Materialprotokol, end tidligere bestemt, forat ikke Værksmesterens Tid alt for meget skal optages med Bogførsel.

Forøvrigt er i Beretningsaaret ikke foregaaet nogen Forandring med Anstaltens Regnskabsvæsen.

L. Fængselsselskaber.

Den i Beretningen for 1875 omhandlede „Forening til Forsorg for de fra Christiania Strafarbeidsanstalter løsladte Forbrydere“ har fremdeles virket paa samme Maade som tidligere med de til dens Raadighed staaende Midler.

Nogen Beretning om Foreningens Virksomhed i Beretningsaaret er ikke udgivet.

Man maa derfor her indskrænke sig til nedenfor at indtage en Excerpt af Foreningens Regnskab for 1876 samt af det for samme Aar til Departementet indsendte Regnskab for Professor Holsts Forening tilhørende Legat.

I Forbindelse hermed skal Departementet forøvrigt, hvorvel det ikke direkte vedkommer Strafarbeidsanstalterne, tillade sig at oplyse, at der i Beretningsaaret er stiftet Fængselsselskaber i Christiania, Drammen og Christianssund, hvis Formaal er at tage sig af Straffældte, der løslades fra de i bemeldte Byer værende Distriktsfængsler, for at bevare dem mod Tilbagefald paa Forbryderbanen. Forhaabentlig vil det efterhaanden lykkes at faa dannet lignende Selskaber ogsaa i andre af Landets Byer, hvor Distriktsfængsler findes. Det maa nemlig ansees at være af Interesse ligesom størst Frugt af Gjerningen kan ventes derved, at Omsorgen og Hjælpen ydes de Faldne, medens de endnu kun have gjort de første Skridt paa Forbryderbanen og forinden de falde dybere og blive mere forhærdede.

Indhold.

Den Kongelige Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 3die Mai 1878 indeholdende:

A. Almindelige Bemærkninger	Pag. 3
B. Strafanstaltfunktionairerne	— 4
C. Fangeantallet tilligemed statistiske Oplysninger vedkommende samme	— 6
D. Disciplinen	— 12
E. Sjølepleien og Undervisningen	— 14
F. Sundhedstilstanden	— 21
G. Arbeidsvirksomheden	— 29
H. Forpleiningen	— 34
I. Bygningerne	— 37
K. Indtægter og Udgifter	— 38
L. Fængselselskaber	— 41

Statistiske Tabeller.

Tabel I. Opgave, der viser Tilgang og Afgang i Rigets Strafarbejdsanstalter i 1876	Pag. III
— II. Opgave, der viser for hvilke Forbrydelser de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, ere straffældte	— IV—V
— III. Opgave, der viser Længden af den Straffetid, som de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, ere tilfundne	— VI—VII
— IV. Opgave, der viser de Personers Alder, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter	— VI—VII
— V. Opgave, der viser, hvormange af de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, vare Nordmænd, Finner, Lapper, Svensker og af andre fremmede Nationaliteter	— VIII—IX
— VI. Opgave, der viser de Personers ægteskabelige Stilling, som i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter	— VIII—IX
— VII. Opgave, der viser de Personers tidligere Livsstilling, som i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter	— X—XI
— VIII. Opgave, der viser, hvormange af de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter ikke tidligere have været straffede, og hvormange tidligere have været straffede med Fængsel eller anden Straf end Strafarbejde eller med Strafarbejde	— X—XI

Table des matières,

Rapport du Gouvernement Norvégien à Sa Majesté le Roi en date du 10 avril 1877 sur les établissements pénitentiaires pour les condamnés à la peine de travaux forcés, contenant:

A. Remarques générales	page 3
B. Les fonctionnaires	— 4
C. Nombre des prisonniers avec des renseignements statistiques	— 6
D. Régime disciplinaire	— 12
E. Religion et instruction	— 14
F. Etat sanitaire	— 21
G. Occupations des prisonniers	— 29
H. Nourriture	— 34
I. Les maisons	— 37
K. Recettes et frais	— 38
L. Sociétés de patronage pour les libérés	— 41

Tableaux statistiques.

Tableau I. Nombre des prisonniers au 1 Janvier 1875 et des entrés et des sortis pendant l'année	page III
— II. Nature des crimes commis	— IV—V
— III. Durée des peines prononcées par les tribunaux	— VI—VII
— IV. Age des prisonniers	— VI—VII
— V. Nombre des Norvégiens, des Finnois, des Lapons, des Suédois et celui des individus d'autres nationalités, qui ont été détenus pendant l'année	— VIII—IX
— VI. Etat conjugal des prisonniers	— VIII—IX
— VII. Profession antérieure des prisonniers	— X—XI
— VIII. Etat des prisonniers classés d'après la nature et le nombre des condamnations antérieures	— X—XI

<p>Tabel IX. Opgave, der viser, hvormange af de fra Strafarbejdsanstalterne i 1873 løsladte Fanger ere tilbagefaldne inden Udgangen af 1876, samt hvormange af disse vare domfældte for Tyveri og hvormange for anden Forbrydelse Pag. XII</p> <p>— X. Opgave der viser Antallet og Arten af de i Aaret 1876 inden Rigets Strafarbejdsanstalter begaaede Disciplinærforseelser — XIII</p> <p>— XI. Opgave der viser Antallet og Arten af de i Aaret 1876 inden Rigets Strafarbejdsanstalter for begaaede Disciplinærforseelser anvendte Revselsler — XIV</p> <p>— XII. Opgave over Fanger, der i Rigets Strafarbejdsanstalter ere behandlede for betydeligere Sygdomme i Aaret 1876 — XV</p>	<p>Tableau IX. Nombre des prisonniers mis en liberté en 1873 et condamnés en récidive avant l'expiration de 1876, nombre des dits prisonniers qui ont été condamnés pour vol ou pour d'autres crimes page XII</p> <p>— X. Nombre et espèce des délits disciplinaires commis en 1876 — XIII</p> <p>— XI. Nombre et espèce des corrections dictées pour les délits disciplinaires commis en 1876 — XIV</p> <p>— XII. Nombre des prisonniers traités pour des maladies graves en 1876 — XV</p>
--	---

T a b e l l e r .

Tabel I. Opgave der viser Tilgang og Afgang i Rigets Strafarbejdsanstalter i 1876.

	Fangeantal ved Begyndelsen af Aaret 1876.			Tilgang.									Afgang.									Fangeantal ved Udgangen af Aaret 1876.						
				Indsatte efter Dom.		Fra andre Strafarbejdsanstalter.		Paagrebne.		Tilsammen.			Efter endt Straffetid.		Benaadede.		Til andre Strafarbejdsanstalter.		Undvegne.		Døde.				Tilsammen.			
	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Ialt.		
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt	258	-	258	60	-	3	-	-	-	63	-	63	34	-	4	-	3	-	-	-	6	-	47	-	47	274	-	274
Bergenhus Do. Do.	54	-	54	7	-	-	-	-	-	7	-	7	3	-	2	-	1	-	-	-	-	-	6	-	6	55	-	55
Thronhjems Do. Do.	56	-	56	14	-	1	-	1	-	16	-	16	6	-	-	-	1	-	1	-	3	-	11	-	11	61	-	61
Bodsfængslet	179	-	179	149	-	26	-	-	-	175	-	175	149	-	7	-	4	-	-	-	-	-	160	-	160	194	-	194
Christiania Tugthus	121	163	284	79	56	33	25	1	-	113	81	194	100	56	1	10	9	-	-	-	2	1	112	67	179	122	177	299
Christianssands Do.	49	29	78	14	2	-	-	-	-	14	2	16	21	3	-	3	42	25	-	-	-	-	63	31	94	-	-	-
Bergens Do.	66	24	90	50	12	-	-	-	-	50	12	62	47	10	1	2	5	-	-	-	1	-	54	12	66	62	24	86
Thronhjems Do.	100	69	169	88	35	1	-	-	-	89	35	124	90	29	-	6	2	-	-	-	3	-	95	35	130	94	69	163
Tilsammen	883	285	1168	461	105	64	25	2	-	527	130	657	450	98	15	21	67	25	1	-	15	1	548	145	693	862	270	1132

Tabel II. Opgave der viser, for hvilke Forbrydelser de Personer, der i

Forbrydelser.	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																		
	Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Throndhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Throndhjems Tugthus.		Tilsammen.		
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.
Forbrydelse med Hensyn til Religion eller Sædelighed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forbrydelse mod den offentlige Myndighed	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Eftergjørelse eller Forfalskning af offentlige Dokumenter, Mynter, Pengesedler m. V.	1	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	6	-	6
Mened	-	-	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Mord	9	-	2	-	6	-	-	-	11	1	1	-	1	-	1	-	18	14	32
Drab	5	-	-	-	5	-	9	-	1	1	1	-	1	-	-	-	22	1	23
Fostermord, Barnefødsel i Dølgmaal, Fosterfordrivelse samt Delagtighed deri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	-	20	-	13	-	46	-	146	146
Fornærmelse paa Legeme eller Helbred	1	-	-	-	-	-	7	-	4	-	1	-	2	-	9	-	24	-	24
Krænkelser af Andres Frihed	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ærekrænkelser	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Løvsagtighedsforseelser.	Voldtægt	3	-	-	3	-	2	-	1	-	1	-	-	-	1	-	11	-	11
	Blodskam	5	-	-	5	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	1	13	2	15
	Omgjængelse mod Naturen	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	3	-	6	-	6
	Hor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	2
	Leiernaalsforseelse	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	3	-	6	-	17	17
	Ulovligt Samlevnet	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	3	-	5	3	8
Forførelse og Rufferi	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	4	5	
Andre Løvsagtighedsforseelser	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	2	
Tyveri og Tyvsmedvideri	211	-	43	-	33	-	129	-	104	66	42	5	61	7	70	12	693	90	783
Røveri	6	-	2	-	1	-	11	-	-	1	-	-	-	-	1	-	21	1	22
Ulovlig Omgang med Hittegods	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Bedrageri og anden Svig	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	1	-	5	2	7
Falsk	-	-	-	1	-	11	-	3	-	-	-	1	-	6	-	22	-	22	
Urigtig Forklaring for Retten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulovlig Brug af hvad Andre eie eller besidde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mordbrand	11	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	12	2	14
Anden Ildspaaesættelse	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	7	1	8	
Beskadigelse af Eiendom eller Gods	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	
Forbrydelse i Embedsførelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forbrydelse i Ombud eller Bestilling	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	
Forbrydelse mod Søfartsloven	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	
Andre Forbrydelser	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168

B. No. 3.

V

Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter, ere straffældte.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																			I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.					
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	3	-	3	9	-	9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	6	-	6
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	2	19	15	34
1	-	-	-	-	-	4	-	1	-	1	-	-	-	-	-	7	-	7	29	1	30
-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	1	-	2	-	12	-	28	28	-	174	174
-	-	-	-	-	-	6	-	8	1	-	-	3	-	1	-	18	1	19	42	1	43
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	2	13	-	13
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	2	1	2	-	7	1	8	20	3	23
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	3	-	6	-	6	12	-	12
-	-	-	-	-	-	2	-	3	1	-	-	-	1	1	1	6	3	9	6	5	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	2	1	12	1	21	22	1	38	39
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	3	-	6	2	8	11	5	16
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	5
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	4	-	4
51	-	6	-	13	-	104	-	58	31	10	1	37	5	68	9	347	46	393	1040	136	1176
2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	24	1	25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
-	-	-	-	-	-	8	-	1	-	1	-	3	-	-	-	13	-	13	18	2	20
1	-	-	-	-	-	16	-	3	1	-	-	1	-	7	-	28	1	29	50	1	51
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	13	3	16
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	10	1	11
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	1	-	5	-	5	7	-	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734

Tabel III. Opgave, der viser Længden af den Straffetid, som de Personer,

Straffetid.	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																		
	Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.		
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.
Strafarbejde paa Livstid	16	-	3	-	10	-	-	-	-	10	1	1	-	1	-	2	30	14	44
— over 12 Aar	10	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	13	3	16
— — 9—12 —	23	-	4	-	5	-	-	-	-	36	-	12	-	8	1	27	33	83	116
— — 6—9 —	53	-	10	-	9	-	7	-	1	20	-	7	1	2	-	9	81	38	119
— — 5—6 —	26	-	5	-	1	-	10	-	5	3	5	-	9	-	2	2	63	5	68
— — 4—5 —	40	-	5	-	5	-	17	-	20	16	6	-	7	2	5	2	105	20	125
— — 3—4 —	73	-	20	-	21	-	44	-	8	28	8	2	9	3	10	10	193	43	236
— — 2—3 —	7	-	5	-	3	-	22	-	29	11	8	1	10	1	18	3	102	16	118
— — 1—2 —	8	-	-	-	-	-	42	-	29	17	13	1	16	2	17	3	125	23	148
— fra 6 Mdr.—1 Aar	2	-	-	-	1	-	37	-	29	21	8	5	14	4	47	10	138	40	178
— under 6 Mdr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168

Tabel IV. Opgave der viser de Personers Alder, der i

Alder.	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																		
	Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.		
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.
10—15 Aar	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
15—18 —	-	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	2	-	-	-	-	6	1	7
18—20 —	-	-	-	-	-	-	10	3	1	1	-	1	-	-	2	15	3	18	
20—25 —	5	-	3	-	2	-	64	3	27	7	3	10	3	21	5	115	38	153	
25—30 —	22	-	8	-	6	-	59	2	28	11	9	16	6	20	14	144	57	201	
30—40 —	53	-	12	-	12	-	32	37	47	13	12	14	8	27	29	200	96	296	
40—50 —	73	-	9	-	19	-	12	37	38	6	3	12	5	20	14	188	60	248	
50—60 —	69	-	12	-	10	-	2	25	13	7	2	8	-	6	4	139	19	158	
60—70 —	31	-	7	-	7	-	-	8	5	4	-	3	2	5	1	65	8	73	
over 70 —	5	-	3	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	-	11	2	13	
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168

der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbeidsanstalter, ere tilfundne.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																				I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			Mp.	Kp.	Tils.	
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	31	15	46	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	3	16	
3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	3	2	5	36	85	121		
22	-	2	-	-	-	-	-	-	6	-	1	-	2	-	10	24	19	43	105	57	162	
5	-	-	-	1	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	8	2	10	71	7	78	
12	-	2	-	2	-	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	23	3	26	128	23	151	
11	-	-	-	7	-	5	-	1	5	1	-	1	-	-	2	26	7	33	219	50	269	
5	-	2	-	3	-	13	-	7	2	2	-	4	1	7	1	43	4	47	145	20	165	
1	-	1	-	1	-	52	-	26	11	2	-	14	1	18	2	115	14	129	240	37	277	
-	-	-	-	-	-	70	-	44	26	9	1	31	7	63	19	217	53	270	355	93	448	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1	
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734	

Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbeidsanstalter.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																				I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			Mp.	Kp.	Tils.	
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	1	-	1	-	2	-	11	-	11	17	1	18	
-	-	-	-	-	-	26	-	4	3	2	-	3	-	6	2	41	5	46	56	8	64	
2	-	-	-	-	-	59	-	-	7	2	1	19	1	17	8	99	17	116	214	55	269	
11	-	-	-	-	-	44	-	1	13	4	1	7	1	17	7	84	22	106	228	79	307	
13	-	1	-	3	-	11	-	36	16	2	-	6	4	30	10	102	30	132	302	126	428	
15	-	2	-	7	-	8	-	17	14	3	-	8	2	6	7	66	23	89	254	83	337	
14	-	2	-	4	-	1	-	11	3	-	-	4	3	4	-	40	6	46	179	25	204	
4	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	-	2	1	3	1	14	2	16	79	10	89	
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	4	-	4	15	2	17	
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734	

Tabel V. Opgave, der viser, hvormange af de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets

Nationalitet.	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																			
	Akershus Fæstnings Straffearbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Straffearbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Straffearbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	
Nordmænd	243	-	53	-	53	-	167	-	113	158	46	28	63	24	77	67	815	277	1092	
Finner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6	-	6	
Lapper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	2	15	2	17	
Svenske	15	-	-	-	3	-	8	-	7	4	2	1	3	-	1	-	39	5	44	
Andre Nationaliteter	-	-	1	-	-	-	4	-	1	1	1	-	-	-	1	-	8	1	9	
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168	

Tabel VI. Opgave, der viser de Personers ægteskabelige Stilling

Den ægteskabelige Stilling.	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																			
	Akershus Fæstnings Straffearbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Straffearbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Straffearbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	
Ugifte	183	-	42	-	39	-	148	-	70	121	32	21	50	22	67	61	631	225	856	
Giftede som have Børn	48	-	6	-	13	-	29	-	29	21	8	3	12	-	23	6	168	30	198	
Giftede uden Børn	10	-	2	-	1	-	1	-	1	5	3	2	2	-	7	-	27	7	34	
Enkemænd og Enker som have Børn	16	-	4	-	3	-	1	-	16	13	5	3	2	1	1	2	48	19	67	
Enkemænd og Enker uden Børn	1	-	-	-	-	-	-	-	5	3	1	-	-	1	2	-	9	4	13	
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168	

Strafarbejdsanstalter, vare Nordmænd, Finner, Lapper, Svensker og af andre fremmede Nationaliteter.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																					I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			Mp.	Kp.	Tils.		
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.		
59	-	6	-	11	-	145	-	75	54	12	2	44	12	60	31	412	99	511	1227	376	1603		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	1	12	1	13	18	1	19		
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	3	17	3	20	32	5	37		
1	-	1	-	2	-	1	-	4	2	2	-	5	-	-	-	16	2	18	55	7	62		
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	4	12	1	13		
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734		

som i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbejdsanstalter.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																					I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			Mp.	Kp.	Tils.		
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.		
43	-	4	-	8	-	126	-	35	40	8	2	36	8	54	33	314	83	397	945	308	1253		
11	-	2	-	4	-	20	-	32	7	4	-	11	3	23	1	107	11	118	275	41	316		
2	-	1	-	2	-	1	-	7	3	2	-	1	-	9	-	25	3	28	52	10	62		
-	-	-	-	-	-	2	-	3	5	-	-	2	1	1	1	8	7	15	56	26	82		
4	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	7	1	8	16	5	21		
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734		

B. No. 3.

Tabel VII. Opgave, der viser de Personers tidligere Livsstilling,

Den tidligere Livsstilling.	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																			
	Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.			
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	
Embedsmænd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ombuds- og Bestillingsmænd	2	-	-	-	1	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	6	1	7
Handelsmænd og Fabrikanter	1	-	-	-	-	-	6	-	3	-	-	-	-	-	2	-	12	-	12	
Haandværkere	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	4	-	4	
Gaardbrugere og Føderaadfolk	3	-	3	-	3	-	-	-	1	2	-	3	2	-	1	-	13	5	18	
Handelsbetjente og Kontorister	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	
Haandværksarbejdere og Læredrenge	53	-	13	-	15	-	45	-	41	3	9	-	11	-	8	-	195	3	198	
Tjenestetyende	-	-	1	-	6	-	12	-	2	75	1	14	6	15	2	-	30	104	134	
Fabrik- og Værksarbejdere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	1	2	3	
Husmænd og Inderster	-	-	2	-	4	-	3	-	3	1	-	1	4	3	2	-	18	5	23	
Fiskere	-	-	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	4	-	7	-	16	-	16	
Søfarende	13	-	15	-	1	-	9	-	4	-	5	3	1	-	6	-	54	3	57	
Dagarbejdere	175	-	9	-	23	-	92	-	58	54	29	6	32	4	17	1	435	65	500	
Løsgjængere og Omstreifere	8	-	1	-	-	-	2	-	4	8	1	1	6	2	1	-	23	11	34	
Betlere og Fattiglemmer	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	3	
Personer i andre Stillinger	-	-	1	-	-	-	6	-	1	2	1	-	-	-	-	-	9	2	11	
Ei opgivet	-	-	6	-	1	-	-	-	2	16	-	-	-	-	54	67	63	83	146	
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168	

Tabel VIII. Opgave, der viser, hvormange af de Personer, der i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets med Fængsel eller anden Straf end

	A. Hensiddende ved Begyndelsen af Aaret.																		
	Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Thronhjems Tugthus.		Tilsammen.		
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.
Ikke tidligere straffet	24	-	6	-	18	-	60	-	4	75	4	23	5	14	34	44	155	156	311
Straffet med Fængsel eller anden Straf end Strafarbejde	7	-	2	-	3	-	50	-	29	28	7	2	10	3	25	12	133	45	178
Straffet med Strafarbejde	227	-	46	-	35	-	69	-	88	60	38	4	51	7	41	13	595	84	679
Tilsammen	258	-	54	-	56	-	179	-	121	163	49	29	66	24	100	69	883	285	1168

som i Aaret 1876 have hensiddet i Rigets Strafarbeidsanstalter.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																				I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Throndhjemms Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Throndhjemms Tugthus.		Tilsammen.			Mp.	Kp.	Tils.	
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	7	
-	-	-	-	-	-	8	-	-	1	-	-	3	-	-	-	11	1	12	23	1	24	
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	6	-	6	
-	-	1	-	1	-	3	-	1	-	-	-	2	-	1	-	9	-	9	22	5	27	
-	-	-	-	-	-	11	-	2	-	-	-	-	-	-	-	13	-	13	15	-	15	
23	-	2	-	2	-	28	-	29	3	2	-	5	-	6	-	97	3	100	292	6	298	
-	-	-	-	1	-	3	-	1	16	-	2	7	4	2	-	14	22	36	44	126	170	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	2	2	4	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	1	4	-	7	2	9	25	7	32	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	11	-	13	-	13	29	-	29	
2	-	-	-	2	-	13	-	3	-	3	-	3	-	2	-	28	-	28	82	3	85	
30	-	4	-	6	-	76	-	40	17	7	-	24	7	7	-	194	24	218	629	89	718	
3	-	-	-	1	-	2	-	1	4	-	-	2	-	1	1	10	5	15	33	16	49	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	1	2	3	3	3	6	
1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1	-	7	-	7	16	2	18	
-	-	-	-	1	-	-	-	1	12	-	-	-	-	52	34	54	46	100	117	129	246	
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734	

Strafarbeidsanstalter ikke tidligere have været straffede, og hvormange tidligere have været straffede Strafarbeide eller med Strafarbeide.

B. Indsatte efter Dom i Aarets Løb.																				I Alt.		
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bergenhus Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Throndhjemms Fæstnings Strafarbeidsanstalt.		Bodsfængslet.		Christiania Tugthus.		Christianssands Tugthus.		Bergens Tugthus.		Throndhjemms Tugthus.		Tilsammen.			Mp.	Kp.	Tils.	
Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Ialt.	Mp.	Kp.	Tils.	
2	-	1	-	1	-	55	-	12	19	5	1	15	4	38	11	129	35	164	284	191	475	
1	-	-	-	-	-	53	-	30	19	3	1	15	3	20	16	122	39	161	255	84	339	
57	-	6	-	13	-	41	-	37	18	6	-	20	5	30	8	210	31	241	805	115	920	
60	-	7	-	14	-	149	-	79	56	14	2	50	12	88	35	461	105	566	1344	390	1734	

Tabel IX. Opgave, der viser, hvormange af de fra Strafarbejdsanstalterne i 1873 løsladte Fanger ere tilbagefaldne inden Udgangen af 1876, samt hvormange af disse vare domfældte for Tyveri og hvormange for anden Forbrydelse.

	Løsladte i 1873.									Tilbagefaldne inden Udgangen af 1876.																	
	Domfældte for Tyveri.			Domfældte for anden Forbrydelse end Tyveri.			Samlet Antal Løsladte.			Domfældte for Tyveri.			Domfældte for anden Forbrydelse end Tyveri.			Samlet Antal Tilbagefaldne.			Procentantal af de for Tyveri domfældte.			Procentantal af de for anden Forbrydelse end Tyveri domfældte.			Samlet Procentantal Tilbagefaldne.		
	Mp.	Kp.	Tils.	Mp.	Kp.	Tils.	Mp.	Kp.	Tils.	Mp.	Kp.	Tils.	Mp.	Kp.	Tils.	Mp.	Kp.	Tils.	% Mp.	% Kp.	% tils.	% Mp.	% Kp.	% tils.	% Mp.	% Kp.	% tils.
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt . . .	13	-	13	5	-	5	18	-	18	3	-	3	1	-	1	4	-	4	23,1	-	23,1	20,0	-	20,0	22,2	-	22,2
Bergenshus Do. Do.	1	-	1	2	-	2	3	-	3	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	50,0	-	50,0	33,3	-	33,3
Thronhjems Do. Do.	6	-	6	1	-	1	7	-	7	3	-	3	-	-	-	3	-	3	50,0	-	50,0	-	-	-	42,9	-	42,9
Bodsfængslet	109	-	109	47	-	47	156	-	156	45	-	45	8	-	8	53	-	53	41,3	-	41,3	17	-	17	34	-	34
Christiania Tugthus	113	34	147	12	43	55	125	77	202	30	9	39	-	1	1	30	10	40	26,5	26,5	26,5	-	2,3	1,8	24,0	13,0	19,8
Christianssands Do.	56	2	58	11	8	19	67	10	77	14	-	14	-	-	-	14	-	14	25,0	-	24,1	-	-	-	20,9	-	18,2
Bergens Do.	42	4	46	4	8	12	46	12	58	19	1	20	2	2	4	21	3	24	45,2	25,0	42,5	50,0	25,0	33,3	45,7	25,0	41,4
Thronhjems Do.	80	10	90	28	18	46	108	28	136	22	1	23	3	1	4	25	2	27	27,5	10,0	25,6	10,7	5,6	8,7	23,1	7,1	19,9
Tilsammen	420	50	470	110	77	187	530	127	657	136	11	147	15	4	19	151	15	166	32,4	22,0	31,3	13,6	5,2	10,2	28,5	11,8	25,3

Tabel X. Opgave, der viser Antallet og Arten af de i Aaret 1876 inden Rigets Strafarbeidsanstalter begaaede Disciplinærforseelser.

Strafanstalter.	Opsætsighed, Ulydighed og upassende Opførsel mod Opsynet.		Undvigelse eller Forsøg derpaa.		Slagsmaal, Klammeri og uredeligt Forhold til Medfanger.		Uanstændigt Forhold.		Dovenskab og slet Arbeide.		Beskadigelse af Inventarium m. m.		Rapseri og Uredelighed.		Besiddelse af utilladte Gjenstande.		Ulovlig Handel.		Meddelelse til Medfange eller Forsøg derpaa.		Andre Forseelser.		I Alt.		
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Tils.		
Bodsfængslet	11	-	-	-	-	-	1	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-	24	-	4	-	48	-	48
Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt	8	-	-	-	9	-	-	-	4	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	25	-	25
Bergenshus Do. Do.	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Thronhjems Do. Do.	4	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	11	-	11
Christiania Tugthus	9	9	1	-	4	11	-	-	7	4	-	3	-	1	7	-	-	-	-	-	13	-	41	28	69
Christianssands Do.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Bergens Do.	9	1	-	-	7	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	2	4	1	23	5	28
Thronhjems Do.	4	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	6	-	-	-	1	-	14	6	20
Tilsammen	51	10	2	-	26	14	1	-	13	4	9	3	3	2	15	3	6	-	25	2	23	1	174	39	213

Tabel XI. Opgave, der viser Antallet og Arten af de i Aaret 1876 inden Rigets Strafarbejdsanstalter for begaaede Disciplinærforseelser anvendte Revselsler.

Strafarbejdsanstalterne.	Bodsfængslet, cfr. Lov af 12te Juli 1848 § 7.								Fælles-Strafarbejdsanstalterne, cfr. Reglementer af 18de Marts 1876.																	
	Indskrænkning af Besøg til det nødvendige Tilsyn af Opsynsbetjenten.		Vand og Brød i ordinær Fangeceffe.		Vand og Brød i lys Strafcelle.		Vand og Brød i dunkel Strafcelle.		Berøvelse af Tobak.		Berøvelse af Tillægskost.		Hensættelse i Enrum i lys Celle paa almindelig Fangekost				Hensættelse i Enrum i lys Celle paa Vand og Brød uden Sysselsættelse.		Hensættelse i Enrum i mørk Celle med Indskrænkning i Kosten til Vand og Brød hveranden Dag.		Tamp, Rotting, Ris.		I Alt.			
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Tils.	
Bodsfængslet	11	-	12	-	3	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	-	48
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	8	-	12	-	-	25	-	25
Bergenhus Do. Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	3	-	-	6	-	6	
Thronhjems Do. Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	11	-	11	
Christiania Tugthus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	14	-	1	-	2	9	5	1	6	10	-	41	28	69	
Christianssands Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-	-	6	-	6	
Bergens Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	-	-	3	-	3	4	-	-	9	-	23	5	28	
Thronhjems Do.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	6	20	
Tilsammen	11	-	12	-	3	-	22	-	1	-	43	21	8	1	7	2	12	9	18	6	37	-	174	39	213	

Tabel XII. Opgave over Fanger, der i*) Rigets Strafarbejdsanstalter ere behandlede for betydeligere Sygdomme i Aaret 1876.

	Samlet Antal Fanger i Aarets Løb.		Tilbageiggende ved Begyndelsen af Aaret.		Tilgang i Aarets Løb.		Samlet Antal af de i Aarets Løb Behandlede.		Afgang.								Tilbageiggende ved Aarets Udgang.		Sygedage.				Syge.				Døde.							
									Helbredede.		I Bedring.		Uhelbredede.		Døde.		Det hele Antal.		Det hele Antal.		I Gjennemsnit paa hver Syg.		Procent af det samlede Fangeantal.		Det daglige Gjennemsnitsantal.		Af 100 Fanger syg daglig.		Procent af de Syge.		Procent af det samlede Fangeantal.			
	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.	Mp.	Kp.		
Bodsfængslet	354	-	2	-	13	-	15	-	7	-	1	-	-	-	-	8	-	7	-	124	-	8,27	-	4,24	-	0,34	-	0,10	-	-	-	-	-	
Akershus Fæstnings Strafarbejdsanstalt	321	-	6	-	57	-	63	-	49	-	-	-	2	-	6	-	57	-	6	-	2947	-	46,78	-	19,63	-	8,05	-	2,51	-	9,52	-	1,87	-
Bergenhus Fæstnings Strafarbejdsanstalt	61	-	3	-	6	-	9	-	5	-	3	-	-	-	-	8	-	1	-	841	-	93,44	-	14,75	-	2,30	-	3,77	-	-	-	-	-	
Thronhjems Fæstnings Strafarbejdsanstalt	71	-	4	-	33	-	37	-	27	-	1	-	1	-	3	-	32	-	5	-	2305	-	62,30	-	52,11	-	6,30	-	8,87	-	8,11	-	4,23	-
Christiania Tugthus	234	244	3	4	21	36	24	40	20	35	1	1	-	-	2	1	23	37	1	3	1180	1286	49,17	32,15	10,26	16,39	3,22	3,51	1,38	1,44	8,33	2,50	0,85	0,41
Bergens Do.	116	36	4	1	19	18	23	19	19	16	2	1	1	-	**)	-	22	17	1	2	665	773	28,91	40,68	19,83	52,78	1,82	2,11	1,57	5,86	-	-	-	-
Thronhjems Do.	189	104	2	4	43	51	45	55	36	49	-	-	1	-	3	-	40	49	5	6	1455	1649	32,33	29,98	23,81	52,88	3,98	4,51	2,11	4,34	6,67	-	1,59	-

*) Christianssands Tugthus er ikke medtaget, da Opgave for den Del af Beretningsaaret, hvori Anstalten har været i Virksomhed, savnes.

***) I Tabel I er under Afgang for Bergens Tugthus opført en Fange som død, der ikke er anført i nærværende Tabel. Denne Fange er den i Beretningen for 1875 pag. 11 omhandlede Svenske Jakob A. J. Wallin, der blev henrettet den 25de Januar 1876.

Bilag No. 1.

G j e n p a r t

af den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 10de Marts 1876, bifaldt ved Kongelig Resolution af 18de Marts samme Aar.

Chefen for Justits-Departementet, Statsraad Falsen, har underdanigst foredraget Følgende:

Med Hensyn til de Revselse, som Strafarbeidsfanger kunne tildeles for disciplinære Forseelser, indeholder Kriminallovens Capitel 2 § 13 følgende Bestemmelse:

„Opfører Fange sig usømmelig, viser sig gjenstridig, usamdrægtig, efterladen eller forsømmelig, rømmer eller forsøger paa at rømme eller i andre Maader forser sig mod de for Strafarbeidsanstalten gjældende Bestemmelser, kan paa ham anvendes Hustugt, Fængsel i Enrum eller andet haardt Fængsel.“

Denne Bestemmelse gjælder for de i Rigets Fællesstrafarbeidsanstalter hensiddende Fanger, medens der for Bods-fængselsfangers Vedkommende have en særskilt Bestemmelse i Lov af 12te Juli 1848 § 7, der ikke er Gjenstand for nærværende Foredrag.

Den nævnte Paragraf i Kriminalloven fastsætter, hvilke Revselsesmidler kunne anvendes paa Strafarbeidsfanger for Disciplinærforseelser, men indeholder ingen Bestemmelse om, hvem Revselsesmyndigheden inden Strafarbeidsanstalterne tilkommer, eller om nogen Grændse for Varigheden af de forskjellige Korrektionsstraffe ligesaa lidt som om disses nærmere Beskaffenhed eller de Former, hvorunder de kunne anvendes. Ved Affattelsen af Kriminalloven har det nemlig, hvad der med Tydelighed fremgaar af Forarbejderne til samme, været forudsat, at det Fornødne i saa Henseende skulde ordnes ved reglementariske Forskrifter. Noget almindeligt Reglement for Anvendelsen af Korrektionsstraffe i Rigets Fællesstrafanstalter er imidlertid hidtil ikke bleven udfærdiget, idet det har været overladt de overordnede lokale Bestyrelser at give de nærmere fornødne Forskrifter for de enkelte Anstalter. Da heraf er resulteret en forskjellig Praxis ved de forskjellige Anstalter, medens det maa ansees ønskeligt, at der i heromhandlede Henseende etableres ensartede Regler, som betrygge mod Vilkaarlighed

og Misbrug, har Departementet nu udarbejdet vedlagte 2de Udkast til Reglement angaaende Fangers Revselse for Disciplinærforseelser i Rigets Fælles-Strafarbeidsanstalter, af hvilke Udkast det ene gjælder Mandfanger, det andet Kvindefanger.

Ved underdanigst at andrage om naadigst Approbation paa disse Udkast, skal Departementet tillade sig at anføre Følgende:

I. Vedkommende det foreslaaede Reglement betræffende Mandfanger:

Korrektionsmyndigheden inden Strafanstalterne antages udelukkende at burde tilkomme disses Bestyrere, altsaa for Tugthusenes Vedkommende Overinspektør eller Forstander og i Overensstemmelse hermed, hvad de i Fæstningerne indrettede Strafarbeidsanstalter angaar, Pladsmajor eller Kapteinvagtmester — cfr. Udkastets § 1.

De underordnede Betjente ved Strafanstalterne formentes derimod ikke at burde tillægges nogen Revselsesret, hvorimod disse alene ville have strax at anmelde enhver Forseelse for Bestyreren.

De Revselsesmidler, der kunne anvendes, ere i Kriminallovens Capitel 2 § 13 angivne at være Hustugt, Fængsel i Enrum eller andet haardt Fængsel. Andre Revselsesmidler ere derfor heller ikke optagne i Udkastet, uden forsaavidt Departementet har medtaget som mildere Korrektiver Berøvelse af Goder, hvis Tilstaaelse er betinget af Flid og god Opførsel, saasom af Tobak og Tillægskost. Ligesom Departementet nemlig gaar ud fra, at Revselse i Almindelighed ei bør anvendes, medmindre alvorlige Advarsler eller Formaninger have vist sig frugtesløse, saaledes anser man det ønskeligt, at der gives Strafanstaltbestyrerne Adgang til for ubetydelige Forseelser at anvende de nævnte lempeligere Korrektiver fremfor de i Kriminalloven anførte, naar

Øiemedet derved antages at kunne opnaaes. Berøvelse af Tobak eller Tillægskost benyttes ogsaa for Tiden jevnlig inden Anstalterne som Revselse for mindre Forseelser.

Med Hensyn til Anvendelsen af „Fængsel i Enrum eller andet haardt Fængsel“ er der i Udkastets § 1 litr. c—e givet Strafanstaltbestyreren Valget mellem følgende Alternativer:

1. Fangens Hensættelse i lys Celle paa almindelig Fangekost med Sysselsættelse indtil 8 Uger.
2. Do. uden Sysselsættelse indtil 4 Uger (cfr. Kriminallovens Kapitel 6 §§ 18 og 19).
3. Hensættelse i lys Celle paa Vand og Brød uden Sysselsættelse indtil 10 Dage med een Dags Mellemfrist paa almindelig Fangekost efter den femte Dag.
4. Hensættelse i mørk Celle indtil 10 Dage med Indskrænkning i Kosten til Vand og Brød hver anden Dag (cfr. Kriminallovens Kapitel 6 §§ 18 og 19).

Medens saaledes Alternativerne 1 og 2 omhandle simpelt ensomt Fængsel med eller uden Sysselsættelse, give Alternativerne 3 og 4 Anvisning paa „andet haardt Fængsel“, bestaaende i ensomt Fængsel uden Sysselsættelse, skjærpet ved Kostens Indskrænkning til Vand og Brød eller ved at berøve Fangen Lyset.

Fange, der hensidder paa Vand og Brød, bør tildeles et saa stort Kvantum Brød som i Kongelig Resolution af 24de August 1822 bestemt ($1\frac{1}{2}$ \mathcal{R} velbagt og i det mindste 2 Dage gammelt blødt Brød) ligesom der i Henhold til Kriminallovens Kapitel 2 § 10 skal tildeles ham det fornødne Salt.

Hustugt antages ikke at kunne undværes som Korrektionsmiddel for Mandfangers Vedkommende, da legemlig Revselse, efter hvad Erfaring har godtgjort, oftere har vist sig at være det eneste Middel, som frugter, og saadan Revselse derhos ikke antages at virke skadeligt paa Helbreden, naar den fornødne Forsigtighed iagttages. Ved Anvendelsen af Hustugt skulle ifølge Udkastets § 1 litr. f. Fanger over 18 Aar kunne tildeles indtil 25 Slag Tamp eller Rotting (Rørstok), Fanger mellem 15 og 18 Aar indtil 18 Slag Rotting og Fanger under 15 Aar indtil 18 Slag Ris.

Maximum af fornævnte Revselsesmidler er bleven fastsat overensstemmende med, hvad Bestyrerne af Fælles-Strafarbejdsanstalterne i Christiania, der have været givne Anledning til at udtale sig herom, have anseet passende og fornødent for forekommende Tilfælde.

Da det ansees hensigtsmæssigt, at der haves Adgang til efter Omstændighederne at kombinere legemlig Revselse med hvilkensomhelst af de øvrige i Ud-

kastet nævnte Korrektronsstraffe, er Bestemmelse herom indtaget i Udkastets § 1.

Med Hensyn til Slutningsbestemmelsen i samme Paragraf bemærkes, at man anser det rettest, at Fange, der er bleven underkastet legemlig Revselse, ikke umiddelbart derefter føres tilbage til sine Medfanger.

I Udkastets § 2 omhandles Inventariet i Strafcellerne. Ved almindeligt Celleinventarium forstaaes det ved Kongelig Resolution af 29de Oktober 1859 § 10 for Enkeltceller i Distriktsfængsler foreskrevne. Med Hensyn til, hvad der skal forefindes i mørk Strafcelle, er Udkastet i det Væsentlige overensstemmende med, hvad der i saa Henseende er foreskrevet i den militære Straffelov af 23de Marts 1866 § 23.

Udkastets § 3 indeholder Bestemmelse om, hvorvidt Fanger, der hensidder i Strafcelle, skulle tilstedes Adgang til Bevægelse i fri Luft. Fanger, der hensidder paa Vand og Brød eller i mørk Celle, bør efter Departementets Formening negtes saadan Adgang, hvilket antages at kunne ske uden Betænkelighed med Hensyn til Fangens Helbred, da de heromhandlede Korrektionsstraffes Varighed er begrændset til høiest 10 Dage — cfr. derhos Udkastets § 7.

Bestemmelsen i Kriminallovens Kapitel 2 § 22 om, at Personer, der ere under 18 Aar, ikke maa underkastes Fængsel paa Vand og Brød, er gjengivet i Udkastets § 4, som derhos bestemmer, at heller ikke Hensættelse i mørk Celle skal kunne anvendes paa Fange under 18 Aar — cfr. den militære Straffelov af 23de Marts 1866 § 23 in fine.

I §§ 5 og 6 indeholdes nærmere Forskrifter om Maaden, hvorpaa legemlig Revselse skal fuldbyrdes, om Tampens Beskaffenhed, samt om hvem der skal udføre og overvære Exekutionen. Disse Forskrifter ere i det Væsentlige overensstemmende med, hvad der ogsaa for Tiden iagttages i Fælles-Strafarbejdsanstalterne i Christiania. Naar i § 6 er nævnt „den Anstaltens Bestyrer nærmest underordnede Funktionær“, forstaaes derved for Fæstningsstrafanstaltens Vedkommende Overgevaldigeren og for Tugthusenes Vedkommende Underinspektøren eller (ved Christianssands Tugthus) Overvagtimesteren.

Til Forebyggelse af Fare for Fangernes Helbred er i § 7 indtaget udtrykkelig Bestemmelse om, at Hensættelse i lys Strafcelle paa Vand og Brød eller i mørk Strafcelle ligesaalidt som legemlig Revselse maa finde Sted, forinden Lægens Erklæring er indhentet.

For Ordens og Kontrollens Skyld er der i § 8 foreskrevet, at der angaaende enhver Revselse, der tildeles nogen Fange, skal ved Anstaltens Bestyrer ske behørig Anførsel i en autoriseret Protokol, hvortil Departementet vil meddele Schema. Derhos er i § 9

bestemt, at ved Udgangen af hvert Aar skal en Afskrift af denne Protokol angaaende det i Aaret Passerede indsendes til Departementet.

Bemærkningen i Udkastets § 10 om, at Fange, naar saadant for Sikkerhedens Skyld ansees fornødent, kan belægges med Jern (Kriminallovens Kapitel 2 § 12) saavel som hensættes i Celle (cfr. Lov om Bodsfængslet af 12te Juli 1848 § 15 og Schweigaards Kommentar til Kriminalloven, 2den Udgave pagina 119), hører vel, strengt taget, ikke hjemme i et Straffeglement, men antages dog at burde til Forebyggelse af Misforstaaelse indtages i det foreslaaede Reglement, der selvfølgelig er bestemt til ogsaa at skulle læses af Fangerne.

Sluttelig tilføies, at det er en Selvfølge at der ved Udfærdigelsen af det foreslaaede Reglement vil være afskaaret vedkommende Strafanstaltbestyrere Adgang til at benytte andre Revselsesmidler end de, hvorpaa Reglementet giver Anvisning.

II. Vedkommende det foreslaaede Reglement for Kvindefanger.

I dette Reglement er som Korrektionsmiddel ikke optaget legemlig Revselse, der nemlig efter Departementets Formening ikke for Fremtiden bør tillades anvendt paa Kvindefanger. De øvrige for Mandsfanger foreslaaede Revselsesmidler (med Undtagelse af Tobakkens Berøvelse) foreslaaes ogsaa anvendte paa Kvindefanger, dog med lavere Maximumsgrændse for Korrektionsstraffenes Varighed. Berøvelsen af Tillægskost er saaledes alene tænkt at skulle kunne ske for høist 4 Uger ad Gangen (for Mandsfanger 6 Uger), medens

den længste Tid, paa hvilken Kvindefanger skulle kunne hensættes i ensom lys eller mørk Celle, er ansat til det Halve af den Maximumstid, der i saa Henseende er foreslaaet for Mandsfangers Vedkommende.

Iøvrigt forefindes i heromhandlede Udkast de samme Forskrifter som i Udkastet for Mandsfanger, naar der bortsees fra de Bestemmelser, der i dette ere givne med Hensyn til Anvendelsen af legemlig Revselse. I Henhold til Kriminallovens Kapitel 2 § 32 og Kapitel 6 § 20 er i Udkastets § 4 udtalt, at Fængsel i Enrum i lys eller mørk Celle ikke maa anvendes paa Kvinder, der ere frugtsommelige eller give Die.

Under Henviisning til, hvad ovenfor er anført ved et enkelt Punkt i det for Mandsfanger foreslaaede Reglement, bemærkes her endvidere, at Departementet har givet Bestyrerne af Fællesstrafarbejdsanstalterne i Christiania Anledning til at gjøre sig bekendt med og udtale sig om de foreliggende Udkast i deres Helhed, og at de have erklæret ikke at have fundet Noget at erindre ved samme.

Hvis nærværende Indstilling maatte vinde naadigst Bifald, vil man ved Kommunikationen af den Kongelige Resolution meddele vedkommende Strafanstaltbestyrere en Gjenpart af Indstillingen.

I Hendold til Foranførte, der af Statsraadets øvrige Medlemmer i det Væsentlige tiltrædes,

indstilles underdanigst:

At vedlagte 2de Udkast til Reglementer, det ene for Mandsfangers og det andet for Kvindefangers Revselse for disciplinære Forseelser i Rigets Fælles-Strafarbejdsanstalter, naadigst approberes.

Reglement

angaaende Mandsfangers Revselse for disciplinære Forseelser i Rigets Fælles-Strafarbejdsanstalter.

(Bifaldt ved Kgl. Resolution af 18de Marts 1876.)

§ 1.

Opfører Fange sig usømmelig, viser sig gjenstridig, usamdrægtig, efterladende eller forsømmelig, rømmer eller forsøger paa at rømme eller i andre Maader forseer sig imod de for Strafarbejdsanstalten gjældende Bestemmelser — cfr. Kriminallovens Kap. 2 § 13 — skal Strafarbejdsanstaltens Bestyrer have Myndighed til at anvende følgende Revselse:

- a. Berøvelse af Tobak for kortere eller længere Tid;
- b. Berøvelse af Tillægskost for en Tid af indtil 6 Uger;
- c. Hensættelse i Enrum i lys Celle paa almindelig Fangekost:
med Sysselsættelse indtil 8 Uger eller uden Sysselsættelse indtil 4 Uger;
- d. Hensættelse i Enrum i lys Celle paa Vand og Brød uden Sysselsættelse indtil 10 Dage med een Dags Mellemfrist paa almindelig Fangekost efter den femte Dag;
- e. Hensættelse i Enrum i mørk Celle indtil 10 Dage med Indskrænkning i Kosten til Vand og Brød hver anden Dag;
- f. indtil 25 Slag Tamp eller Rotting (Rørstok) for Fanger over 18 Aar, indtil 18 Slag Rotting for Fanger mellem 15 og 18 Aar og indtil 18 Slag Ris for Fanger under 15 Aar.

I Forbindelse med legemlig Revselse efter litr. f kan — efter Omstændighederne og forsaavidt Intet derfor er til Hinder — tillige anvendes en af de øvrige under litr. a til e nævnte Revselse. Anvendes ikke i saadan Forbindelse Revselse efter litr. c, d eller e, bør dog Fange, der har været underkastet legemlig Revselse, umiddelbart derefter hensættes i Enrum i lys Celle indtil den følgende Dag.

§ 2.

I lys Strafcelle skal være almindeligt Celleinventarium. Sengen skal være saaledes indrettet, at Fangen er hindret fra at benytte samme udenfor den til Nattehvilte bestemte Tid.

I mørk Strafcelle maa derimod ikke forefindes nogen Stol, Bord, Bænk eller Andet der kan tjene til Bekvemmelighed, og heller ikke andet Leiested end en bar Brix med en med Straa stoppet Rul til at lægge under Hovedet samt

et eller efter Omstændighederne to sædvanlige Tæpper til Overbredselse.

§ 3.

Fange, der hensidder i lys Strafcelle efter § 1 litr. c, tilstedes Bevægelse i fri Luft $\frac{1}{2}$ Time daglig.

Derimod tillades det ikke Fange, der hensidder i lys Strafcelle paa Vand og Brød eller i mørk Strafcelle, at komme udenfor Cellen.

§ 4.

Hensættelse i lys Strafcelle paa Vand og Brød eller i mørk Strafcelle maa ei anvendes paa Fange, der er under 18 Aar.

§ 5.

Naar Revselse med Tamp eller Rotting skal anvendes, bliver Fangen at binde med en bred Rem om Hoften til en Pæl, der er beklædt med en med Halm stoppet Sæk. Arme og Ben bindes til Pælen. Slagene skulle anbringes udenpaa Vesten paa Midten af Ryggen og paa Skulderbladene, men ikke paa Siderne eller det Tynde af Lænderne samt tildeles Fangen langsomt og med et Mellemrum af nogle Secunder mellem hvert Slag.

Finder Lægen det fornødent, kunne Slagene anbringes paa Fangens Bagdel udenpaa Buxen.

Tampen skal være utjæret samt $1\frac{3}{4}$ til 2 Tommer tyk i Omkreds og maa ei være længere end en Alen fra Haandgrebet samt, dette uberegnet, ei veie over 10 Lod.

Ved Revselse med Ris skulle Slagene tildeles Fangen paa blottet Ryg.

§ 6.

Fuldbyrdelse af legemlig Revselse skal udføres ved en af Strafarbejdsanstaltens Opsynsmænd i Overvær af Anstaltens Bestyrer eller den ham nærmest underordnede Funktionær samt af Lægen, naar denne finder det fornødent. Tvende af Anstaltens Betjente skulle være tilstede som Vidner.

§ 7.

Hensættelse i lys Strafcelle paa Vand og Brød, i mørk Strafcelle eller legemlig Revselse maa ikke finde Sted, forinden Lægens Erklæring er indhentet om, at Fangens Helbredsforfatning ei derfor er til Hinder.

§ 8.

Enhver Revselse, som i Medfør af dette Reglement tildeles nogen Fange, bliver tilligemed Oplysning om Forseelsens Beskaffenhed m. V. af Strafarbeidsanstaltens Bestyrer at indføre i en af vedkommende Kommandantskab eller Stiftsdirektion autoriseret og efter et af Justits-Departementet udfærdiget Schema indrettet Protokol.

§ 9.

Ved Udgangen af hvert Aar bliver en Afskrift af den

i § 8 ommeldte Protokol, forsaavidt angaar det i Aaret Passerede, at indsende til Justits-Departementet.

§ 10.

Naar det for Sikkerheds Skyld ansees fornødent, kan Fangen belægges med Jern saavel som hensættes i Celle (Krls. Kap. 2 § 12 og § 15 i Lov af 12te Juli 1848 om Bodsfængslet).

Bilag No. 3.

R e g l e m e n t

angaaende Kvindefangers Revselse for disciplinære Forseelser i Rigets
Fælles-Strafarbeidsanstalter.

(Bifaldt ved Kgl. Resolution af 18de Marts 1876.)

§ 1.

Opfører Fange sig usømmelig, viser sig gjenstridig, usamdrægtig, efterladet eller forsømmelig, rømmer eller forsøger paa at rømme eller i andre Maader forseer sig imod de for Strafarbeidsanstalten gjældende Bestemmelser — cfr. Kriminallovens Kap. 2 § 13 — skal Strafarbeidsanstaltens Bestyrer have Myndighed til at anvende følgende Revselse:

- a. Berøvelse af Tillægskost for en Tid af indtil 4 Uger;
- b. Hensættelse i Enrum i lys Celle paa almindelig Fangekost:
med Sysselsættelse indtil 4 Uger eller uden Sysselsættelse indtil 2 Uger;
- c. Hensættelse i Enrum i lys Celle paa Vand og Brød uden Sysselsættelse indtil 5 Dage;
- d. Hensættelse i Enrum i mørk Celle indtil 5 Dage med Indskrænkning i Kosten til Vand og Brød hver anden Dag.

§ 2.

I lys Strafcelle skal være almindeligt Celleinventarium. Sengen skal være saaledes indrettet, at Fangen er hindret fra at benytte samme udenfor den til Nattehvide bestemte Tid.

I mørk Strafcelle maa derimod ikke forefindes nogen Stol, Bord, Bæk eller Andet, der kan tjene til Bekvemlighed, og heller ikke andet Leiested end en bar Brix med en med Straa stoppet Rul til at lægge under Hovedet samt et eller efter Omstændighederne to sædvanlige Tæpper til Overbredselse.

§ 3.

Fange, der hensidder i lys Strafcelle efter § 1 litr. b, tilstedes Bevægelse i fri Luft $\frac{1}{2}$ Time daglig.

Derimod tillades det ikke Fange, der hensidder i lys Strafcelle paa Vand og Brød eller i mørk Strafcelle, at komme udenfor Cellen.

§ 4.

Hensættelse i Enrum i lys eller mørk Celle maa ikke anvendes paa Kvinder, der ere frugtsommelige eller give Die. Ei heller maa Hensættelse i lys Celle paa Vand og Brød eller i mørk Celle anvendes paa Fange, der er under 18 Aar.

§ 5.

Hensættelse i lys Celle paa Vand og Brød eller i mørk Celle maa ikke finde Sted, forinden Lægens Erklæring er indhentet om, at Fangens Helbredsforfatning ei derfor er til Hinder.

§ 6.

Enhver Revselse, som i Medfør af dette Reglement tildeles nogen Fange, bliver tilligemed Oplysning om Forseelsens Beskaffenhed m. V. af Strafarbeidsanstaltens Bestyrer at indføre i en af vedkommende Stiftsdirektion autoriseret og efter et af Justits-Departementet udfærdiget Schema indrettet Protokol.

§ 7.

Ved Udgangen af hvert Aar bliver en Afskrift af den i § 6 ommeldte Protokol, forsaavidt angaar det i Aaret Passerede, at indsende til Justits-Departementet.

